

Zorgvuldig omgaan met persoonsgegevens in het kader van het Preventief Casus Overleg Jeugd

Zoektocht naar een balans tussen de mogelijkheden en grenzen

Auteur:
Touria Akhloufi

Datum en plaats verschijning:
5 januari 2009, Tilburg

Zorgvuldig omgaan met persoonsgegevens in het kader van het Preventief Casus Overleg Jeugd

Zoektocht naar een balans tussen de mogelijkheden en grenzen

Auteur:	Touria Akhloufi
Functie auteur:	Stagiaire afstuderen
Studentnummer:	1100155
Opleiding, locatie opleiding en leerjaar:	HBO-Rechten, Juridische Hogeschool Avans-Fontys te Tilburg, 4 ^{de} jaars
Stageperiode:	8 september 2008 tot en met 12 december 2008
Stageverlener:	Openbaar Ministerie te Breda
Bedrijfsmentor/ opdrachtgever:	Dhr. Ro Kartodirdjo, manager Veiligheidshuis Breda
Naam eerste afstudeerdocente:	Mevr. A. Wolters
Naam tweede afstudeerdocente:	Mevr. E. de Jong
Datum en plaats verschijning:	5 januari 2009, Tilburg

Voorwoord

In het kader van mijn afstudeerstage bij het Veiligheidshuis Breda heb ik onderzoek gedaan naar de zorgvuldigheidseisen betreffende privacy en bescherming van persoonsgegevens. Vervolgens heb ik deze eisen toegepast op het Preventief Casus Overleg Jeugd (PCO) van het Veiligheidshuis Breda. Deze onderzoeksopdracht is opgesteld in samenwerking met dhr. Kartodirdjo, manager van het Veiligheidshuis Breda. Dhr. Kartodirdjo was tevens mijn afstudeermentor.

Graag wil ik dhr. Kartodirdjo bij deze bedanken voor zijn begeleiding tijdens mijn afstudeerstage en voor zijn hulp bij de uitvoering van mijn onderzoek. Dhr. Kartodirdjo heeft vele uren besteed aan mijn begeleiding en heeft mij hierbij veel bruikbaar advies gegeven.

Tevens wil ik mevrouw Wolters, mijn eerste afstudeerdocente van de Juridische Hogeschool, bedanken voor haar begeleiding en voor de tijd die zij gestoken heeft in het beantwoorden van mijn vragen.

Ook mevrouw De Jong, mijn tweede afstudeerdocente, wil ik hierbij bedanken voor haar begeleiding en voor de tijd die zij gestoken heeft in het bekijken van mijn onderzoeksopzet.

Ten slotte wil ik van deze gelegenheid gebruikmaken door al mijn collega's van het Veiligheidshuis Breda te bedanken voor de gezelligheid tijdens mijn afstudeerstage.

Breda, januari 2009

Touria Akhloufi

Inhoudsopgave

Lijst van begrippen en afkortingen	6
Samenvatting	7
H 1 Inleiding	10
H 2 Probleembeschrijving	11
2.1 Aanleiding van het probleem	11
2.2 Omschrijving van het probleem	11
H 3 De opdrachtgever: Veiligheidshuis Breda	13
3.1 Het Veiligheidshuis Breda	13
3.2 Doelstellingen van het Veiligheidshuis Breda	13
3.3 Werkzaamheden en werkwijze van het Veiligheidshuis Breda	14
H4 Het Preventief Casus Overleg Jeugd (PCO)	15
4.1 Doelstellingen van het PCO	15
4.2 De deelnemende instanties in relatie tot de doelstellingen van het PCO	15
4.2.1 Gemeente Breda	15
4.2.2 Politie Midden- en West- Brabant	16
4.2.3 Surplus Welzijn	16
4.2.4 Halt Midden- en West-Brabant	17
4.2.5 Bureau Jeugdzorg	17
H 5 Wet- en regelgeving omtrent verwerking van persoonsgegevens	18
5.1 Verwerking van persoonsgegevens: definitie	18
5.2 Wet bescherming persoonsgegevens	18
5.3 Europees juridisch kader	19
5.4 Wetgeving waarop de WBP niet van toepassing is	19
5.4.1 Wet politiegegevens	19
5.4.2 Wet gemeentelijke basisadministratie	20
H 6 Informatie-uitwisseling in het kader van het PCO	21
6.1 Informatiestroom in het kader van het PCO	21
6.2 Inbreng van informatie door de deelnemers aan het PCO	21
6.2.1 Gemeente Breda	21
6.2.2 Politie Midden- en West-Brabant	22
6.2.3 Surplus Welzijn	22
6.2.4 Halt Midden- en West-Brabant	22
6.2.5 Bureau Jeugdzorg	22
6.3 Privacyconvenant Veiligheidshuis Breda	22
H7 Zorgvuldigheidseisen met betrekking tot verwerking van persoonsgegevens	23
7.1 Definitie van zorgvuldigheid	23
7.2 Zorgvuldigheidseisen in de WBP	24
H 8 Zorgvuldigheidseisen in de praktijk van het Veiligheidshuis Breda	28
8.1 Artikel 7 WBP	28
8.2 Artikel 8 WBP	29
8.3 Artikel 9 WBP	31
8.4 Artikel 10 WBP	32
8.5 Artikel 11 WBP	32
8.6 Artikel 12 WBP	34
8.7 Artikel 13 WBP	35

8.8	Artikel 14 WBP	37
H 9	Signalen vanuit de organisaties die deelnemen aan het PCO	39
9.1	De benaderde personen	39
9.2	Reacties van de respondenten	39
9.3	De signalen	39
9.4	Haalbaarheid van de uitvoering van de signalen	40
H 10	Resultaten	41
10.1	Zorgvuldigheidseisen in de WBP	41
10.2	De zorgvuldigheidseisen in de praktijk van het Veiligheidshuis Breda	42
H 11	Conclusie	46
H 12	Aanbevelingen	48
12.1	Aanbevelingen per artikel	48
12.2	Aanbevelingen naar aanleiding van de vragenlijst	49
H 13	Evaluatie/ vervolgonderzoek	51
	Bronvermelding	52
	Bijlagen	
A	Privacyconvenant Veiligheidshuis Breda	
B	Convenant Veiligheidshuis Breda	
C	ABRvS 4 juli 2007, <i>LJN</i> : BA8742, <i>NJ</i> 2007, 652.	
D	Rb. Amsterdam (vzr.) 26 augustus 2004, <i>NJ</i> 2004, 578.	
E	Hof Amsterdam 7 november 2002, <i>NJ</i> 2003, 54.	
F	Vragenlijst voor deelnemers PCO	

Lijst van begrippen en afkortingen

Preventief Casus Overleg Jeugd (PCO)

Dit is één van de overlegvormen binnen het Veiligheidshuis Breda. In dit overleg zijn de volgende vijf organisaties vertegenwoordigd: Gemeente Breda; Politie Midden- en West-Brabant; Surplus Welzijn¹; Halt Midden- en West-Brabant en Bureau Jeugdzorg.

Het doel van het PCO is het voorkomen dat risicojongeren (tot 18 jaar) in aanraking komen met justitie. Dit probeert men te bereiken door een goede uitwisseling van informatie tussen de deelnemende organisaties waardoor er vroegtijdig ingegrepen kan worden.

Indien er bij één van de deelnemende organisaties zorgen bestaan over een bepaalde jongere, dan kan deze een casus inbrengen in het PCO. Tijdens het overleg wordt de desbetreffende jongere besproken door middel van het uitwisselen van informatie en er wordt bekeken hoe de 'inbrenger' van de casus en/ of de andere organisaties verder kunnen. Het hulpverleningsaanbod wordt vervolgens gevolgd en geëvalueerd tijdens volgende overleggen.²

Verantwoordelijke

Dit is een begrip uit de Wet bescherming persoonsgegevens. De verantwoordelijke is *'de natuurlijke persoon, rechtspersoon of ieder ander die of het bestuursorgaan dat, alleen of te zamen met anderen, het doel en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens vaststelt'* (artikel 1 WBP). De verantwoordelijke van het Veiligheidshuis Breda is de Hoofdofficier van Justitie in het arrondissement Breda.

Bewerker

De definitie van 'bewerker' is te vinden in artikel 1 van de WBP: *'degene die ten behoeve van de verantwoordelijke persoonsgegevens verwerkt, zonder aan zijn rechtstreeks gezag te zijn onderworpen.'* Voorbeelden van bewerkers zijn een externe netwerkbeheerder en een administratiekantoor.

Betrokkene

Met de 'betrokkene' wordt in dit rapport bedoeld de in het PCO te bespreken of besproken jongere.

¹ Voorheen Stichting Verticaal. Vanaf 1 januari 2007 maakt Verticaal deel uit van Surplus, een regionale stichting voor wonen, zorg, welzijn en kinderopvang. <www.surpluszorg.nl>

Vanaf januari 2009 zal uitsluitend de naam Surplus Welzijn worden gevoerd; daarom is in dit rapport gekozen voor het gebruik van de nieuwe naam.

² Tekst ontleend uit een folder van het Veiligheidshuis Breda: *Het Preventief Casus Overleg (PCO)*

Samenvatting

De deelnemers aan het Preventief Casus Overleg Jeugd (PCO) in het Veiligheidshuis Breda worstelen geregeld met de vraag met welke zorgvuldigheidseisen betreffende privacy en bescherming van persoonsgegevens zij rekening dienen te houden bij het uitwisselen en verder verwerken van informatie omtrent de betrokkene (de te bespreken jongere). Ook vraagt men zich binnen het Veiligheidshuis Breda af of de huidige werkwijze in overeenstemming is met de geldende zorgvuldigheidseisen.

Deze stand van zaken heeft geleid tot de formulering van de volgende centrale vraag: *In hoeverre voldoet de informatie-uitwisseling en –verwerking van informatie omtrent de betrokkene door de instanties die deelnemen aan het PCO in het Veiligheidshuis Breda, aan de juridische zorgvuldigheidseisen betreffende privacy en bescherming van persoonsgegevens?*

Met het beantwoorden van deze vraagstelling in dit onderzoek is de volgende doelstelling beoogd: *Het aanbieden van een onderzoeksrapport op 5 januari 2009 aan dhr. R. Kartodirdjo waarin wordt beschreven in hoeverre de informatie-uitwisseling en –verwerking van informatie omtrent de betrokkene door de instanties die deelnemen aan het PCO in het Veiligheidshuis Breda voldoet aan de juridische zorgvuldigheidseisen betreffende privacy en bescherming van persoonsgegevens. Daarnaast wordt het onderzoeksrapport op 8 januari 2009 in het Veiligheidshuis Breda mondeling gepresenteerd aan dhr. R. Kartodirdjo en aan de instanties die deelnemen aan het PCO.*

Tijdens de uitvoering van het onderzoek is gebleken dat de zorgvuldigheidseisen te vinden zijn in de artikelenreeks 7 tot en met 14 van de Wet bescherming persoonsgegevens (WBP):

Artikel 7	Persoonsgegevens worden voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden verzameld.
Artikel 8	Dit artikel bevat een limitatieve opsomming van voorwaarden waaronder persoonsgegevens mogen worden verwerkt.
Artikel 9	Persoonsgegevens worden niet verder verwerkt op een wijze die onverenigbaar is met de doeleinden waarvoor ze zijn verkregen.
Artikel 10	Persoonsgegevens worden niet langer bewaard dan noodzakelijk is voor de verwerking van de doeleinden waarvoor zij worden verzameld of vervolgens worden verwerkt.
Artikel 11	Persoonsgegevens worden slechts verwerkt voor zover zij, gelet op de doeleinden waarvoor zij worden verzameld of vervolgens worden verwerkt, toereikend, ter zake dienend en niet bovenmatig zijn. Om dit te waarborgen treft de verantwoordelijke hiertoe de nodige maatregelen.
Artikel 12	Een ieder die handelt onder het gezag van de verantwoordelijke of van de bewerker, alsmede de bewerker zelf, verwerkt deze slechts in opdracht van de verantwoordelijke. Ook zijn zij verplicht tot geheimhouding van de persoonsgegevens waarvan zij kennis nemen.
Artikel 13	De verantwoordelijke legt passende technische en organisatorische maatregelen ten uitvoer om persoonsgegevens te beveiligen tegen verlies of enige vorm van onrechtmatige verwerking.
Artikel 14	Indien de verantwoordelijke persoonsgegevens laat verwerken door een bewerker, draagt hij zorg dat deze voldoende waarborgen biedt ten aanzien van de technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen met betrekking tot de te verrichten verwerkingen. De verbintenis tussen bewerker en verantwoordelijke wordt vastgelegd in een overeenkomst.

Tijdens dit onderzoek is per artikel nagegaan of en hoe hieraan in de praktijk van het Veiligheidshuis Breda invulling wordt gegeven. Hieruit zijn verschillende conclusies naar voren gekomen. Deze zijn:

- Artikel 7 De doelstelling van het PCO³ is niet welbepaald, omdat deze niet voorafgaand aan de gegevensverwerking is geformuleerd maar gaandeweg. Ook is momenteel het gedeelte '*het signaleren van een bedreiging van de ontwikkeling*' uit de specifieke doelstelling van het PCO niet opgenomen in de huidige omschrijving van de hoofddoelstellingen⁴. Wel is de doelstelling van het PCO uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd.
- Artikel 8 De doelstellingen van het Veiligheidshuis Breda en die van het PCO in het bijzonder, kunnen met inachtneming van artikel 8 WBP worden bereikt. Sub e⁵ van artikel 8 WBP is van toepassing.
- Artikel 9 De eis van verenigbaar gebruik is opgenomen in het privacyconvenant⁶ van het Veiligheidshuis Breda. De deelnemers aan het PCO zijn hiervan dus op de hoogte en dienen zich hier dan ook aan te houden.
- Artikel 10 In het privacyconvenant is een bewaartermijn van maximaal 5 jaar opgenomen. Op dit moment zijn, naast artikel 10 WBP, niet meer handvaten beschikbaar om juridisch te kunnen toetsen of de gestelde termijn al dan niet gerechtvaardigd is.
- Artikel 11 De huidige werkwijze is dat men er per casus zelf voor zorgt dat de persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en niet bovenmatig zijn. Hierbij houdt men de doelstelling van het PCO telkens voor ogen en gebruikt men het gezonde verstand. In de vijf bekeken notulen zijn geen persoonsgegevens tegengekomen die duidelijk niet ter zake dienend en/ of overmatig zijn.
- Artikel 12 Beide aspecten van artikel 12 van de WBP, vertrouwelijkheid en geheimhouding, zijn uitgewerkt in de geheimhoudingsverklaring die door de administratief medewerkers van het Veiligheidshuis Breda is ondertekend.
- Artikel 13 Uit het gesprek met dhr. Kartodirdjo en dhr. Sadza⁷ is gebleken dat het pakket aan technische, organisatorische en fysieke maatregelen om de informatiebeveiliging te garanderen zeer uitgebreid is. Wel zijn enkele zaken te noemen die verbeterd kunnen worden.
- Artikel 14 De persoonsgegevens die in het kader van het Veiligheidshuis Breda zijn opgeleverd zijn sinds de oprichting van het veiligheidshuis niet verwerkt door een bewerker. Artikel 14 is dus nog niet van toepassing geweest.

Naar aanleiding van deze conclusies zijn enkele aanbevelingen geformuleerd. Deze worden hieronder bij het daarbij corresponderende artikel opgenomen:

- Artikel 7 Gezien het bepaalde in artikel 28 van de WBP⁸ wordt ten strengste aanbevolen om de hoofddoelstellingen uit te breiden met het gedeelte '*het*

³ '*Het signaleren van een bedreiging van de ontwikkeling van het kind en het inzetten van hulpverlening, alsook het voorkomen van het plegen van een delict. Daarnaast worden specifieke projecten ter bestrijding van overlast ondersteund. De doelgroep bestaat uit jongeren tot 23 jaar.*'

⁴ De algemene doelstellingen van het Veiligheidshuis Breda: '*Het vroegtijdig, snel, consequent, persoonsgericht, samenhangend en gelijktijdig reageren met als resultaatgebieden:*

- *Het voorkomen van eerste delicten en terugdringen van recidive.*
- *Het verlenen van passende zorg aan het slachtoffer.*
- *Het zijn van een betrouwbaar informatieknoppunt voor partners in veiligheid.*
- *Het verlenen van nazorg.*

⁵ In sub e van artikel 8 WBP is als één van de voorwaarden waaronder persoonsgegevens mogen worden verwerkt de volgende bepaling opgenomen: '*de gegevensverwerking noodzakelijk is voor de goede vervulling van een publiekrechtelijke taak door het desbetreffende bestuursorgaan dan wel het bestuursorgaan waaraan de gegevens worden verstrekt.*'

⁶ Zie bijlage A.

⁷ Dit gesprek heeft plaatsgevonden op 20 november 2008. De heer Sadza is informatiebeveiligingsfunctionaris bij het OM in Breda.

⁸ In artikel 28 van de WBP is opgenomen dat de melding van de gegevensverwerking bij de CBP onder andere een opgave van de doeleinden van de verwerking inhoudt. Indien in strijd hiermee wordt gehandeld, kan de CBP een boete van ten hoogste 4500 euro opleggen. Dit is bepaald in artikel 66 WBP.

signaleren van een bedreiging van de ontwikkeling’ uit de doelstelling van het PCO. Deze uitbreiding van de hoofddoelstellingen dient dan vervolgens opgenomen te worden in het convenant⁹ en als update aan alle deelnemende organisaties van het Veiligheidshuis Breda bekend te worden gemaakt. Daarnaast dient deze uitbreiding van de hoofddoelstellingen te worden gemeld bij de CBP.

- Artikel 9 Mochten de persoonsgegevens die in het kader van het PCO worden verwerkt in de toekomst verder worden verwerkt voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden dan wordt geadviseerd een contract op te stellen. Op deze manier zal voldaan worden aan de eis van het treffen van de nodige voorzieningen om ervoor te zorgen dat de verdere verwerking enkel gebeurt ten behoeve van de gestelde doeleinden.
- Artikel 11 Aanbevolen wordt de huidige werkwijze aan te houden en eventuele jurisprudentie en/ of uitspraken van de CBP in de gaten te houden. Verder wordt aanbevolen de bepaling *‘De ketenbeheerder treft de nodige voorzieningen ter bevordering van de juistheid en volledigheid van de persoonsgegevens in de registratie’* in het privacyconvenant te veranderen in *‘De beheerder treft onder verantwoordelijkheid en rechtstreeks gezag van de verantwoordelijke de nodige voorzieningen ter bevordering van de juistheid en volledigheid van de persoonsgegevens in het bestand’*. Door deze verandering wordt de bepaling in overeenstemming gebracht met hetgeen in lid 2 van artikel 11 WBP is bepaald.
- Artikel 13 Aanbevolen wordt om het *‘Bewustwordingsprogramma informatiebeveiliging OM’* aan te bieden aan alle medewerkers in het Veiligheidshuis Breda. Met het aanbieden van het bewustwordingsprogramma kan getracht worden de volgende huidige ‘gaten’ in de informatiebeveiliging te dichten:
- Momenteel kunnen alleen de medewerkers die in dienst zijn van het OM (manager en administratieve medewerkers van het Veiligheidshuis Breda) beveiligd printen. In het bewustwordingsprogramma komen de gedragsregels omtrent het printen aan bod.
 - Om toegang te hebben tot het gebouw van het OM is een toegangspas vereist. Indien iemand niet in het bezit is van een dergelijke pas, dient deze begeleid te worden. In de praktijk blijkt dit niet altijd te gebeuren. In het bewustwordingsprogramma wordt aandacht besteed aan het belang van het begeleiden van bezoekers.
- Met betrekking tot de informatiebeveiliging wordt tevens aanbevolen om de zonwering op de begane grond te gebruiken om inkijk te voorkomen zodra het buiten donker begint te worden. Momenteel is het zo dat men vanuit buiten naar binnen kan kijken als het donker begint te worden en zijn eventuele persoonsgegevens en/ of andere gegevens zichtbaar.
- Artikel 14 Indien in de toekomst een bewerker wordt ingeschakeld, dienen juridisch bindende afspraken te worden gemaakt. Deze afspraken moeten schriftelijk worden vastgelegd en dienen in ieder geval duidelijk te maken hoe de bewerker met de persoonsgegevens dient om te gaan. Voor de verantwoordelijke geldt dat deze dient toe te zien op de naleving van de gemaakte afspraken.

⁹ Zie bijlage B.

H 1 Inleiding

Het onderwerp van dit onderzoek is privacywetgeving omtrent de bescherming van persoonsgegevens. Binnen het Veiligheidshuis Breda zijn er veel vragen omtrent dit onderwerp. Zo wil men graag weten met welke zorgvuldigheidseisen betreffende privacy en bescherming van persoonsgegevens men rekening dient te houden bij het uitwisselen en verder verwerken van informatie omtrent de betrokkene. Ook speelt de vraag of de huidige werkwijze binnen het veiligheidshuis in overeenstemming is met deze zorgvuldigheidseisen.

Centrale vraagstelling

Naar aanleiding van deze situatie is de volgende centrale vraag opgesteld: *In hoeverre voldoet de informatie-uitwisseling en –verwerking van informatie omtrent de betrokkene door de instanties die deelnemen aan het PCO in het Veiligheidshuis Breda, aan de juridische zorgvuldigheidseisen betreffende privacy en bescherming van persoonsgegevens?*

Doelstelling

De doelstelling van dit onderzoek is: *Het aanbieden van een onderzoeksrapport op 5 januari 2009 aan dhr. R. Kartodirdjo waarin wordt beschreven in hoeverre de informatie-uitwisseling en –verwerking van informatie omtrent de betrokkene door de instanties die deelnemen aan het PCO in het Veiligheidshuis Breda voldoet aan de juridische zorgvuldigheidseisen betreffende privacy en bescherming van persoonsgegevens. Daarnaast wordt het onderzoeksrapport op 8 januari 2009 in het Veiligheidshuis Breda mondeling gepresenteerd aan dhr. R. Kartodirdjo en aan de instanties die deelnemen aan het PCO.*

Doelgroep

De beoogde doelgroep van dit onderzoek bestaat uit de volgende (groepen) personen: Dhr. Kartodirdjo, manager Veiligheidshuis Breda, en de tien deelnemende organisaties aan het Preventief Casus Overleg Jeugd.

Leeswijzer

In dit onderzoeksrapport wordt in hoofdstuk 2 de probleemstelling uitgebreid toegelicht. Vervolgens worden twee hoofdstukken gewijd aan informatie omtrent de opdrachtgever en het Preventief Casus Overleg Jeugd (PCO). Om vervolgens antwoord te kunnen geven op de centrale vraag wordt in hoofdstuk 4 uiteengezet welke wet- en regelgeving bestaat omtrent de verwerking van persoonsgegevens. Vervolgens wordt in hoofdstuk 6 ingezoomd op het PCO door inzichtelijk te maken wat de verschillende informatiestromen zijn in het kader van dit overleg. In hoofdstuk 7 worden de zorgvuldigheidseisen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens behandeld. Deze zorgvuldigheidseisen worden vervolgens toegepast op de praktijk binnen het Veiligheidshuis Breda in hoofdstuk 8. Vervolgens wordt in hoofdstuk 9 ingegaan op de signalen die er vanuit de deelnemende organisaties aan het PCO zijn. In hoofdstuk 10 worden de gevonden resultaten inzichtelijk gemaakt in tabelvorm. De conclusie en de aanbevelingen worden in respectievelijk de hoofdstukken 11 en 12 uiteengezet. In hoofdstuk 13 wordt dit onderzoeksrapport afgesloten met een evaluatie.

Methode van onderzoek

Dit onderzoek is een kwalitatief onderzoek. Eén van de kenmerken van kwalitatief onderzoek is het gebruik van verschillende databronnen. In dit onderzoek zijn dit literatuur, verschillende schriftelijke documenten, eigen observaties en interviews.

Om een uiteenzetting te kunnen maken van de relevante wetgeving is gebruik gemaakt van wetgeving, jurisprudentie en verschillende rapporten en andere documenten. Om de praktijk van het Veiligheidshuis Breda vervolgens te kunnen toetsen aan de relevante wetgeving is voornamelijk gebruik gemaakt van eigen observaties en een interview. Ten slotte zijn de signalen die er vanuit de deelnemers aan het PCO zijn geïnventariseerd door middel van een schriftelijk interview in de vorm van een korte vragenlijst. Deze vragenlijst is via e-mail verzonden aan de personen die met het PCO te maken hebben.

H 2 Probleembeschrijving

In dit hoofdstuk wordt de probleembeschrijving uiteengezet. In paragraaf 2.1 zal worden beschreven wat de aanleiding van het probleem is. Vervolgens zal in paragraaf 2.2 het probleem worden omschreven.

§ 2.1 Aanleiding van het probleem

Sinds de oprichting van het eerste veiligheidshuis in Tilburg in 2002 zijn er steeds meer veiligheidshuizen opgericht. Op dit moment telt Nederland 26 veiligheidshuizen¹⁰. De aanpak van het veiligheidshuis is effectief gebleken en het kabinet heeft zich daarom in 2007¹¹ het doel gesteld dat er in 2009 een landelijk dekkend netwerk van veiligheidshuizen zal zijn.

De kracht van het veiligheidshuis is dat het functioneert als een informatieknooppunt. Tijdens de casusoverleggen (bijvoorbeeld het PCO) waarin individuele gevallen worden besproken vindt informatie-uitwisseling plaats. In deze kracht schuilt echter ook een gevaar. De informatie die wordt uitgewisseld betreft vaak privacygevoelige informatie waarmee men zorgvuldig dient om te gaan. Maar wat is in deze context de juridische betekenis van zorgvuldigheid en hoe dient men hiermee in de praktijk om te gaan?

Sinds 2004 zijn er door de media verschillende incidenten gemeld waarbij vertrouwelijke informatie 'op straat' is beland¹². Deze berichtgeving, maar ook signalen vanuit de deelnemers aan het Veiligheidshuis Breda hebben ertoe geleid dat er behoefte is ontstaan aan een onderzoek waarbij wordt bekeken wat de zorgvuldigheidseisen zijn die gelden bij het onderling uitwisselen en verder verwerken van privacygevoelige informatie en waarbij tevens wordt bekeken of de wijze waarop men nu werkt in overeenstemming is met die zorgvuldigheidseisen. De signalen vanuit de deelnemers aan het Veiligheidshuis Breda kwamen het duidelijkst naar voren met betrekking tot het PCO. Dit is dan ook de reden om het onderhavige onderzoek te beperken tot de samenwerking binnen het PCO.

§ 2.2 Omschrijving van het probleem

De deelnemers¹³ aan het PCO wisselen in het kader van dit overleg in het Veiligheidshuis Breda informatie uit over de betrokkene (de besproken risicojongere). Dit gebeurt voorafgaand, tijdens en na het PCO. De deelnemers aan het PCO worstelen hierbij geregeld met de vraag met welke zorgvuldigheidseisen betreffende privacy en bescherming van persoonsgegevens zij rekening dienen te houden bij het uitwisselen en verder verwerken van informatie omtrent de betrokkene. Is het bijvoorbeeld juridisch gezien zorgvuldig om bepaalde persoonsgegevens via de mail uit te wisselen? Er heerst een zekere onzekerheid omtrent de juridische mogelijkheden en grenzen hieromtrent. Daarnaast vraagt men zich binnen het Veiligheidshuis Breda af of de huidige werkwijze in overeenstemming is met de zorgvuldigheidseisen: gaat men te ver of schiet men juist tekort in het optimaal benutten van de mogelijkheden die de wet biedt?

Aan de ene kant heeft het Veiligheidshuis een brede doelstelling waardoor er met betrekking tot onderlinge informatie-uitwisseling veel mogelijk is, aan de andere kant worden door de wetgeving juridische grenzen en zorgvuldigheidseisen gesteld. Er moet dus gezocht worden naar een juiste balans tussen de mogelijkheden en de grenzen.

¹⁰ Ministerie van Justitie & Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, *Veiligheidshuizen. Naar een landelijke dekkend netwerk van Veiligheidshuizen*, Den Haag: juni 2008.

¹¹ *Kamerstukken II* 2007/08, 28 684, nr. 119.

¹² www.nos.nl/nosjournaal/artikelen/2006/2/8/overzicht_incidenten_met_vertrouwelijke_gegevens.html

¹³ De deelnemers aan het PCO zijn: de gemeente Breda, de Politie, Surplus Welzijn, Halt Midden- en West-Brabant en Bureau Jeugdzorg.

Het niet weten aan welke zorgvuldigheidseisen men zich moet houden tijdens het PCO is een probleem voor de deelnemers aan het PCO en voor de manager van het Veiligheidshuis, dhr. R. Kartodirdjo. Voor de deelnemers aan het PCO is het een probleem omdat hierdoor het gevaar bestaat dat men zich niet aan de zorgvuldigheidseisen houdt of juist te weinig gebruik maakt van de mogelijkheden. Voor dhr. Kartodirdjo is het een probleem omdat hij met betrekking tot deze zorgvuldigheidseisen geen duidelijkheid kan geven aan de samenwerkende partners van het Veiligheidshuis Breda.

De betrokkenen bij het probleem zijn de deelnemers aan het PCO en dhr. Kartodirdjo als manager van het Veiligheidshuis Breda.

Het PCO is gestart in 2006. Nadien heeft het zich steeds ontwikkeld en geïntensiveerd. Daarbij werd het probleem zichtbaar door signalen vanuit de deelnemers. Een voorbeeld: nu is het zo dat de politie voorafgaand aan het PCO de namen van de te bespreken jongeren doorgeeft aan de administratie waarna deze in de vorm van 'agenda' worden gemaild naar de verschillende deelnemers aan het overleg. Andere deelnemers aan het PCO hebben wel eens de wens geuit om naast de naam van de jongere tevens een inleiding te krijgen op de situatie die besproken zal worden. Is dit wel toegestaan?

Ook is het probleem met betrekking tot zorgvuldigheid in de omgang met vertrouwelijke gegevens sinds 2004 meermalen via het nieuws naar voren gekomen. Denk hierbij aan het incident in januari 2006 waarbij een medewerker van de Militaire Inlichtingen en Veiligheidsdienst zijn USB-stick met daarop vertrouwelijke gegevens verloor¹⁴.

De werkwijze van de deelnemers in het al dan niet zorgvuldig omgaan met de privacy en de bescherming van persoonsgegevens van betrokkenen kan momenteel getypeerd worden als pragmatisch. Het Veiligheidshuis Breda kan zich echter niet permitteren om wet- en regelgeving niet na te leven, maar dient juist het goede voorbeeld te geven. Er zijn dan ook verschillende acties ondernomen om de bestaande onzekerheden weg te nemen. Zo heeft het Veiligheidshuis Breda een privacyconvenant¹⁵ welke op 1 januari 2006 is ingetreden. Daarnaast vindt er overleg plaats met andere Veiligheidshuizen en met de privacydeskundigen van de deelnemende organisaties. Ten slotte worden er vragen voorgelegd aan de privacyhelpdesk van het Ministerie van Justitie.

Deze acties hebben tot nog toe opgeleverd dat de bestaande werkwijze is geaccepteerd. De complexiteit van de materie en de snelle ontwikkeling van het casusoverleg nopen echter tot een voortdurende bezinning op de manier van samenwerken. Hierbij dient het optimale gebruik van de wettelijke mogelijkheden uitgangspunt te zijn. De uitvoering en presentatie van dit onderzoek wordt dan ook gezien als een kans om, op een meer op de praktijk gerichte wijze, af te rekenen met de bestaande onduidelijkheden en dilemma's.

Met betrekking tot de samenwerking binnen het PCO kunnen ook andere dilemma's een rol spelen. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan de jongerenwerker die een vertrouwensrelatie heeft opgebouwd met betrokkene en zich daarom voor het morele dilemma ziet van de keuze tussen het wel of niet inbrengen van bepaalde informatie. Het belang van de vertrouwensrelatie dient dan te worden afgewogen tegen het belang van één van de doelstellingen van het Veiligheidshuis Breda, namelijk het voorkomen van een eerste delict. Dit onderzoek zal zich echter vanwege zijn juridische aard enkel richten op de juridische betekenis van zorgvuldigheid.

¹⁴ www.nos.nl/nosjournaal/artikelen/2006/2/8/overzicht_incidenten_met_vertrouwelijke_gegevens.html

¹⁵ Zie bijlage A

H 3 De opdrachtgever: Veiligheidshuis Breda

De opdrachtgever van dit onderzoek is het Veiligheidshuis Breda. In dit hoofdstuk wordt deze opdrachtgever nader toegelicht. In paragraaf 3.1 komt de ontstaansgeschiedenis van de opdrachtgever aan bod en worden de deelnemende organisaties opgesomd. De doelstellingen van het Veiligheidshuis komen in paragraaf 3.2 aan bod. Ten slotte zullen de werkzaamheden en werkwijze van de opdrachtgever in paragraaf 3.3 behandeld worden.

§ 3.1 Het Veiligheidshuis Breda

Uit de door de gemeente Breda vastgestelde Veiligheidsmonitor 2004¹⁶ is gebleken dat onder ander huiselijk geweld, de aanpak van jeugdoverlast en de aanpak van veelplegers in 2005 meer aandacht behoeven. Deze uitkomst en eerder gemaakte afspraken omtrent het grotestedenbeleid hebben als basis gediend voor het integraal veiligheidsprogramma 2005¹⁷. In dit veiligheidsprogramma werden verschillende voorstellen gedaan om de veiligheid te verbeteren. Eén van die voorstellen was het oprichten van een veiligheidshuis in Breda waarin alle betrokken partners hun krachten bundelen. Een mix van zowel preventieve als repressieve maatregelen zou zich dan moeten richten op de belangrijkste veroorzakers van criminaliteit en overlast op de urgentiegebieden. Ter voorbereiding op een veiligheidshuis heeft het Openbaar Ministerie eind 2004 in samenwerking met de gemeente Breda een subsidieaanvraag ingediend bij het Ministerie van Justitie.

In januari 2006 is het Veiligheidshuis Breda gestart. Het is geen rechtspersoon, maar een samenwerkingsverband van tien organisaties/ partners die samenwerken op het gebied van veiligheid. Deze organisaties zijn:

- Gemeente Breda
- Slachtofferhulp Nederland
- Halt Midden- en West-Brabant
- Bureau Jeugdzorg Noord-Brabant
- Raad voor de Kinderbescherming
- Stichting Reclassering Nederland
- Novadic-Kentron
- Politie Midden en West-Brabant
- Penitentiare inrichting Breda
- Openbaar Ministerie

§ 3.2 Doelstellingen van het Veiligheidshuis Breda

Het doel van het Veiligheidshuis Breda is vroegtijdig, snel, consequent, persoonsgericht, samenhangend en gelijktijdig reageren op wetsovertredingen of zorgsignalen met als resultaatgebieden:

- Het voorkomen van een eerste delict en het terugdringen van recidive.
- Het verlenen van passende zorg aan het slachtoffer.
- Het zijn van een betrouwbaar informatieknoppunt voor partners in veiligheid¹⁸.

Naast het werken aan deze gezamenlijke doelstellingen, werkt elke organisatie aan de eigen doelstellingen en wordt het eigen werk gedaan in het veiligheidshuis.

¹⁶ Gemeente Breda, Afdeling Onderzoek en Informatie, *Veiligheidsmonitor 2004* (publicatienummer 1280), Breda: september 2004

¹⁷ Gemeente Breda, *Integraal veiligheidsprogramma 2005*, Breda: december 2004.

¹⁸ Uit: Veiligheidshuis Breda, *Verantwoording 2007 Jaarplan 2008*, februari 2008.

§ 3.3 Werkzaamheden en werkwijze van het Veiligheidshuis Breda

De organisaties richten zich in de samenwerking op de doelgroepen jeugd, veelplegers en slachtoffers. Daarnaast is huiselijk geweld als probleemgebied aangewezen en ook daarop richt de samenwerking zich.

Om aan deze samenwerking vorm te geven worden onder andere verschillende overleggen gevoerd waarin de aangedragen casussen worden besproken en informatie wordt uitgewisseld. Er zijn verschillende overleggen, die zich elk richten op een andere doelgroep. Zo is er bijvoorbeeld een Casusoverleg Harde Kern Jongeren, een Preventief Casusoverleg Jeugd (PCO) en een screeningsoverleg Huiselijk Geweld. Deze overleggen kenmerken zich allen door een persoonsgerichte aanpak waarbij besproken wordt wat de stand van zaken is omtrent de betrokkene. Ook wordt er besproken welke organisaties welke actie zullen ondernemen door middel van het opstellen van scenario's.

De werkwijze van het Veiligheidshuis is gebieds- en persoonsgericht en integraal volgens onderstaand model:

Preventie → Opsporing → Vervolging → Berechting → Executie → Nazorg → Preventie

De schakels van de strafrechtsketen - opsporing, vervolging, berechting en executie- worden voorafgegaan door de schakel preventie. Aan het eind van de hier verbeelde keten is naast nazorg weer de schakel preventie gevoegd. Immers: goede nazorg helpt te voorkomen dat het probleem zich weer herhaalt¹⁹.

¹⁹ Veiligheidshuis Breda, intern document *Visie strategie en doelstellingen*.

H4 Het Preventief Casus Overleg Jeugd (PCO)

Eén van de overlegvormen in het Veiligheidshuis Breda is het wekelijks Preventief Casus Overleg Jeugd. In dit overleg zijn de volgende vijf organisaties vertegenwoordigd:

- Gemeente Breda,
- Politie Midden- en West-Brabant,
- Surplus Welzijn²⁰,
- Halt Midden- en West-Brabant en
- Bureau Jeugdzorg.

Deze vijf organisaties zijn de vaste deelnemers aan het PCO. Naast deze vijf organisaties zijn er tevens enkele andere organisaties die met het PCO te maken hebben, maar die niet elke week het overleg bijwonen. Dit zijn de Raad voor de Kinderbescherming en de gemeenten Alphen-Chaam, Rucphen, Etten-Leur, Zundert en Baarle- Nassau. Dit onderzoek richt zich voornamelijk op de vijf vaste deelnemers aan het PCO.

§ 4.1 Doelstelling van het PCO

Het doel van het PCO is het voorkomen dat risicojongeren (tot 23 jaar) in aanraking komen met justitie. Dit probeert men te bereiken door een goede uitwisseling van informatie tussen de deelnemende organisaties waardoor er vroegtijdig ingegrepen kan worden.

Indien er bij één van de deelnemende organisaties zorgen bestaan over een bepaalde jongere, dan kan deze een casus inbrengen in het PCO. Tijdens het overleg wordt de desbetreffende jongere besproken door middel van het uitwisselen van informatie en er wordt bekeken hoe de 'inbrenger' van de casus en/ of de andere organisaties verder kunnen. Het hulpverleningsaanbod wordt vervolgens gevolgd en geëvalueerd tijdens volgende overleggen.²¹

§ 4.2 De deelnemende instanties in relatie tot de doelstellingen van het PCO

In deze subparagraaf wordt per instantie kort aangegeven wat de werkzaamheden met betrekking tot het jeugd- en/ of veiligheidsbeleid zijn. Hierbij wordt tevens aangegeven welke wetten van toepassing zijn.

§ 4.2.1 Gemeente Breda

De taken van de gemeente met betrekking tot veiligheid liggen vooral op het gebied van preventie en nazorg. Met betrekking tot het jeugd- en veiligheidsbeleid is het uitgangspunt het voorkomen van veiligheidsproblemen in een zo vroeg mogelijk stadium. Daarnaast vindt de gemeente Breda het van belang dat er naast deze preventie ook aandacht is voor nazorg²².

Artikel 16 van de Leerplichtwet bepaalt dat het toezicht op deze wet aan de burgemeester en wethouders is opgedragen. Hiertoe dient elke gemeente dan ook één of meerdere ambtenaren aan te wijzen. Deze leerplichtambtenaren zijn belast met de opsporing van de in de Leerplichtwet strafbaar gestelde feiten.

Indien na een onderzoek van de leerplichtambtenaar blijkt dat er sprake is van ongeoorloofd verzuim, dan zendt deze een proces-verbaal naar de Officier van Justitie. Indien de ouders/ verzorgers van het kind eerder zijn veroordeeld wegens het niet nakomen van de verplichtingen voortvloeiende uit de Leerplichtwet, dan wordt een afschrift van het proces-

²⁰ Voorheen Stichting Vertizontaal. Vanaf 1 januari 2007 maakt Vertizontaal deel uit van Surplus Welzijn, een regionale stichting voor wonen, zorg, welzijn en kinderopvang. <www.surpluszorg.nl> Vanaf januari 2009 zal uitsluitend de naam Surplus Welzijn worden gevoerd; daarom is in dit rapport gekozen voor het gebruik van de nieuwe naam.

²¹ Tekst ontleend uit een folder van het Veiligheidshuis Breda: *Het Preventief Casus Overleg (PCO)*

²² Gemeente Breda, *Integraal veiligheidsprogramma 2005*, Breda: december 2004.

verbaal aan de Raad voor de Kinderbescherming verzonden. Dit is geregeld in artikel 22 van de Leerplichtwet.

Regelmatig schoolverzuim kan een indicatie zijn voor problemen in de thuissituatie. Door de deelname van de leerplichtambtenaar aan het PCO kan door de gemeente preventief worden opgetreden tegen eventuele problemen.

Naast de Leerplichtwet speelt ook de Wet op de jeugdzorg een rol in de deelname van de gemeente aan het PCO. Deze wet is op 1 januari 2005 in werking getreden. Met deze nieuwe wet wordt een meer cliëntgerichte manier van werken beoogd, waarbij samenwerking tussen verschillende organisaties noodzakelijk is. Eén van die organisaties is de gemeente; deze heeft een preventieve en signalerende rol²³: ernstige opgroei- en opvoedproblemen dienen tijdig te worden gesignaleerd en zo veel mogelijk te worden voorkomen.

De gemeente heeft de regie over alle algemene voorzieningen op het gebied van onderwijs, gezondheid, wonen, welzijn en veiligheid. Daarnaast heeft de gemeente de verantwoordelijkheid voor de jeugdgezondheidszorg²⁴ (bijv. de GGD) en welzijnsvoorzieningen²⁵. Met betrekking tot de welzijnsvoorzieningen kan gedacht worden aan schoolgericht maatschappelijk werk²⁶ en de samenwerking met Surplus Welzijn²⁷. Via dit lokaal beleid kan de gemeente haar preventieve en signalerende rol vervullen.

De gemeente Breda werkt aan haar taken op het gebied van nazorg door verschillende projecten op te zetten voor bijvoorbeeld jongeren die een strafbaar feit hebben gepleegd. Een voorbeeld hiervan is het project KICK.²⁸

§ 4.2.2 Politie Midden- en West- Brabant

De taak van de politie is te vinden in artikel 2 van de Politiewet. Deze luidt: *‘De politie heeft tot taak in ondergeschiktheid aan het bevoegde gezag en in overeenstemming met de geldende rechtsregels te zorgen voor de daadwerkelijke handhaving van de rechtsorde en het verlenen van hulp aan hen die deze behoeven.’*

In tegenstelling tot de gemeente hanteert de politie vooral een repressieve werkwijze. Met betrekking tot de aanpak van jeugdcriminaliteit is naast de Politiewet ook het jeugdstrafrecht van toepassing. Het jeugdstrafrecht is te vinden in de artikelen 77a tot en met 77hh van het Wetboek van Strafrecht en heeft betrekking op jongeren van 12 tot 18 jaar.

De politie is de eerste schakel in de jeugdstrafrechtketen. Na de opsporing van daders van strafbare feiten volgt veelal een proces-verbaal waarna er drie mogelijkheden zijn: verwijzing naar Bureau Halt, een transactievoorstel of verzending van het proces-verbaal naar het Openbaar Ministerie.

§ 4.2.3 Surplus Welzijn²⁹

Surplus Welzijn is een welzijnsorganisatie in Breda en organiseert verschillende activiteiten voor ontmoeting, ontspanning, ontplooiing en opvang. De bedoeling van deze activiteiten is het voorkomen en/ of verminderen van maatschappelijke problemen als achterstand,

²³ Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, *Wet op de Jeugdzorg* (informatiebrochure), Den Haag: januari 2005.

²⁴ Dit is vastgelegd in de landelijke Wet Collectieve Preventieve Volksgezondheid (WCPV)

²⁵ De Wet maatschappelijke ondersteuning is daarop van toepassing. Deze wet is per 1 januari 2007 in werking getreden en is een vervanging van onder andere de Welzijnswet. <www.minvws.nl>

²⁶ Uitgevoerd door het Instituut voor maatschappelijk welzijn <www.imwbreda.nl>

²⁷ Organisatie voor sociaal cultureel werk en samenlevingsopbouw <www.surpluszorg.nl>

²⁸ Het doel van dit project is een persoonsgerichte begeleiding om jongeren op het rechte pad te krijgen en/ of te houden. De doelgroep bestaat uit jongeren die een strafbaar feit hebben gepleegd en jongeren die dreigen af te glijden. Uit: Gemeente Breda, *Integraal veiligheidsprogramma 2005*, Breda: december 2004.

²⁹ <www.surpluszorg.nl>

isolement en overlast. Hierbij richt de organisatie zich vooral op kwetsbare groepen en op de zogenaamde prioriteitsbuurten³⁰.

Voorbeelden van welzijnswerk op het gebied van jeugd en veiligheid door Surplus Welzijn zijn: jeugd- en jongerenwerk en overlastbestrijding (SET³¹).

De gemeente Breda is de grootste opdrachtverstrekker voor Surplus Welzijn. Jaarlijks geeft de gemeente aan wat de algemene (beleids-) doelstelling is met betrekking tot welzijn. Surplus Welzijn verwerkt dit in een werkprogramma en na goedkeuring hiervan door de gemeente werkt zij dit uit. Het welzijnswerk valt sinds 1 januari 2007 onder de Wet maatschappelijke ondersteuning; deze wet wordt door de gemeenten uitgevoerd.

§ 4.2.4 Halt Midden- en West-Brabant³²

Jongeren die voor het eerst zijn aangehouden door de politie voor het plegen van een strafbaar feit kunnen worden doorverwezen naar een Halt-bureau. Halt heeft twee verschillende programma's welke door de jongeren kunnen worden doorlopen: de Halt-afdoeining en de Stop-reactie.

De Halt-afdoeining is er voor jongeren van 12 tot 18 jaar. Jongeren kunnen via deze procedure hun fouten (zo veel mogelijk) herstellen, zonder daarbij in aanraking te komen met Justitie. Als het programma succesvol is doorlopen wordt dit doorgegeven aan de politie en wordt de desbetreffende zaak geseponeerd. In artikel 77 e van het Wetboek van Strafrecht is de Halt-afdoeining geregeld.

De Stop-reactie is een programma voor ouders van kinderen tot 12 jaar die een strafbaar feit hebben gepleegd. De ouders worden geholpen met de vraag hoe te reageren op de gebeurtenis en het kind wordt onder andere geleerd wat het fout heeft gedaan. Op deze manier is een preventieve aanpak van eventueel (verder) crimineel gedrag mogelijk en kan snel worden doorverwezen naar passende hulpverlening. De Stop-reactie is geregeld in de Aanwijzing 12-minners inclusief Stop-reactie³³.

In het plan van aanpak *Overlast door 12-minners: een stevige aanpak*³⁴ van de Minister van Justitie en de Minister voor Jeugd en Gezin van 12 september 2008 worden maatregelen genoemd voor de invulling van een nieuwe wettelijke regeling. Voor de huidige Stop-reactie betekent dit dat deze vervangen zal worden door een methode die zich op de ouders richt en niet rechtstreeks op het kind.

§ 4.2.5 Bureau Jeugdzorg³⁵

Het Bureau Jeugdzorg is de centrale toegang tot alle jeugdzorg. Ouders, maar ook bijvoorbeeld leraren en artsen kunnen contact opnemen met het bureau. Bureau Jeugdzorg is de enige instelling die de indicatie voor hulp aan ouders en jongeren vaststelt.

De nieuwe Wet op de jeugdzorg is op 1 januari 2005 in werking getreden. Het belangrijkste juridische verschil met de oude Wet op de jeugdhulpverlening is dat een jongere nu recht op zorg heeft bij een indicatie door het Bureau Jeugdzorg.

Bureau Jeugdzorg voert de volgende jeugdbeschermingsmaatregelen zelf uit: voogdij, gezinsvoogdij en jeugdreclassering. Voor andere vormen van jeugdzorg regelt Bureau Jeugdzorg de toegang³⁶.

³⁰ Buurten die gezien hun sociaal-economische positie extra aandacht verdienen.

³¹ Samen Er Tegenaan (SET) werkt aan vermindering van jongerenoverlast. SET voorkomt dat jongeren in aanraking komen met politie en justitie en helpt hen de hulp vinden die ze nodig hebben. <www.setbreda.nl>

³² <www.haltmwb.nl>

³³ Aanwijzing 12-minners inclusief Stop-reactie van 7 december 2004, Stb. 2004, 248. Te vinden op <www.om.nl> onder registratienummer 2004A014

³⁴ Te vinden op <www.justitie.nl>

³⁵ <www.bureaujeugdzorg.info>

H 5 Wet- en regelgeving omtrent verwerking van persoonsgegevens

De privacy van burgers –en daarmee tevens de verwerking van persoonsgegevens- is grondwettelijk verankerd in artikel 10 van de Grondwet. Maar wat is de definitie van ‘verwerking’ in dit geval? Op deze vraag wordt antwoord gegeven in paragraaf 5.1. De regels met betrekking tot de omgang met persoonsgegevens zijn te vinden in de Wet bescherming persoonsgegevens: in paragraaf 5.2 wordt ingegaan op deze wet en worden een aantal belangrijke artikelen toegelicht. In paragraaf 5.3 wordt het Europees juridische kader geschetst.

De Wet bescherming persoonsgegevens is niet van toepassing op alle aan het PCO deelnemende organisaties. In paragraaf 5.4 wordt daarom aandacht besteedt aan de wetgeving waarop de WBP niet van toepassing is. Van belang voor dit onderzoek zijn de Wet politiegegevens en de Wet gemeentelijke basisadministratie; deze worden respectievelijk toegelicht in de paragrafen 5.4.1 en 5.4.2.

§ 5.1 Verwerking van persoonsgegevens: definitie

De definitie van ‘verwerking’ van persoonsgegevens is te vinden in artikel 1 sub b van de Wet bescherming persoonsgegevens. Deze luidt:

Elke handeling of elk geheel van handelingen met betrekking tot persoonsgegevens, waaronder in ieder geval het verzamelen, vastleggen, ordenen, bewaren, bijwerken, wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, verstrekken door middel van doorzending, verspreiding of enige andere vorm van terbeschikkingstelling, samenbrengen, met elkaar in verband brengen, alsmede het afschermen, uitwissen of vernietigen van gegevens.

In artikel 1 sub a van de WBP is de definitie van ‘persoonsgegevens’ opgenomen: ‘*elk gegeven betreffende een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon.*’

§ 5.2 Wet bescherming persoonsgegevens

De Wet bescherming persoonsgegevens (WBP) kan gekenmerkt worden als een kaderwet en nadere wet- en regelgeving dient dan ook in overeenstemming te zijn met deze wet. De WBP is in werking getreden op 1 september 2001 en is een opvolger van de Wet Persoonsregistraties. De WBP is van toepassing op diverse vormen van verwerking van persoonsgegevens³⁷.

Reikwijdte van de wet

De WBP is volgens artikel 2 van toepassing op ‘*de geheel of gedeeltelijk geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens, alsmede de niet geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens die in een bestand³⁸ zijn opgenomen of die bestemd zijn om daarin te worden opgenomen*’. Het tweede en derde lid bepaalt de uitzonderingen voor onder meer politie en justitie, de kiesregisters en de gemeentelijke basisadministratie³⁹.

In het Veiligheidshuis Breda is sprake van geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens. De persoonsgegevens worden immers door de administratie van het veiligheidshuis opgeslagen in een digitaal bestand.

³⁶ <www.jeugdzorg-nb.nl>

³⁷ H.H. de Vries & D.J. Rutgers, *Wet Bescherming Persoonsgegevens. Toepassing in arbeidsverhoudingen*, Deventer: Kluwer 2001. (p.17)

³⁸ De definitie van ‘bestand’ is opgenomen in artikel 1 WBP: ‘*elk gestructureerd geheel van persoonsgegevens, ongeacht of dit geheel van gegevens gecentraliseerd is of verspreid is op een functioneel of geografisch bepaalde wijze, dat volgens bepaalde criteria toegankelijk is en betrekking heeft op verschillende personen*’

³⁹ J.H.J. Terstegge e.a., *Wet bescherming persoonsgegevens*, Deventer: Kluwer 2001. (pag.16)

Zorgvuldige omgang met persoonsgegevens

De WBP vereist onder andere een zorgvuldige omgang met persoonsgegevens. Dat het voor verwerkers van belang is om hieraan te voldoen blijkt onder andere uit de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State uit 2007⁴⁰. In de WBP zijn diverse artikelen gewijd aan de verschillende eisen op het gebied van zorgvuldigheid. Hierop wordt in hoofdstuk 7 nader ingegaan.

College bescherming persoonsgegevens

Het College bescherming persoonsgegevens (CBP) heeft tot taak toe te zien op de verwerking van persoonsgegevens. Dit is wettelijk bepaald in artikel 51 van de WBP. Met de oprichting van het CBP is uitvoering gegeven aan artikel 28 van de Europese Privacyrichtlijn 95/46/EG⁴¹. Het CBP houdt toezicht op de naleving en toepassing van de WBP, de Wet politiegegevens (Wpg) en de Wet gemeenschappelijke basisadministratie (Wet GBA). Het College heeft daarbij verschillende taken en bevoegdheden. Deze zijn onder andere:

- Toetsing gedragscodes art. 25
- Melding en voorafgaand onderzoek art. 27
- Ontheffing verbod verwerking bijzondere gegevens art. 23
- Advies vergunning voor doorgifte naar derde landen art. 76 e.v.
- Bemiddeling en klachtbehandeling art. 47
- Ambtshalve onderzoek art. 60

§ 5.3 Europees juridisch kader

Ook op Europees niveau bestaat wet- en regelgeving omtrent de verwerking van persoonsgegevens. Zo is het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer geregeld in artikel 8 van het EVRM en in artikel 17 van het Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten.

Het privacykader voor de EU wordt gevormd door de Europese privacyrichtlijn 95/46/EG⁴². Deze richtlijn brengt de bescherming van persoonsgegevens in alle landen van de EU op hetzelfde niveau⁴³. De Wet bescherming persoonsgegevens heeft de Nederlandse wetgeving in overeenstemming gebracht met deze richtlijn.

§ 5.4 Wetgeving waarop de WBP niet van toepassing is

In paragraaf 5.2 is artikel 2 van de WBP genoemd waarin de reikwijdte van deze wet is genoemd. Zo is onder andere de politie en de gemeentelijke basisadministratie uitgezonderd van de werking van de WBP en zijn respectievelijk de Wet politiegegevens en de Wet gemeentelijke basisadministratie van toepassing. Deze twee wetten worden in deze paragraaf kort toegelicht.

§ 5.4.1 Wet politiegegevens (Wpg)

De Wet politiegegevens is in werking getreden op 1 januari 2008 en is een vervanging van de Wet politieregisters (Wpolr). De Wpolr was gezien de snelle ontwikkeling van informatie- en communicatietechnologie verouderd. Ook ontstond er steeds meer behoefte aan de uitwisseling van persoonsgegevens met externe partijen.

⁴⁰ ABRvS 4 juli 2007, LJN: BA8742, NJ 2007, 652. Voor een korte samenvatting van deze uitspraak zie bijlage C. De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State spreekt in hoogste instantie recht in bestuursrechtelijke geschillen <www.raadvanstate.nl>

⁴¹ In artikel 28 van de Europese Privacyrichtlijn 95/46/EG is voorzien in het bestaan van een toezichthoudende onafhankelijke autoriteit.

⁴² Richtlijn van 23 november 1995, PbEG, L. 281.

⁴³ J.H.J. Terstegge e.a., *Wet bescherming persoonsgegevens*, Deventer: Kluwer 2001. (pag.9)

Het verstrekkingenregime van persoonsgegevens aan externe partijen van de Wpolr kon gekenmerkt worden als een gesloten regime. Enkel verstrekking aan uitdrukkelijk aangewezen partijen met een publieke taak was toegestaan.

De nieuwe Wet politiegegevens bevat een meer open regime. De eis dat de partijen belast moeten zijn met een publieke taak is verlaten. Tevens is in artikel 20 van de Wet politiegegevens ruimte gecreëerd voor de verstrekking van persoonsgegevens aan samenwerkingsverbanden. Deze verstrekking mag enkel plaatsvinden voor de volgende doeleinden:

- Het voorkomen en opsporen van strafbare feiten.
- Het handhaven van de openbare orde.
- Het verlenen van hulp aan hen die deze behoeven.
- Het uitoefenen van toezicht op het naleven van regelgeving.

Artikel 21 van de Wet politiegegevens luidt als volgt: *‘Bij algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld over de categorieën van politiegegevens die worden of kunnen worden verstrekt op grond van de artikelen 18, 19 en 20.’* Momenteel zijn hieromtrent nog geen nadere regels opgesteld. De enige houvast die de politie momenteel heeft wordt gevormd door de definitie van ‘politiegegeven’ in combinatie met de opgesomde doeleinden uit artikel 20 van de Wet politiegegevens. De definitie van ‘politiegegeven’ is te vinden in artikel 1 sub a van de Wet politiegegevens: *‘elk gegeven betreffende een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon dat in het kader van de uitoefening van de politietaak wordt verwerkt’.*

Met betrekking tot de omgang van de politie met persoonsgegevens is naast de Wet politiegegevens ook de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens van toepassing. In deze wet zijn echter geen bepalingen omtrent de verstrekking van persoonsgegevens in het kader van samenwerkingsverbanden opgenomen.

Hoewel de politie is uitgezonderd van de reikwijdte van de WBP, houdt het CBP wel toezicht op de verwerking van politiegegevens. Dit is bepaald in artikel 35 van de Wet politiegegevens.

§ 5.4.2 Wet gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens (Wet GBA)

Elke gemeente houdt in haar basisadministratie een aantal persoonsgegevens van haar inwoners bij. De Wet GBA stelt regels voor een juiste verwerking hiervan.

In artikel 34 van de Wet GBA is een opsomming opgenomen van de persoonsgegevens die mogen worden opgenomen in de basisadministratie. Deze zijn onderverdeeld in algemene, bijzondere en administratieve gegevens. In de Wet GBA is tevens bepaald aan wie persoonsgegevens mogen worden verstrekt. Zo is in artikel 96 lid 2 bepaald dat aan het regionale politiekorps persoonsgegevens mogen worden verstrekt.

Het CBP houdt toezicht op de naleving van de Wet GBA, zo is te lezen in artikel 120.

In tegenstelling tot de Wet politiegegevens, is er in de Wet GBA geen artikel opgenomen dat specifiek betrekking heeft op de informatieverstrekking aan samenwerkingsverbanden als het veiligheidshuis.

H 6 Informatie-uitwisseling in het kader van het PCO

In het kader van het PCO wordt door de verschillende deelnemers informatie ingebracht. In paragraaf 6.1 wordt aangegeven hoe de informatiestroom in het kader van het PCO loopt. Vervolgens zal in paragraaf 6.2 per deelnemer uiteengezet worden welke informatie wordt ingebracht. Met betrekking tot de onderlinge informatie-uitwisseling tussen de verschillende organisaties wordt binnen het Veiligheidshuis Breda een privacyconvenant gehanteerd; hierop wordt in paragraaf 6.3 ingegaan.

§ 6.1 Informatiestroom in het kader van het PCO

Voorafgaand aan het overleg wordt de agenda via de mail verzonden. Hierop staan de NAW-gegevens van de te bespreken jongeren. Deze zijn meestal aangemeld door de politie. Tijdens het overleg wordt de jongere besproken en wordt er gevraagd wie welke informatie heeft over de betreffende jongere. Ook wordt er besproken welke actie moet worden ondernomen door welke deelnemer en of het nodig is de jongere de volgende week weer op de agenda te zetten. Aan de hand van de afgesproken acties wordt een actiepuntenlijst opgesteld.

De deelnemer die een bepaalde actie zou ondernemen houdt via de mail de administratie van het Veiligheidshuis Breda op de hoogte van de vorderingen hiervan.

Voor de volgende vergadering wordt de actiepuntenlijst en de agenda via de mail verzonden. Tijdens de vergadering worden de vijf organisaties vertegenwoordigd door een aantal vaste personen. Naast deze vaste personen, ontvangt ook een aantal andere personen van de organisaties de agenda. De personen die niet op het PCO aanwezig zijn mailen, indien zij over informatie beschikken over een jongere, deze informatie voorafgaand aan het overleg via de mail aan de administratie van het veiligheidshuis.

De actiepuntenlijst die via de mail verzonden wordt is een beknopte versie; hier staan alleen de vragen op die tijdens het vorige overleg naar boven zijn gekomen. Tijdens het overleg wordt de uitgebreide actiepuntenlijst uitgedeeld. Hierop staat ook de uitkomst (nieuwe informatie) van de in het vorige overleg afgesproken acties waarbij tevens wordt aangegeven welke partij deze actie heeft ondernomen en welke nieuwe informatie dit heeft opgeleverd.

Tijdens het overleg wordt er genotuleerd. Er wordt bijgehouden wie welke informatie inbrengt. De notulen zijn alleen bestemd voor de administratie en worden verder niet verspreid onder de deelnemers aan het PCO. Indien één van de deelnemers achteraf vragen heeft over hetgeen is besproken, kunnen de notulen altijd geraadpleegd worden bij de administratie van het Veiligheidshuis Breda.

§ 6.2 Inbreng van informatie door de deelnemers aan het PCO

§ 6.2.1 Gemeente Breda

De leerplichtambtenaar geeft aan of en op welke school de jongere onderwijs volgt en wat voor soort school dit is. Indien er vanuit de school bijzonderheden zijn gemeld worden deze ook ingebracht. Bijzonderheden kunnen te maken hebben met de volgende onderwerpen: gedragsproblemen, aanwezigheid op school, spijbelgedrag, schorsingen, probleemgezin, gezinssituatie, gezinsvoogd, ondertoezichtstelling etc. Ook eventueel opgemaakte proces-verbalen en het al dan niet ingeschreven staan bij de gemeente worden door de leerplichtambtenaar gemeld. Indien de leerplichtambtenaar de jongere als casus inbrengt worden daarbij de NAW-gegevens en de geboortedatum van de jongere ingebracht.

§ 6.2.2 Politie Midden- en West-Brabant

De politie brengt de NAW-gegevens en de geboortedatum van de jongere in. Eventuele meldingen en/ of aangiftes tegen de jongere en/ of zijn ouders worden ingebracht en toegelicht. Indien alcohol/ drugsproblemen, eerwraak of huiselijk geweld een rol spelen wordt dit ook gemeld. Soms wordt de nationaliteit van de jongeren/ verzorgers gemeld.

§ 6.2.3 Surplus Welzijn

Surplus Welzijn voert verschillende projecten op het gebied van welzijn uit. Indien één van deze projecten relevante informatie omtrent de jongeren opbrengt, wordt deze in het PCO ingebracht. Dit kan bijvoorbeeld een in het kader van overlastbestrijding uitgevoerde buurtonderzoek zijn waarbij de naam van de jongere naar voren is gekomen. Ook wordt aangegeven of er gesprekken zijn geweest met de jongere/ het gezin.

§ 6.2.4 Halt Midden- en West-Brabant

Indien de jongere een programma doorloopt of zal doorlopen bij een Bureau Halt wordt dit gemeld tijdens het PCO. Ook wordt gemeld wat de aanleiding is en wat voor programma er gevolgd wordt.

§ 6.2.5 Bureau Jeugdzorg

Bureau Jeugdzorg laat het weten indien de jongere bekend is bij de organisatie. De naam van de eventuele gezinsvoogd wordt genoemd tijdens het overleg.

§ 6.3 Privacyconvenant Veiligheidshuis Breda

Het Veiligheidshuis Breda is, zoals eerder aangegeven, een samenwerkingsverband van verschillende organisaties. De samenwerking tussen de organisaties is vastgelegd in het 'Convenant Veiligheidshuis Breda'⁴⁴. In dit convenant zijn onder andere de doelstellingen van het veiligheidshuis, de werkwijze, de taken en de verantwoordelijkheden opgenomen. Ook is er een paragraaf 'Informatievoorziening' opgenomen waarin onder andere is bepaald dat de organisaties bij het uitwisselen van gegevens zijn gehouden aan het 'Privacyconvenant Veiligheidshuis Breda'⁴⁵, welke als bijlage bij het 'Convenant Veiligheidshuis Breda' hoort.

In het privacyconvenant zijn afspraken neergelegd over waar men zich aan moet houden bij het onderling uitwisselen van informatie. Zo is er een limitatieve opsomming opgenomen van de persoonsgegevens die geregistreerd kunnen worden. In de WBP is een dergelijke opsomming niet opgenomen. Dit zou ook niet mogelijk zijn geweest, omdat dit afhankelijk is van de doelstelling van de gegevensverwerking. Wel is het zo dat het wettelijk verplicht is om gegevensverwerking aan te melden bij het CBP (artikel 27 WBP) en hierbij de categorieën van persoonsgegevens aan te geven (artikel 28 WBP).

Ook zijn er afspraken in het privacyconvenant opgenomen over het beveiligen en bewaren van de persoonsgegevens. Ten slotte zijn ook de rechten van de betrokkenen opgenomen.

⁴⁴ Zie bijlage B

⁴⁵ Zie bijlage A

H7 Zorgvuldigheidseisen met betrekking tot verwerking van persoonsgegevens

Volgens het woordenboek Van Dale is de betekenis van het woord zorgvuldig: met zorg, nauwkeurig. Maar wat is nu de betekenis van zorgvuldig omgaan met de verwerking van persoonsgegevens? Aan deze vraag wordt in paragraaf 7.1 aandacht besteed. In paragraaf 7.2 zal worden uiteengezet welke zorgvuldigheidseisen zijn te vinden in de WBP.

§ 7.1 Definitie van zorgvuldigheid

Het begrip 'zorgvuldigheid' in de WBP

Volgens artikel 6 dient de verwerking van persoonsgegevens op een zorgvuldige wijze plaats te vinden. Dit artikel dient als een schakelbepaling om andere wetten in verband te brengen met de WBP⁴⁶. Het begrip zorgvuldig sluit aan bij de zorgvuldigheidsnorm⁴⁷ in het Burgerlijk Wetboek en het zorgvuldigheidsbeginsel⁴⁸ als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur^{49 50}. Het basisbegrip 'zorgvuldig' wordt verder ingevuld door verschillende artikelen uit de WBP; dit zijn de artikelen 7 tot en met 14 van de WBP. Op deze artikelen wordt in paragraaf 7.2 ingegaan.

Het begrip 'zorgvuldigheid' in de literatuur

Volgens de auteurs J.H.J. Terstegge e.a. heeft het begrip zorgvuldigheid betrekking op de omgang met de gegevens en de beveiliging ervan. Persoonsgegevens moeten zowel technisch als organisatorisch beveiligd zijn, zodat het risico van onbevoegd toegang of misbruik ervan zo klein mogelijk wordt gemaakt⁵¹. Deze eis is terug te vinden in artikel 13 van de WBP. Bij de organisatorische beveiliging kan men denken aan vragen als: wie heeft toegang tot de gegevens, wie mag de gegevens wijzigen of vernietigen en aan wie mogen gegevens intern of extern worden verstrekt, hoelang zijn de bewaartermijnen etc. Ook het regelmatig controleren van de stand van de beveiliging door middel van audits behoort tot de beveiligingsmaatregelen⁵².

In het boek 'AWB en bescherming persoonsgegevens' van J. Holvast worden de diverse onderdelen genoemd waaraan de zorgplicht van de verwerker van persoonsgegevens moet voldoen. Dit zijn: doelspecificatie, rechtmatige grondslag, verenigbaar gebruik, bewaartermijnen, relevantie, juistheid en actualiteit van de gegevens, geheimhoudingsplicht en het verbod op het verwerken van bijzondere gegevens⁵³.

46 T.F.M. Hooghiemstra e.a., *Tekst en toelichting Wet bescherming persoonsgegevens*, SDU Uitgevers 2007.

47 De zorgvuldigheidsnorm in het Burgerlijk Wetboek is neergelegd in artikel 6:162 en dan met name in lid 2: *'Als onrechtmatige daad worden aangemerkt een inbreuk op een recht en een doen of nalaten in strijd met een wettelijke plicht of met hetgeen volgens ongeschreven recht in het maatschappelijk verkeer betaamt, een en ander behoudens de aanwezigheid van een rechtvaardigingsgrond'*. De zorgvuldigheidseis is verankerd in de passage *'hetgeen volgens ongeschreven recht in het maatschappelijk verkeer betaamt'*.

48 Algemene beginselen van behoorlijk bestuur zijn algemene rechtsnormen welke door de wetenschap en rechtspraak zijn ontwikkeld. (Uit: G.A.C.M. van Ballegooij e.a., *Bestuursrecht in het Awb-tijdperk*, Deventer: Kluwer 2004, p.85 e.v.) De overheid dient zich bij de uitoefening van haar bevoegdheden hieraan te houden. Het zorgvuldigheidsbeginsel is te vinden in artikel 3:2 van de Algemene Wet Bestuursrecht en luidt: *'Bij de voorbereiding van een besluit vergaart het bestuursorgaan de nodige kennis omtrent de relevante feiten en de af te wegen belangen.'*

49 G.W. van Blarckom & J.J. Borking, *Beveiliging van persoonsgegevens* (uit de serie Achtergrondstudies en Verkenningen), Registratiekamer (CBP), Den Haag, april 2001.

50 *Kamerstukken II 1997/98*, 25 892, nr.3, p. 20 (MvT).

51 J.H.J. Terstegge e.a., *Wet bescherming persoonsgegevens*, Deventer: Kluwer 2001, p.12.

52 J.H.J. Terstegge e.a., *Wet bescherming persoonsgegevens*, Deventer: Kluwer 2001, p.24.

53 J.Holvast, *AWB en bescherming van persoonsgegevens*, Deventer: Kluwer 2004, p. 29 e.v.

Het begrip 'zorgvuldigheid' in overige bronnen

In een rapport⁵⁴ van het CBP worden verschillende artikelen uit de WBP genoemd die een uitwerking zijn van het begrip zorgvuldig. Dit zijn de artikelen 7, 8 en 9 van de WBP.

§ 7.2 Zorgvuldigheidseisen in de WBP

In verschillende artikelen uit de WBP wordt een nadere invulling aan het begrip 'zorgvuldigheid' gegeven. Dit zijn o.a. de artikelen 7, 8 en 9. De artikelen 10, 11, 12, 13 en 14 bevatten aanvullende voorwaarden; deze hebben betrekking op de inhoudelijke kwaliteit van de persoonsgegevens⁵⁵. Hieronder volgt een korte toelichting op de artikelen 7 tot en met 14 van de WBP.

Artikel 7 WBP

In dit artikel is bepaald dat persoonsgegevens voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden worden verzameld.

De doeleinden van gegevensverwerking dienen dus te voldoen aan de volgende drie eisen:

- Welbepaald,
- uitdrukkelijk omschreven en
- gerechtvaardigd.

Welbepaald betekent dat de omschrijving duidelijk en voorafgaand aan de gegevensverwerking moet zijn omschreven. Daarnaast mag deze niet vaag of te ruim zijn, omdat zo geen duidelijk toetsingskader beschikbaar is voor de beoordeling of al dan niet in overeenstemming met de artikelen 8 en 9 WBP wordt gewerkt.

Op grond van artikel 27 WBP dient gegevensverwerking vooraf te worden gemeld bij het CBP. Hierbij dienen o.a. de uitdrukkelijk omschreven doeleinden van de gegevensverwerking te worden gemeld.

Voor de bepaling of de doeleinden gerechtvaardigd zijn dient artikel 8 van de WBP als leidraad. Van gerechtvaardigde doeleinden kan alleen sprake zijn als deze met inachtneming van de in artikel 8 WBP limitatief opgesomde gronden kunnen worden bereikt.⁵⁶

Artikel 8 WBP

Dit artikel bevat een limitatieve opsomming van voorwaarden waaronder persoonsgegevens mogen worden verwerkt. De gegevensverwerking dient steeds op grond van minimaal één van onderstaande voorwaarden plaats te vinden:

- a) ondubbelzinnige toestemming van de betrokkene,
- b) noodzaak voor de uitvoering van een overeenkomst waarbij de betrokkene partij is,
- c) nakoming van een wettelijke verplichting door de verantwoordelijke,
- d) vrijwaring van vitale belangen van de betrokkene,
- e) noodzaak voor een goede vervulling van de taak van een bestuursorgaan (overheid) dan wel het bestuursorgaan waaraan de gegevens worden verstrekt, of
- f) noodzaak voor de behartiging van het gerechtvaardigde belang van de verantwoordelijke of een derde *tenzij* het belang of de privacy van de betrokkene prevaleert⁵⁷.

Twee voorbeelden uit de jurisprudentie waarin artikel 8 WBP een rol speelde zijn:

- De uitspraak van 26 augustus 2004 van de rechtbank te Amsterdam⁵⁸ en
- de uitspraak van het Hof Amsterdam van 7 november 2002⁵⁹.

54 G.W. van Blarckom & J.J. Borking, *Beveiliging van persoonsgegevens* (uit de serie Achtergrondstudies en Verkenningen), Registratiekamer (CBP), Den Haag, april 2001, p.14.

55 *Kamerstukken II* 1997/98, 25 892, nr.3, p. 21 (MvT).

56 *Kamerstukken II* 1997/98, 25 892, nr.3, p. 79 (MvT).

57 J.H.J. Terstegge e.a., *Wet bescherming persoonsgegevens*, Deventer: Kluwer 2001, p.20.

58 Rb. Amsterdam (vzr.) 26 augustus 2004, *NJ* 2004, 578. Voor een korte samenvatting van deze uitspraak zie bijlage D.

In artikel 8 WBP zijn o.a. de begrippen 'betrokkene', 'verantwoordelijke', 'derde' en 'bewerker' opgenomen. Deze begrippen worden hieronder kort toegelicht. De betrokkene is volgens de WBP de persoon waarop de persoonsgegevens betrekking hebben. De verantwoordelijke is *'de natuurlijke persoon, rechtspersoon of ieder ander die of het bestuursorgaan dat, alleen of te zamen met anderen, het doel en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens vaststelt'* (artikel 1 WBP). De verantwoordelijke van het Veiligheidshuis Breda is de Hoofdofficier van Justitie in het arrondissement Breda. De verantwoordelijke werkt samen met *anderen*: dit zijn de tien deelnemende organisaties. De 'derde' is in de Memorie van Toelichting van de WBP omschreven als *'degene die niet de betrokkene, noch de verantwoordelijke, noch de bewerker en noch de persoon is die onder rechtstreeks gezag van de verantwoordelijk of de bewerker gemachtigd is om de gegevens te verwerken'*. Een voorbeeld van een derde is een familielid van de betrokkene. De definitie van 'bewerker' is te vinden in artikel 1 van de WBP: *'degene die ten behoeve van de verantwoordelijke persoonsgegevens verwerkt, zonder aan zijn rechtstreeks gezag te zijn onderworpen.'* Volgens de Memorie van Toelichting van de WBP is de bewerker een buiten de organisatie van de verantwoordelijke staande persoon of instelling die niet in een hiërarchische relatie staat tot de verantwoordelijke. Volgens artikel 14 is een overeenkomst tussen verantwoordelijke en bewerker verplicht. Voorbeelden van bewerkers zijn een externe netwerkbeheerder en een administratiekantoor. Daar waar wel een hiërarchische relatie bestaat met de verantwoordelijke moet worden gesproken van (intern) beheer⁶⁰.

Artikel 9 WBP

In dit artikel is bepaald dat persoonsgegevens niet verder mogen worden verwerkt op een wijze die onverenigbaar is met de doeleinden waarvoor ze zijn verkregen. In lid 2 van dit artikel zijn een aantal handvaten opgenomen voor de beoordeling van het al dan niet onverenigbaar zijn van een verwerking. In ieder geval dient er rekening te worden gehouden met:

- a. de verwantschap tussen het doel van de beoogde verwerking en het doel waarvoor de gegevens zijn verkregen;
- b. de aard van de betreffende gegevens;
- c. de gevolgen van de beoogde verwerking voor de betrokkene;
- d. de wijze waarop de gegevens zijn verkregen en
- e. de mate waarin jgens de betrokkene wordt voorzien in passende waarborgen.

Indien de verdere verwerking van de gegevens voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden geschiedt, dan wordt dit niet als onverenigbaar beschouwd indien de nodige voorzieningen zijn getroffen. Deze voorzieningen dienen er voor te zorgen dat de verdere verwerking enkel geschiedt ten behoeve van het gestelde doel. Dit kan bijvoorbeeld in een contract worden vastgelegd.

Artikel 10 WBP

Persoonsgegevens mogen niet langer worden bewaard dan noodzakelijk voor het bereiken van de doeleinden waarvoor zij zijn verzameld en bewerkt. Dit is in artikel 10 WBP bepaald. De verantwoordelijke bepaalt zelf aan de hand van de doelen hoe lang de gegevens worden bewaard⁶¹.

In lid 2 is bepaald dat persoonsgegevens langer mogen worden bewaard indien deze voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden worden gebruikt. Wel dienen de nodige voorzieningen te worden getroffen om ervoor te zorgen dat de persoonsgegevens enkel voor het gestelde doel worden gebruikt.

⁵⁹ Hof Amsterdam 7 november 2002, NJ 2003, 54. Voor een korte samenvatting van deze uitspraak zie bijlage E.

⁶⁰ Kamerstukken II 1997/98, 25 892, nr.3, p. 60 (MvT).

⁶¹ Commissie Bescherming Persoonsgegevens, *'Bewaartermijnen van persoonsgegevens in uw bestanden'* (informatieblad 11A), Den Haag: oktober 2007. <www.cbppweb.nl>

Artikel 11 WBP

Persoonsgegevens mogen enkel worden verwerkt indien zij, gelet op de doeleinden waarvoor zij worden verzameld of verwerkt, toereikend, ter zake dienend en niet bovenmatig zijn. De eis van toereikendheid betekent dat er voldoende persoonsgegevens moeten worden verwerkt om tot een juist beeld van de betrokkene te kunnen komen. Hiertegenover staat dat de persoonsgegevens ook niet bovenmatig mogen zijn. De persoonsgegevens moeten ook ter zake dienend zijn. Dit betekent dat er geen persoonsgegevens mogen worden verwerkt indien deze niet relevant zijn voor het bereiken van het vooraf gestelde doel van de gegevensverwerking.

In dit artikel is tevens bepaald dat de verantwoordelijke de nodige maatregelen treft om ervoor te zorgen dat de persoonsgegevens juist en nauwkeurig zijn. In de Memorie van Toelichting is opgenomen dat het hier geen absolute verplichting betreft. Wel dienen alle maatregelen te worden getroffen die in redelijkheid kunnen worden geleverd van de verantwoordelijke.

Artikel 12 WBP

In lid 1 van dit artikel is bepaald dat een ieder die handelt onder het gezag van de verantwoordelijke of van de bewerker en ook de bewerker zelf, persoonsgegevens slechts verwerkt in opdracht van de verantwoordelijke. Het uitgangspunt van lid 1 is volgens de Memorie van Toelichting dat de verantwoordelijke verantwoordelijk en aansprakelijk is voor de gegevensverwerking; hij kan immers aanwijzingen geven.

In lid 2 van artikel 12 WBP is de geheimhoudingsplicht neergelegd. Deze plicht geldt voor een ieder die handelt onder het gezag van de verantwoordelijke en de bewerker. Voor de meeste beroepsbeoefenaars die te maken hebben met persoonsgegevens geldt reeds uit een andere wet, ambt of beroep een geheimhoudingsplicht. Indien dit niet het geval is, geldt de geheimhoudingsplicht uit de WBP.

Artikel 13 WBP

Dit artikel bevat een beveiligingsvoorschrift: *‘De verantwoordelijke legt passende technische en organisatorische maatregelen ten uitvoer om persoonsgegevens te beveiligen tegen verlies of tegen enige vorm van onrechtmatige verwerking.’*

Onder onrechtmatige vormen van verwerking vallen de aantasting van de gegevens, onbevoegde kennisneming, wijziging, of verstrekking daarvan⁶². Voor de mate van beveiliging geldt dat deze in overeenstemming is met de stand van de techniek; dit ligt besloten in het begrip ‘passende’.

Volgens het CBP kent de beveiliging van persoonsgegevens drie kwaliteitsaspecten:

1. Exclusiviteit
Uitsluitend bevoegde personen hebben toegang tot en kunnen gebruik maken van persoonsgegevens.
2. Integriteit
De persoonsgegevens moeten in overeenstemming zijn met het afgebeelde deel van de werkelijkheid en niets mag ten onrechte worden achtergehouden of zijn verdwenen.
3. Continuïteit
De persoonsgegevens en de daarvan afgeleide informatie moeten zonder belemmeringen beschikbaar zijn overeenkomstig de daarover gemaakte afspraken en de wettelijke voorschriften. Continuïteit wordt gedefinieerd als de ongestoorde voortgang van een gegevensverwerking⁶³.

⁶² Kamerstukken II 1997/98, 25 892, nr.3, p. 98 (MvT).

⁶³ G.W. van Blarkom & J.J. Borking, *Beveiliging van persoonsgegevens* (uit de serie Achtergrondstudies en Verkenningen), Registratiekamer (CBP), Den Haag, april 2001, p.8.

Voorbeelden van technische maatregelen zijn: vastleggen van gebruik van de informatiesystemen en de back-up van bestanden. Voorbeelden van organisatorische maatregelen zijn instructies en trainingen.

Artikel 14 WBP

Dit artikel gaat over de verwerking van persoonsgegevens door de bewerker. Lid 1 van dit artikel luidt: *'Indien de verantwoordelijke persoonsgegevens te zijnen behoeve laat verwerken door een bewerker, draagt hij zorg dat deze voldoende waarborgen biedt ten aanzien van de technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen met betrekking tot de te verrichten verwerkingen. De verantwoordelijke ziet toe op de naleving van die maatregelen.'* De bedoeling van dit artikel is om te voorkomen dat verantwoordelijke en bewerker zich wat betreft hun verantwoordelijkheden achter elkaar schuilen. Verplichtingen moeten over en weer duidelijk zijn neergelegd. Op de verantwoordelijke rust een zorgplicht daarvoor zorg te dragen. In het tweede en derde lid van artikel 14 is bepaald dat het om juridisch bindende voorschriften moet gaan⁶⁴. Volgens lid 5 dienen deze voorschriften in een schriftelijke of in een andere, gelijkwaardige vorm te zijn neergelegd.

⁶⁴ *Kamerstukken II 1997/98, 25 892, nr.3, p. 100 (MvT).*

H 8 Zorgvuldigheidseisen in de praktijk van het Veiligheidshuis Breda

In hoofdstuk 7 is gebleken dat er verschillende definities van het begrip ‘zorgvuldigheid’ in het kader van de WBP zijn. Wel is gebleken dat de nadere invulling van het begrip te vinden is in de reeks artikelen 7 tot en met 14 van de WBP. In dit hoofdstuk wordt per artikel aangegeven of en hoe in de praktijk hieraan invulling wordt gegeven. Omdat het Veiligheidshuis Breda zich op de begane grond van het gebouw van het OM in Breda bevindt, zijn enkele regels van het OM ook van toepassing op het veiligheidshuis. Daarnaast maakt het veiligheidshuis ook gebruik van enkele faciliteiten van het OM. Bij de behandeling van de verschillende artikelen wordt daarom, indien dit nodig is, uitgegaan van de situatie van het OM te Breda. Waar mogelijk wordt specifiek ingezoomd op de situatie van het veiligheidshuis.

Ter bevordering van de leesbaarheid is de tekst van het desbetreffende artikel in een kader opgenomen.

§ 8.1 Artikel 7 WBP

Persoonsgegevens worden voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden verzameld.

In het Convenant Veiligheidshuis Breda zijn de volgende algemene doelstellingen opgenomen:

‘Het vroegtijdig, snel, consequent, persoonsgericht, samenhangend en gelijktijdig reageren met als resultaatgebieden:

- *Het voorkomen van eerste delicten en terugdringen van recidive*
- *Het verlenen van passende zorg aan het slachtoffer*
- *Het zijn van een betrouwbaar informatieknoppunt voor partners in veiligheid*
- *Het verlenen van nazorg.’*

Het PCO kan wat betreft doelstelling geplaatst worden onder het onderdeel ‘het voorkomen van eerste delicten’.

Naast de algemene doelstellingen zijn bij de oprichting van het Veiligheidshuis Breda doelstellingen geformuleerd die zich specifiek richten op de verschillende doelgroepen. Voor het PCO is de doelgroep risicojeugd relevant. Jaarlijks worden de geldende doelstellingen heroverwogen en deze worden vervolgens opgenomen in het jaarplan. Bij deze heroverweging kunnen doelstellingen worden aangepast, gewijzigd en/ of verwijderd.

In het convenant is met betrekking tot de doelgroep ‘risicojeugd’ de leeftijdscategorie 12 tot 18 opgenomen, terwijl in het PCO jongeren van 0 tot 23 jaar worden besproken. In het jaarplan 2008 van het Veiligheidshuis Breda is geen leeftijdscategorie opgenomen. In een folder⁶⁵ van het veiligheidshuis is opgenomen dat het om jongeren tot 18 jaar gaat. Deze folder gaat het meest specifiek in op het PCO. Als doel is hierin opgenomen het voorkomen dat risicojongeren (tot 18 jaar) in aanraking komen met justitie door een goede uitwisseling van informatie tussen de ketenpartners en een vroegtijdige aanpak.

Op de agenda van het PCO komen namen van jongeren tussen 0 en 23 jaar voor. Ook pasgeboren baby’s komen dus op de lijsten voor. Of een doel als ‘het voorkomen dat risicojongeren in aanraking komen met justitie’ passend is bij zulke kleine kinderen kan interessante discussies opleveren. Mijns inziens gaat het bij zulke kinderen vooral om zorgen omtrent eventuele verwaarlozing als gevolg van het gedrag van de ouders/ verzorgers.

Een gesprek met dhr. Kartodirdjo heeft bovenstaande situatie wat meer verduidelijkt. De informatie uit de folder ‘Het preventief Casus Overleg’ blijkt verouderd te zijn. De daarin opgenomen doelstelling is inmiddels uitgebreid tot de volgende: *‘Het signaleren van een bedreiging van de ontwikkeling van het kind en het inzetten van hulpverlening, alsook het*

⁶⁵ Folder ‘Het preventief Casus Overleg (PCO)’

voorkomen van het plegen van een delict. Daarnaast worden specifieke projecten ter bestrijding van overlast ondersteund. De doelgroep bestaat uit jongeren tot 23 jaar.'

Deze nieuwe doelstelling is door de deelnemers aan het PCO en dhr. Kartodirdjo geformuleerd en voorgelegd aan de stuurgroep⁶⁶ omdat de oude doelstelling niet in overeenstemming bleek met de praktijk. Er werd immers meer informatie uitgewisseld dan met de vorige doelstelling werd gedekt. De stuurgroep heeft in een vergadering ingestemd met dit voorstel en deze instemming is vervolgens vastgelegd in de notulen.

Dhr. Kartodirdjo legt uit dat de omgeving van het PCO zeer turbulent is. Jeugdzorg staat immers landelijk in de belangstelling waardoor er veel ontwikkelingen zijn. Hierbij kan gedacht worden aan Zorg voor Jeugd⁶⁷ en de Verwijsindex Risicjongeren⁶⁸. Deze ontwikkelingen vragen van het PCO, ook voor wat betreft de doelstelling, voortdurend aanpassing aan de nieuwe situatie.

De doelstellingen van het Veiligheidshuis en die van het PCO in het bijzonder kunnen met inachtneming van artikel 8 van de WBP worden bereikt. Hierop wordt in de volgende paragraaf nader ingegaan.

§ 8.2 Artikel 8 WBP

Persoonsgegevens mogen slechts worden verwerkt indien:

- a. de betrokkene voor de verwerking zijn ondubbelzinnige toestemming heeft verleend;*
- b. de gegevensverwerking noodzakelijk is voor de uitvoering van een overeenkomst waarbij de betrokkene partij is, of voor het nemen van precontractuele maatregelen naar aanleiding van een verzoek van de betrokkene en die noodzakelijk zijn voor het sluiten van een overeenkomst;*
- c. de gegevensverwerking noodzakelijk is om een wettelijke verplichting na te komen waaraan de verantwoordelijke onderworpen is;*
- d. de gegevensverwerking noodzakelijk is ter vrijwaring van een vitaal belang van de betrokkene;*
- e. de gegevensverwerking noodzakelijk is voor de goede vervulling van een publiekrechtelijke taak door het desbetreffende bestuursorgaan dan wel het bestuursorgaan waaraan de gegevens worden verstrekt, of*
- f. de gegevensverwerking noodzakelijk is voor de behartiging van het gerechtvaardigde belang van de verantwoordelijke of van een derde aan wie de gegevens worden verstrekt, tenzij het belang of de fundamentele rechten en vrijheden van de betrokkene, in het bijzonder het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer, prevaleert.*

Artikel 8 van de WBP is zo opgesteld dat de gegevensverwerking steeds op grond van in ieder geval één van de daarin genoemde voorwaarden plaatsvindt. In deze paragraaf wordt per onderdeel van artikel 8 ingegaan op de praktijk van het Veiligheidshuis Breda.

⁶⁶ De stuurgroep geeft richting aan de ontwikkeling van het veiligheidshuis, bepaalt het budget en de capaciteit. Uit: Sturingsconcept Veiligheidshuis (intern document)

⁶⁷ Signaleringsstelsel voor de provincie Noord-Brabant. Hierbij worden problemen bij kinderen en jongeren in de leeftijd van 0 tot 23 jaar in een vroegtijdig stadium gesignaleerd, waarna de ketencoördinatie wordt georganiseerd en hulp op elkaar wordt afgestemd. <www.zorgvoorjeugd.nu>

⁶⁸ Deze landelijke index registreert (risico)meldingen over jongeren van 0 tot 23 jaar. De lokale/regionale systemen, zoals het signaleringssysteem Zorg voor Jeugd, worden aangesloten op deze index. In tegenstelling tot de lokale/regionale systemen regelt de landelijke index geen ketencoördinatie. Hierover moeten afspraken worden gemaakt op lokaal of regionaal niveau. Het is de bedoeling dat de VIR medio 2009 operationeel is. Deze ontwikkeling zal leiden tot een wijziging van de Wet op de Jeugdzorg. Deze wijzigingswet zal waarschijnlijk in 2009 in werking treden. <www.zorgvoorjeugd.nu> <www.verwijsindex.nl>

Sub a

Sub a, de ondubbelzinnige toestemming van de betrokkene, is niet van toepassing in het PCO. De jongere waarover wordt gesproken in het overleg is hiervan niet op de hoogte, althans er zijn geen verplichtingen voor de deelnemende organisaties de jongere op de hoogte te stellen.

Sub b

Tussen het Veiligheidshuis Breda en de besproken jongeren gelden geen contractuele verplichtingen. Ook sub b is dus niet van toepassing.

Sub c

De verantwoordelijke van het Veiligheidshuis Breda, de Hoofdofficier van Justitie in het arrondissement Breda, is werkzaam voor het Openbaar Ministerie. Volgens artikel 124 van de Wet op de rechterlijke organisatie is het Openbaar Ministerie belast met de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde en met andere bij de wet vastgestelde taken. Een voorbeeld van een bij wet vastgestelde taak is het toezicht op mensen die gedwongen worden opgenomen in een psychiatrische inrichting. Deze taak is geregeld in de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen. De hoofdtaak van het Openbaar Ministerie kan verdeeld worden in drie kleinere: de opsporing van strafbare feiten, de vervolging van strafbare feiten, toezicht op de uitvoering van strafvonnissen⁶⁹. Hiermee kunnen de taken van het OM worden getypeerd als repressief; er wordt gereageerd nadat een strafbaar feit is gepleegd. Wel is het zo dat het OM preventieve taken heeft⁷⁰; deze worden echter ingezet om een volgend strafbaar feit te voorkomen. Preventie van een eerste delict en het signaleren van bedreigingen van de ontwikkeling bij jongeren tot 23 jaar behoort niet tot het takenpakket van het OM. Deze twee taken behoren echter wel tot de doelstellingen van het PCO. Sub c van artikel 8 WBP is dus eveneens niet van toepassing.

Sub d

In sub d van artikel 8 WBP wordt gesproken van 'vitale belangen' van de betrokkene. Wat kunnen deze vitale belangen zijn? Volgens de Memorie van Toelichting dient er een dringende medische noodzaak aanwezig te zijn; het moet gaan om een zaak van leven of dood. Een voorbeeld kan hulpverlening aan bewoners van een in brand staand huis zijn. Het moge duidelijk zijn dat dit niet van toepassing is in de praktijk van het PCO.

Sub e

De definitie van bestuursorgaan is te vinden in artikel 1:1 van de Algemene Wet Bestuursrecht:

- a. een orgaan van een rechtspersoon die krachtens publiekrecht is ingesteld, of*
- b. een ander persoon of college, met enig openbaar gezag bekleed.*

Van de vijf deelnemers aan het PCO zijn er drie deelnemers die een bestuursorgaan zijn. Dit zijn de politie, Bureau Jeugdzorg en de gemeente Breda (in de persoon van de leerplichtambtenaar). Bureau Halt en Surplus Welzijn zijn geen bestuursorganen.

De taken van de politie, Bureau Jeugdzorg en de leerplichtambtenaar zijn reeds in paragraaf 4.2 toegelicht. Het principe van een veiligheidshuis is het bundelen van de krachten van de verschillende partners. Meer specifiek gericht op het PCO kan gezegd worden dat de taken van de politie, Bureau Jeugdzorg en de leerplichtambtenaar beter vervuld kunnen worden doordat onderling informatie uitgewisseld wordt. Hierdoor werken de verschillende instanties niet langs elkaar heen. Bureau Halt en Surplus Welzijn brengen informatie in die tevens noodzakelijk is voor een goede vervulling van de taken van de drie bestuursorganen. Sub e van artikel 8 WBP is dus wel van toepassing.

69 Brochure 'Het Openbaar Ministerie' <www.om.nl>

70 Zo vindt de Stop-reactie van Bureau Halt (zie paragraaf 4.2.4) plaats onder verantwoordelijkheid van het Openbaar Ministerie.

Sub f

In de Memorie van Toelichting is te lezen dat deze bepaling een restbepaling is. De onderdelen *b* tot en met *e* zijn specifiek omdat daarin steeds een bepaald doel is genoemd waaraan getoetst kan worden. Er is voor het opnemen van een restbepaling gekozen omdat is gebleken dat een sluitende regeling van de gronden van verwerking van persoonsgegevens niet goed mogelijk is⁷¹. Sub *f* biedt dan ook de nodige interpretatieruimte. Met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens in het kader van het PCO is bij de behandeling van sub *e* van artikel 8 gebleken dat die bepaling van toepassing is. De restbepaling van artikel 8 sub *f* WBP is dus niet direct van belang. Uiteraard kunnen zich situaties voordoen waarin sub *e* van artikel 8 WBP niet of onvoldoende dekking biedt. Indien dan aan de voorwaarden van sub *f* wordt voldaan, kan daarop een beroep worden gedaan.

§ 8.3 Artikel 9 WBP

1. *Persoonsgegevens worden niet verder verwerkt op een wijze die onverenigbaar is met de doeleinden waarvoor ze zijn verkregen.*
2. *Bij de beoordeling of een verwerking onverenigbaar is als bedoeld in het eerste lid, houdt de verantwoordelijke in elk geval rekening met:*
 - a. de verwantschap tussen het doel van de beoogde verwerking en het doel waarvoor de gegevens zijn verkregen;*
 - b. de aard van de betreffende gegevens;*
 - c. de gevolgen van de beoogde verwerking voor de betrokkene;*
 - d. de wijze waarop de gegevens zijn verkregen en*
 - e. de mate waarin jegens de betrokkene wordt voorzien in passende waarborgen.*
3. *Verdere verwerking van de gegevens voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden, wordt niet als onverenigbaar beschouwd, indien de verantwoordelijke de nodige voorzieningen heeft getroffen ten einde te verzekeren dat de verdere verwerking uitsluitend geschiedt ten behoeve van deze specifieke doeleinden.*
4. *De verwerking van persoonsgegevens blijft achterwege voor zover een geheimhoudingsplicht uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift daaraan in de weg staat.*

Toetsing van de praktijk aan lid 1 en 2 van dit artikel vereist inzage in de informatiesystemen van de verschillende deelnemers aan het PCO en in het informatiesysteem van het Openbaar Ministerie. Zonder inzage in de verschillende systemen is het onmogelijk om een realistisch beeld te schetsen van wat er met de persoonsgegevens uit het PCO wordt gedaan door bijvoorbeeld de politie. In overleg met de opdrachtgever, dhr. Kartodirdjo, is er dan ook voor gekozen om de leden 1 en 2 van artikel 9 WBP buiten beschouwing te laten. Wel is het zo dat deze bepaling is opgenomen in het privacyconvenant Veiligheidshuis Breda in de volgende bewoordingen: *‘De Ketenpartners kunnen de uitgewisselde persoonsgegevens verder verwerken, uitsluitend voor zover de verdere verwerking verenigbaar is met het doel van het Veiligheidshuis en voor zover noodzakelijk voor de goede uitoefening van de taak van de desbetreffende Ketenpartner’.*

De persoonsgegevens die in het kader van het PCO zijn geregistreerd zijn tot nog toe niet gebruikt voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden. Lid 3 van artikel 9 WBP is in de praktijk dan ook nog niet van toepassing geweest.

In het Privacyconvenant Veiligheidshuis Breda is de volgende bepaling opgenomen: *‘Partijen zijn zich bewust dat zij bij het uitwisselen van gegevens gehouden zijn aan wet- en regelgeving met betrekking tot onder meer privacy en het beroepsgeheim en aan verplichtingen die voortvloeien uit beroepscodes’.* Hiermee is aangesloten bij hetgeen in lid 4 van artikel 9 WBP is bepaald.

⁷¹ *Kamerstukken II 1997/98, 25 892, nr.3, p. 86 (MvT).*

§ 8.4 Artikel 10 WBP

1. *Persoonsgegevens worden niet langer bewaard in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkene te identificeren, dan noodzakelijk is voor de verwerking van de doeleinden waarvoor zij worden verzameld of vervolgens worden verwerkt.*
2. *Persoonsgegevens mogen langer worden bewaard dan bepaald in het eerste lid voor zover ze voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden worden bewaard, en de verantwoordelijke de nodige voorzieningen heeft getroffen ten einde te verzekeren dat de desbetreffende gegevens uitsluitend voor deze specifieke doeleinden worden gebruikt.*

Met betrekking tot de bewaartermijn is in het privacyconvenant de volgende bepaling opgenomen: *‘De persoonsgegevens worden niet langer bewaard dan noodzakelijk is voor het doel van het Veiligheidshuis. De persoonsgegevens worden in ieder geval uit de registratie verwijderd en vernietigd vijf jaar nadat de desbetreffende betrokkene voor het laatst in het veiligheidshuis is besproken.’*

De termijn van vijf jaar komt overeen met de termijn die genoemd is in het ‘Modelprivacyconvenant Veiligheidshuizen’⁷². Zoals eerder is gebleken in paragraaf 7.2 bepaalt de verantwoordelijke zelf aan de hand van de doelen hoe lang de gegevens worden bepaald. Er zijn geen voorgeschreven bewaartermijnen opgenomen in de WBP. Ook heeft de zoektocht naar eventuele jurisprudentie geen resultaten opgeleverd.

Het Veiligheidshuis Breda heeft voor deze termijn van maximaal vijf jaar gekozen omdat men ervan uitgaat dat vijf jaar nadat de jongere is besproken in het veiligheidshuis, de situatie wel als ‘goed’ kan worden beschouwd. Bovendien komt de termijn van vijf jaar overeen met de bewaartermijn uit andere wettelijke regelingen. Een voorbeeld is de bewaartermijn van vijf jaar voor politiegegevens in het kader van de Wet Politiegegevens⁷³.

§ 8.5 Artikel 11 WBP

1. *Persoonsgegevens worden slechts verwerkt voor zover zij, gelet op de doeleinden waarvoor zij worden verzameld of vervolgens worden verwerkt, toereikend, ter zake dienend en niet bovenmatig zijn.*
2. *De verantwoordelijke treft de nodige maatregelen opdat persoonsgegevens, gelet op de doeleinden waarvoor zij worden verzameld of vervolgens worden verwerkt, juist en nauwkeurig zijn.*

In het privacyconvenant is de volgende bepaling opgenomen: *‘De ketenpartners verwerken de persoonsgegevens uitsluitend voor zover dat noodzakelijk is voor de doelstelling van het Veiligheidshuis.’* Dit sluit aan bij het onderdeel uit artikel 11 WBP waarin is bepaald dat persoonsgegevens, gelet op de doeleinden, ter zake dienend moeten zijn. Met betrekking tot de eis dat de persoonsgegevens toereikend en niet bovenmatig mogen zijn, zijn geen specifieke bepalingen opgenomen in het privacyconvenant.

De doelstelling van het PCO⁷⁴ is vrij breed. Omdat elke situatie verschillend is, is er per casus veel variatie in de persoonsgegevens. In paragraaf 6.2 is al aan de orde geweest welke informatie door welke deelnemer wordt ingebracht. De persoonsgegevens die worden

⁷² Dit convenant is gebaseerd op ervaringen binnen de verschillende veiligheidshuizen. Het convenant is te verkrijgen bij de Helpdesk Privacy van het Ministerie van Justitie via privacyhelpdesk@minjus.nl

⁷³ De bewaartermijnen van politiegegevens zijn neergelegd in artikel 14 van de Wet Politiegegevens.

⁷⁴ *‘Het signaleren van een bedreiging van de ontwikkeling van het kind en het inzetten van hulpverlening, alsook het voorkomen van het plegen van een delict. Daarnaast worden specifieke projecten ter bestrijding van overlast ondersteund. De doelgroep bestaat uit jongeren tot 23 jaar’.*

uitgewisseld in het kader van het PCO worden in notulen opgenomen. In het kader van dit onderzoek zijn vijf notulen van bijgewoonde PCO's gebruikt.

Vanwege het karakter van de doelstelling van het PCO kunnen veel categorieën persoonsgegevens als ter zake dienend en niet bovenmatig worden aangemerkt. Immers; hoe meer men van de situatie afweet, hoe groter de kans dat de doelstelling gehaald wordt. Uiteraard hangt het wel van de casus af welke persoonsgegevens wel en welke persoonsgegevens niet ter zake dienend zijn.

In het privacyconvenant is een limitatieve opsomming opgenomen van de categorieën persoonsgegevens die mogen worden geregistreerd. Deze lijst geldt voor alle informatie-uitwisselingen in het Veiligheidshuis Breda. De persoonsgegevens die in de notulen zijn opgenomen kunnen allemaal onder één van de in het privacyconvenant genoemde categorieën worden geplaatst.

Dit zijn de volgende categorieën:

- A NAW⁷⁵-gegevens
- B Aliassen
- C Geboortegegevens
- D Nationaliteit
- E Spreektaal
- F Burgerlijke staat
- G Foto van met name genoemde doelgroep (Harde Kern Jongeren/ Veelplegers)
- H BSN en andere administratieve gegevens
- I Strafvorderlijke gegevens
- J Gegevens omtrent de verblijfstatus
- K Gegevens omtrent uitkering(en)
- L Gegevens omtrent woonsituatie en gezinssituatie
- M Gegevens omtrent schoolsituatie
- N Gegevens omtrent motorvoertuigen(en)
- O Detentiegegevens
- P Door de betrokkene zelf verstrekte gegevens die in relatie tot de doelstellingen van het Veiligheidshuis van belang zijn
- Q Gegevens omtrent door de Ketenpartners genomen maatregelen ter uitvoering van de doelstellingen van het Veiligheidshuis
- R Gegevens uit relevante politieregisters

In de notulen van de vijf bijgewoonde PCO's zijn geen gegevens omtrent spreektaal, verblijfstatus, uitkering(en) en motorvoertuig(en) gevonden. Uiteraard kan het wel zo zijn dat in een bepaalde casus dergelijke persoonsgegevens wel van belang zijn.

De huidige werkwijze is dat de deelnemers aan het PCO tijdens het overleg zelf nagaan of de ingebrachte informatie ter zake dienend, niet bovenmatig en toereikend is.

Indien de deelnemers aan het overleg van mening zijn dat de desbetreffende casus tijdens het volgende PCO weer op de agenda dient te staan, dan gebeurt dit. Een reden kan bijvoorbeeld zijn dat er nog niet voldoende persoonsgegevens beschikbaar zijn om tot duidelijke afspraken te komen. Deze afweging van het al dan terug laten komen van een casus is telkens weer afhankelijk van de specifieke situatie.

De deelnemers aan het PCO zijn allen professionele organisaties. Van hen mag daarom ook verwacht worden dat de bij hen bekende persoonsgegevens juist en nauwkeurig zijn en dat daartoe de nodige voorzieningen zijn getroffen⁷⁶. Dit is ook in het eigen belang van de deelnemende organisaties. Zij dienen immers de eigen werkzaamheden te kunnen legitimeren en eventuele rechtsgevolgen ten gevolge van onjuiste en/ of onnauwkeurige

⁷⁵ Gegevens omtrent naam, adres en woonplaats.

⁷⁶ Een voorbeeld van een dergelijke voorziening is het toetsen van de persoonsgegevens aan de gemeentelijke basisadministratie.

persoonsgegevens te voorkomen. Tijdens het PCO zoeken de deelnemende instanties in samenwerking naar de 'waarheid' op basis van objectieve gegevens die bij de instanties bekend zijn. Deze objectieve gegevens worden vervolgens in de notulen opgenomen. Met betrekking tot de actualiteit geldt dat de persoonsgegevens in de notulen geldig zijn op de dag van het overleg. De deelnemende organisaties beschikken zelf over de meest actuele persoonsgegevens.

In het privacyconvenant is met betrekking tot de juistheid en volledigheid van de persoonsgegevens de volgende bepaling opgenomen: '*De ketenbeheerder⁷⁷ treft de nodige voorzieningen ter bevordering van de juistheid en volledigheid van de persoonsgegevens in de registratie*'. Deze bepaling is een uitwerking van lid 2 van artikel 11 WBP. Een belangrijk verschil is echter dat artikel 11 WBP zich tot de verantwoordelijke richt. In het Modelprivacyconvenant Veiligheidshuizen is hierover de volgende bepaling opgenomen: '*De beheerder treft onder verantwoordelijkheid en rechtstreeks gezag van de Verantwoordelijke de nodige voorzieningen ter bevordering van de juistheid en volledigheid van de persoonsgegevens in het Bestand*'. Deze omschrijving brengt de verantwoordelijkheid van de verantwoordelijke tot uitdrukking en sluit daarom beter aan bij lid 2 van artikel 11 WBP.

De zoektocht naar jurisprudentie omtrent de praktische invulling van artikel 11 WBP heeft geen relevante resultaten opgeleverd. Ook heeft de CBP (nog) geen uitspraken gedaan over artikel 11 WBP.

§ 8.6 Artikel 12 WBP

1. *Een ieder die handelt onder het gezag van de verantwoordelijke of van de bewerker, alsmede de bewerker zelf, voor zover deze toegang hebben tot persoonsgegevens, verwerkt deze slechts in opdracht van de verantwoordelijke, behoudens afwijkende wettelijke verplichtingen.*
2. *De personen, bedoeld in het eerste lid, voor wie niet reeds uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift een geheimhoudingsplicht geldt, zijn verplicht tot geheimhouding van de persoonsgegevens waarvan zij kennis nemen, behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hen tot mededeling verplicht of uit hun taak de noodzaak tot mededeling voortvloeit. Artikel 272, tweede lid, van het Wetboek van Strafrecht is niet van toepassing.*

De administratief medewerkers in het Veiligheidshuis Breda werken onder het gezag van de verantwoordelijke. In de geheimhoudingsverklaring, die door alle medewerkers van het OM is ondertekend, is tevens opgenomen dat de persoonsgegevens waarvan zij kennis nemen niet aan niet gerechtigden zullen worden onthuld.

Het papierafval van het OM wordt verzameld in speciaal daarvoor bestemde containers van het bedrijf Destra Data, een dochterbedrijf van Van Gansewinkel Groep⁷⁸. Ook het papierafval van het Veiligheidshuis Breda wordt dus op deze manier verzameld. Destra Data is een 'bewerker⁷⁹' in de zin van artikel 1 sub e van de WBP. De afspraken tussen het OM en Destra Data zijn neergelegd in een overeenkomst. Volgens artikel 14 WBP is een dergelijke overeenkomst ook verplicht. Voor alle medewerkers van Destra Data geldt een expliciete geheimhoudingsplicht, waarmee zij met een schriftelijke verklaring hebben ingestemd.

⁷⁷ De ketenbeheerder is volgens het privacyconvenant '*degene die belast is met de dagelijkse zorg voor de verwerking van persoonsgegevens in de registratie van de persoonsgegevens en voor het bewaren, verwijderen en verstrekken van de persoonsgegevens*'. In het Veiligheidshuis Breda is dit dhr. R. Kartodirdjo.

⁷⁸ Bedrijf dat zich onder andere bezighoudt met afvaldienstverlening. <www.vangansewinkel.eu> Het dochterbedrijf Destra Data is gespecialiseerd in de vernietiging van vertrouwelijk materiaal. <www.destradata.nl>

⁷⁹ '*Degene die ten behoeve van de verantwoordelijke persoonsgegevens verwerkt, zonder aan zijn rechtstreeks gezag te zijn onderworpen.*'

§ 8.7 Artikel 13 WBP

De verantwoordelijke legt passende technische en organisatorische maatregelen ten uitvoer om persoonsgegevens te beveiligen tegen verlies of tegen enige vorm van onrechtmatige verwerking. Deze maatregelen garanderen, rekening houdend met de stand van de techniek en de kosten van de tenuitvoerlegging, een passend beveiligingsniveau gelet op de risico's die de verwerking en de aard van te beschermen gegevens met zich meebrengen. De maatregelen zijn er mede op gericht onnodige verzameling en verdere verwerking van persoonsgegevens te voorkomen.

Bij de behandeling van artikel 13 WBP in hoofdstuk 7 is reeds naar voren gekomen dat de CBP drie kwaliteitsaspecten toekent aan de beveiliging van persoonsgegevens. Dit zijn exclusiviteit, integriteit en continuïteit. In dit onderzoek wordt ervan uitgegaan dat de integriteit en continuïteit voldoende gewaarborgd zijn vanwege het bedrijfsbelang dat het Veiligheidshuis Breda hierbij heeft. Daarnaast is het zo dat de bescherming van de privacy van de personen over wie persoonsgegevens worden verwerkt, met name vereist dat de exclusiviteit voldoende gewaarborgd wordt⁸⁰.

De persoonsgegevens die in het kader van het PCO worden verwerkt worden opgeslagen in de bestanden van de administratief medewerkster. Het Veiligheidshuis Breda maakt gebruik van de faciliteiten van het OM en daarmee ook van het informatiesysteem. Het beveiligingsbeleid van het OM is daarom ook van toepassing op het Veiligheidshuis Breda en haar werknemers.

Voor OM-informatie geldt dat deze altijd vertrouwelijk is en dat hier dus voorzichtig mee moet worden omgegaan. Binnen het OM worden hiertoe vele verschillende fysieke, technische en organisatorische maatregelen ten uitvoer gelegd om de beveiliging van persoonsgegevens te waarborgen. Om een uiteenzetting van deze maatregelen te kunnen geven, heb ik op 20 november 2008 een aantal vragen gesteld aan dhr. Kartodirdjo en aan de heer Sadza. De heer Sadza is informatiebeveiligingsfunctionaris bij het OM in Breda. De verschillende maatregelen die uit dit gesprek en uit andere bronnen (eigen observatie en verschillende documenten) naar voren zijn gekomen worden hieronder toegelicht.

Binnen het OM geldt een beveiligingsbeleid. Een continuïteitsplan maakt onderdeel uit van dit beleid. In dit plan is opgenomen hoe men op dient te treden in geval van calamiteiten. Zo is in het plan opgenomen hoe men na een calamiteit de gegevensverwerking weer op gang kan brengen. De verantwoordelijke voor het beveiligingsbeleid bij het OM in Breda is de hoofdofficier van Justitie. Daarnaast zijn 2 informatiebeveiligingsfunctionarissen werkzaam bij het OM in Breda. Zij adviseren het management, evalueren en houden toezicht. Daarnaast helpen zij bij het opstellen van beleid en adviseren zij bij implementatie van maatregelen en procedures.

Op verschillende manieren wordt aan het beveiligingsbewustzijn van de medewerkers bij het OM gewerkt. Zo is er een '*Bewustwordingsprogramma informatiebeveiliging OM*' voor nieuwe medewerkers. De doelen van dit programma zijn:

- Een beter begrip voor het belang van informatiebeveiliging.
- Bekendheid met de regels en het beleid op het gebied van informatiebeveiliging.
- Een bewuster en veiliger houding en gedrag rond informatie en informatiedragers⁸¹.

Tijdens dit programma komen onder andere de zogenaamde 'Gouden regels van het OM'⁸² aan bod. Deze worden aan de hand van praktische voorbeelden toegelicht. De medewerkers

⁸⁰ G.W. van Blarckom & J.J. Borking, *Beveiliging van persoonsgegevens* (uit de serie Achtergrondstudies en Verkenningen), Registratiekamer (CBP), Den Haag, april 2001, p.8.

⁸¹ Uit: *Bewustwordingsprogramma informatiebeveiliging OM. Wees zorgvuldig, handel veilig*, Openbaar Ministerie, september 2007, p.4. (intern document)

die in het Veiligheidshuis Breda werken en niet in dienst zijn bij het OM, hebben dit bewustwordingsprogramma niet gevolgd.

Medewerkers van het OM kunnen gebruik maken van OMtranet, het intranet van het OM. Op dit intranet is veel informatie te vinden omtrent het onderwerp informatiebeveiliging. Medewerkers worden geacht deze informatie te kennen. Naar aanleiding van eventuele incidenten zal passende actie worden ondernomen.

Voor nieuwe medewerkers geldt dat zij een Verklaring omtrent het Gedrag dienen te overleggen. Tijdens de selectieprocedure is er veel aandacht voor integriteit. Bij indiensttreding dient ook een geheimhoudingsverklaring te worden getekend. Voor medewerkers van het veiligheidshuis geldt dat daarnaast ook het privacyconvenant getekend dient te worden. De geheimhoudingsverklaring en een eventueel privacyconvenant zijn ook maatregelen die beveiligingsvoorschriften bevatten. Zo is in het privacyconvenant van het Veiligheidshuis Breda bepaald dat persoonsgegevens niet zomaar verder mogen worden verwerkt.

Met betrekking tot de toegang tot de persoonsgegevens geldt dat deze alleen verschaft wordt indien dit noodzakelijk is. Dit geldt zowel voor vaste, als voor tijdelijke medewerkers.

In de inrichting van de werkplek wordt op verschillende manieren rekening gehouden met het beveiligingsbeleid. Zo zijn kasten van sleutels voorzien zodat vertrouwelijke gegevens/ dossiers veilig opgeborgen kunnen worden. Binnen het OM geldt een clean desk beleid. Dit houdt in dat medewerkers ervoor dienen te zorgen dat de werkplek na werktijd opgeruimd is. Op deze manier wordt voorkomen dat anderen toegang hebben tot eventuele vertrouwelijke documenten en/ of gegevens.

De toegang tot de computers is beveiligd door middel van een login-procedure. Indien de computer 10 minuten niet in gebruik is wordt deze vergrendeld. In het bewustwordingsprogramma krijgen de medewerkers uitleg over hoe men moeilijk te raden wachtwoorden maakt. Elke medewerker krijgt om de zestig dagen een melding dat een nieuw wachtwoord moet worden aangemaakt.

De USB-poorten van de computers binnen het OM kunnen, indien men inlogt met een OM-account, niet worden gebruikt.

Het printen binnen het OM is beveiligd; indien een printopdracht wordt gegeven wordt deze pas daadwerkelijk uitgevoerd na het doorhalen van de (persoonlijke) toegangspas of het intoetsen van een code. Op deze manier wordt voorkomen dat documenten met vertrouwelijke informatie bij de printer blijven liggen zonder opgehaald te worden. Dit systeem van beveiligd printen geldt echter alleen voor de OM-medewerkers. De medewerkers binnen het Veiligheidshuis Breda die voor een andere organisatie werkzaam zijn, zoals medewerkers van de politie, printen onbeveiligd. Er liggen dan ook geregeld verschillende documenten bij de printers die niet direct zijn meegenomen. In elke kopieer/ printruimte is een grijze afgesloten container aanwezig. Documenten met vertrouwelijke informatie dienen hierin te worden gegooid zodat deze op een veilige manier vernietigd kunnen worden.

De fysieke aspecten van de informatiebeveiliging binnen het OM bestaan onder andere uit cameratoezicht en het gebruik van een toegangspas. Zonder deze toegangspas kan men niet het gebouw binnen. Met betrekking tot bezoekers geldt dat deze begeleid dienen te worden. De bezoekers die enkel komen voor deelname aan het PCO kunnen na binnenkomst echter wel door het gehele gebouw van het OM lopen. Voor de toegang vanuit het Veiligheidshuis Breda naar de rest van het OM-gebouw is geen toegangspas vereist.

⁸² 1. Scherm informatie af 2. Wees zorgvuldig met wachtwoorden en toegangscode's 3. Neem de gedragsregels in acht 4. Ken de gedragsregels voor e-mail en internetgebruik 5. Voorkom misbruik en diefstal van bedrijfsmiddelen 6. Let op wat je zegt, waar en tegen wie 7. Meld incidenten zoals diefstal, verlies van eigendommen en virussen

Het Veiligheidshuis Breda bevindt zich op de begane grond van het gebouw van het OM. De ramen zijn voorzien van een speciale folie die ervoor zorgt dat voorbijgangers op straat niet naar binnen kunnen kijken. Indien het echter buiten donker begint te worden kunnen voorbijgangers wel naar binnen kijken.

Medewerkers van het OM beschikken allen over een eigen intern mailadres. Indien een mail wordt verzonden vanuit dit mailadres naar een ander intern mailadres van het OM, dan is dit beveiligd. Het is echter ook mogelijk om vanuit het OM-mailadres een mail te sturen naar bijvoorbeeld een Hotmail-adres. Deze vorm van communicatie is onbeveiligd. Op het intranet van het OM is te lezen dat persoonlijk gebruik van e-mail slechts incidenteel is toegestaan. Het mailen is alleen toegestaan via het OM-mailadres.

Het technisch beheer van de computers binnen het OM is in handen van het ICTRO, een organisatie van het OM en de Rechtspraak. De taken van het ICTRO bestaan uit het beheer, onderhoud en support van alle netwerken en applicaties van de rechterlijke organisatie⁸³. Een voordeel van het beheer door ICTRO is bijvoorbeeld dat bij diefstal van een computer en/ of in het geval van een defecte computer dit niet tot gevolg heeft dat de vertrouwelijke informatie verloren is. De ingevoerde gegevens op de computers van het OM worden namelijk opgeslagen op de server die door ICTRO wordt beheerd en niet op de computers van de medewerkers. Van de bestanden op de computers van het OM wordt een back-up gemaakt; ook dit gebeurt door ICTRO. Op eventuele nieuwe technologische ontwikkelingen wordt ingespeeld door het ICTRO.

In het privacyconvenant van het Veiligheidshuis Breda zijn verschillende afspraken neergelegd. Dit convenant kan in het kader van artikel 13 WBP gezien worden als een maatregel die mede gericht is op onnodige verzameling en verdere verwerking van persoonsgegevens. Dit convenant is getekend door alle medewerkers van het Veiligheidshuis Breda.

§ 8.8 Artikel 14 WBP

1. *Indien de verantwoordelijke persoonsgegevens te zijnen behoeve laat verwerken door een bewerker, draagt hij zorg dat deze voldoende waarborgen biedt ten aanzien van de technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen met betrekking tot de te verrichten verwerkingen. De verantwoordelijke ziet toe op de naleving van die maatregelen.*
2. *De uitvoering van verwerkingen door een bewerker wordt geregeld in een overeenkomst of krachtens een andere rechtshandeling waardoor een verbintenis ontstaat tussen de bewerker en de verantwoordelijke.*
3. *De verantwoordelijke draagt zorg dat de bewerker*
 - a. *de persoonsgegevens verwerkt in overeenstemming met artikel 12, eerste lid en*
 - b. *de verplichtingen nakomt die op de verantwoordelijke rusten ingevolge artikel 13.*
4. *Is de bewerker gevestigd in een ander land van de Europese Unie, dan draagt de verantwoordelijke zorg dat de bewerker het recht van dat andere land nakomt, in afwijking van het derde lid, onder b.*
5. *Met het oog op het bewaren van het bewijs worden de onderdelen van de overeenkomst of de rechtshandeling die betrekking hebben op de bescherming van persoonsgegevens, alsmede de beveiligingsmaatregelen als bedoeld in artikel 13 schriftelijk of in een andere, gelijkwaardige vorm vastgelegd.*

⁸³ www.ictro.nl

Dit artikel geldt alleen indien een 'bewerker' wordt ingeschakeld. Eerder is al het bedrijf Destra Data genoemd. Destra Data heeft echter een overeenkomst met het OM en niet in het bijzonder met het Veiligheidshuis Breda.

De persoonsgegevens die in het kader van het Veiligheidshuis Breda zijn opgeleverd zijn sinds de oprichting van het veiligheidshuis niet verwerkt door een bewerker.

H 9 Signalen vanuit de organisaties die deelnemen aan het PCO

In hoofdstuk 2 is aangegeven dat er vanuit de deelnemers aan het PCO signalen zijn waaruit blijkt dat er een zekere onzekerheid heerst omtrent de manier waarop zorgvuldig moet worden omgegaan met de uitwisseling van informatie in het kader van het PCO. Om te kunnen achterhalen welke signalen dit zijn is een vragenlijst⁸⁴ opgesteld. In paragraaf 9.1 wordt ingegaan op de benaderde personen. Vervolgens wordt in paragraaf 9.2 ingegaan op de ontvangen reacties. In paragraaf 9.3 worden de gevonden gegevens, de signalen, uiteengezet. Ten slotte wordt in paragraaf 9.4 ingegaan op de juridische haalbaarheid van de uitvoering van de signalen.

§ 9.1 De benaderde personen

De vragenlijst is verzonden op 13 november 2008 en op 25 november 2008 is een herinnering om de vragenlijst in te vullen verzonden. De vragenlijst is via e-mail verzonden aan de personen die namens de vijf deelnemende organisaties aan het PCO deelnemen. Daarnaast is de vragenlijst ook verzonden naar de personen die met het PCO te maken hebben namens de organisaties die niet elke week het overleg bijwonen⁸⁵. Ondanks het feit dat dit onderzoek zich voornamelijk richt op de vijf vaste deelnemers, is hiervoor gekozen om zoveel mogelijk signalen te kunnen verzamelen.

De e-mail adressenlijst is aangeleverd door een administratief medewerkster van het Veiligheidshuis Breda. Bij de communicatie in het kader van het PCO wordt ook gebruik gemaakt van deze lijst.

§ 9.2 Reacties van de respondenten

De vragenlijst is verzonden naar 21 personen. Van/ namens 16 personen is een reactie ontvangen. Van die 16 personen hebben zeven personen de vragenlijst ingevuld. De negen personen die wel een reactie hebben verzonden, maar de vragenlijst niet hebben ingevuld hebben daarvoor uiteenlopende redenen gegeven. Vijf van de negen personen hebben aangegeven niet deel te nemen aan het PCO. Twee personen waren niet aanwezig en daarom niet in de gelegenheid de vragenlijst in te vullen. Eén persoon bleek niet meer in dienst te zijn. En ten slotte heeft één medewerker na de verzonden herinnering laten weten zijn best te doen de vragenlijst in te vullen, maar deze kon vanwege zijn drukke schema niets beloven. Van deze laatste persoon is ook geen reactie meer ontvangen.

§ 9.3 De signalen

Zoals in de vorige paragraaf is vermeld hebben zeven personen de vragenlijst ingevuld. Uit vier van de zeven vragenlijsten zijn geen signalen naar voren gekomen.

Uit de overige drie vragenlijsten zijn de volgende relevante signalen naar voren gekomen:

- De wens om het overleg casuïstiekinhoudelijk te kunnen voorbereiden. Hiervoor zou een digitaal systeem opgezet moeten worden waarin al vóór het PCO geregistreerd staat wat de casus is bij de te bespreken jongere.
- De wens naar registratie van de informatie omtrent de te bespreken/ besproken jongere waarbij de deelnemende organisaties inzage hebben en info aan kunnen vullen. Het idee is om hiervoor een digitaal systeem op te zetten waarin de deelnemers aan het PCO kunnen inloggen om zo bij de gewenste gegevens te komen.

⁸⁴ Zie Bijlage F.

⁸⁵ Dit zijn de Raad voor de Kinderbescherming en de gemeenten Alphen-Chaam, Rucphen, Etten-Leur, Zundert en Baarle- Nassau.

§ 9.4 Haalbaarheid van de uitvoering van de signalen

De namen van de jongeren die op de agenda van het PCO worden geplaatst, worden voornamelijk door de politie aangeleverd. Eén van de signalen is de wens om vóór het PCO te weten wat de casus is bij de naam, zodat het overleg casuïstiekinhoudelijk voorbereid kan worden. De politiemedewerkers in het Veiligheidshuis Breda wensen hieraan niet mee te werken, omdat het volgens hen geen enkele meerwaarde voor de deelnemers heeft om voorafgaand aan het overleg meer informatie te krijgen. De politie wil enkel weten of de andere deelnemers informatie hebben omtrent de jongere zodat deze vervolgens ingebracht kan worden tijdens het overleg. Dit geldt echter niet voor alle door de politie aangeleverde namen; enkele namen worden enkel 'ter kennisname' op de agenda geplaatst. Dit is bijvoorbeeld het geval indien een jongere is weggelopen en de politie enkel wil dat de deelnemende organisaties alert zijn hierop.

Artikel 20 van de Wet politiegegevens biedt de mogelijkheid voor structurele verstrekking van politiegegevens aan samenwerkingsverbanden. Echter, over de manier en het tijdstip van de informatieverstrekking is in de Wet politiegegevens en ook in jurisprudentie niets te vinden.

In hoofdstuk 8 is aangegeven dat lid e van artikel 8 WBP⁸⁶ van toepassing is. Juridisch gezien kan ik mij vinden in het standpunt van de politie dat het meedelen van de inhoudelijke informatie voorafgaand aan het overleg niet noodzakelijk is en daarmee dus ook niet toegestaan is. De andere deelnemers ontvangen immers de namen van de te bespreken jongeren en kunnen dus ook nagaan of zij over die jongeren informatie hebben en welke informatie dat dan is. Daarnaast levert verspreiding van persoonsgegevens (in dit geval politiegegevens) via e-mail ook verschillende risico's, zoals onrechtmatige verkrijging, met zich mee. Het belang van bescherming van de persoonsgegevens van de te bespreken jongeren is mijns inziens daarom groter dan het belang van de deelnemers om het overleg casuïstiekinhoudelijk te kunnen voorbereiden.

Het tweede signaal, de wens naar registratie van de informatie omtrent de te bespreken/ besproken jongere waarbij de deelnemende organisaties inzage hebben en info aan kunnen vullen, is juridisch wel haalbaar. Wel dienen dan de nodige technische en organisatorische maatregelen te worden getroffen om de persoonsgegevens te beveiligen tegen verlies of tegen enige vorm van onrechtmatige verkrijging (artikel 13 WBP).

In het Veiligheidshuis Breda wordt in het kader van enkele andere overleggen reeds gebruik gemaakt van digitale registratiesystemen⁸⁷. Met behulp van dit systeem kunnen de daartoe gerechtigde personen bij de gewenste gegevens komen. Afhankelijk van de autorisaties die aan de gerechtigden zijn toegekend kunnen eventuele wijzigingen in de gegevens worden aangebracht.

⁸⁶ *'...de gegevensverwerking noodzakelijk is voor de goede vervulling van een publiekrechtelijke taak door het desbetreffende bestuursorgaan dan wel het bestuursorgaan waaraan de gegevens worden verstrekt...'*

⁸⁷ Onder andere Viadesk <www.viadesk.com>

H 10 Resultaten

In dit hoofdstuk worden de gevonden gegevens uit de voorgaande hoofdstukken gepresenteerd. In paragraaf 10.1 worden de relevante artikelen uit de WBP met betrekking tot de zorgvuldigheidseisen, met daarbij een korte weergave van de hoofdregel daarvan, in een kolom weergegeven. Vervolgens wordt in paragraaf 10.2 per artikel weergegeven of en hoe het Veiligheidshuis Breda hieraan in de praktijk invulling geeft.

§ 10.1 Zorgvuldigheidseisen in de WBP

Artikel uit de WBP Inhoud van het artikel: de zorgvuldigheidseisen

Artikel 7	Persoonsgegevens worden voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden verzameld.
Artikel 8	Dit artikel bevat een limitatieve opsomming van voorwaarden waaronder persoonsgegevens mogen worden verwerkt. De gegevensverwerking dient steeds op grond van minimaal één van onderstaande voorwaarden plaats te vinden: g) ondubbelzinnige toestemming van de betrokkene, h) noodzaak voor de uitvoering van een overeenkomst waarbij de betrokkene partij is, i) nakoming van een wettelijke verplichting door de verantwoordelijke, j) vrijwaring van vitale belangen van de betrokkene, k) noodzaak voor een goede vervulling van de taak van een bestuursorgaan (overheid) dan wel het bestuursorgaan waaraan de gegevens worden verstrekt, of l) noodzaak voor de behartiging van het gerechtvaardigde belang van de verantwoordelijke of een derde <i>tenzij</i> het belang of de privacy van de betrokkene prevaleert ⁸⁸ .
Artikel 9	Persoonsgegevens worden niet verder verwerkt op een wijze die onverenigbaar is met de doeleinden waarvoor ze zijn verkregen.
Artikel 10	Persoonsgegevens worden niet langer bewaard dan noodzakelijk is voor de verwerkelijking van de doeleinden waarvoor zij worden verzameld of vervolgens worden verwerkt.
Artikel 11	Persoonsgegevens worden slechts verwerkt voor zover zij, gelet op de doeleinden waarvoor zij worden verzameld of vervolgens worden verwerkt, toereikend, ter zake dienend en niet bovenmatig zijn. Om dit te waarborgen, treft de verantwoordelijke hiertoe de nodige maatregelen.
Artikel 12	Een ieder die handelt onder het gezag van de verantwoordelijke of van de bewerker, alsmede de bewerker zelf, verwerkt deze slechts in opdracht van de verantwoordelijke. Ook zijn zij verplicht tot geheimhouding van de persoonsgegevens waarvan zij kennis nemen.
Artikel 13	De verantwoordelijke legt passende technische en organisatorische maatregelen ten uitvoer om persoonsgegevens te beveiligen tegen verlies of enige vorm van onrechtmatige verwerking.

88 J.H.J. Terstegge e.a., *Wet bescherming persoonsgegevens*, Deventer: Kluwer 2001, p.20.

Artikel 14	Indien de verantwoordelijke persoonsgegevens laat verwerken door een bewerker, draagt hij zorg dat deze voldoende waarborgen biedt ten aanzien van de technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen met betrekking tot de te verrichten verwerkingen. De verbintenis tussen bewerker en verantwoordelijke wordt vastgelegd in een overeenkomst.
------------	--

§ 10.2 De zorgvuldigheidseisen in de praktijk van het Veiligheidshuis Breda

Artikel uit de WBP Invulling in de praktijk door het Veiligheidshuis Breda

Artikel 7	De algemene doelstellingen van het Veiligheidshuis Breda zijn neergelegd in het convenant: <i>‘Het vroegtijdig, snel, consequent, persoonsgericht, samenhangend en gelijktijdig reageren met als resultaatgebieden:</i> - <i>Het voorkomen van eerste delicten en terugdringen van recidive</i> - <i>Het verlenen van passende zorg aan het slachtoffer</i> - <i>Het zijn van een betrouwbaar informatieknoppunt voor partners in veiligheid</i> - <i>Het verlenen van nazorg.’</i> Het PCO kan wat betreft doelstelling geplaatst worden onder het onderdeel ‘het voorkomen van eerste delicten’. In een folder⁸⁹ van het veiligheidshuis is als specifiek doel van het PCO opgenomen <i>‘het voorkomen dat risicjongeren (tot 18 jaar) in aanraking komen met justitie door een goede uitwisseling van informatie tussen de ketenpartners en een vroegtijdige aanpak’</i>. De informatie uit deze folder blijkt echter verouderd te zijn. De daarin opgenomen doelstelling is inmiddels uitgebreid tot de volgende: <i>‘Het signaleren van een bedreiging van de ontwikkeling van het kind en het inzetten van hulpverlening, alsook het voorkomen van het plegen van een delict. Daarnaast worden specifieke projecten ter bestrijding van overlast ondersteund. De doelgroep bestaat uit jongeren tot 23 jaar.’</i> Deze nieuwe doelstelling is niet opgenomen in (een nieuwe versie van) het convenant, maar enkel in de notulen van de stuurgroep van het Veiligheidshuis Breda.
Artikel 8	Sub <i>a, b, c, d</i> en <i>f</i> zijn niet van toepassing in de praktijk van het Veiligheidshuis Breda. Sub <i>e</i> is wel van toepassing. Sub <i>e</i> is van toepassing indien de gegevensverwerking noodzakelijk is voor de goede vervulling van een publiekrechtelijke taak door het desbetreffende bestuursorgaan dan wel het bestuursorgaan waaraan de gegevens worden verstrekt. Drie van de vijf deelnemers aan het PCO zijn bestuursorganen: de politie, Bureau Jeugdzorg en de gemeente Breda. De taken van deze drie bestuursorganen kunnen beter vervuld worden doordat onderling informatie wordt uitgewisseld. De twee deelnemers die geen bestuursorgaan zijn, Bureau Halt en Surplus Welzijn, brengen informatie in die tevens noodzakelijk is voor een goede vervulling van de taken van de drie bestuursorganen.
Artikel 9	De leden 1 en 2 zijn buiten beschouwing gelaten, omdat toetsing hiervan aan de praktijk in het kader van dit onderzoek onmogelijk is. Wel is het bepaalde in lid 1 afgesproken in het privacyconvenant. Het bepaalde in lid 3 is nog niet van toepassing geweest in het Veiligheidshuis Breda.

⁸⁹ Folder ‘Het preventief Casus Overleg (PCO)’

	In het privacyconvenant is een bepaling opgenomen die aansluit bij hetgeen in lid 4 is bepaald.
Artikel 10	In het privacyconvenant is opgenomen dat de persoonsgegevens niet langer worden bewaard dan noodzakelijk is voor het doel van het veiligheidshuis. In ieder geval worden persoonsgegevens uit de registratie verwijderd en vernietigd vijf jaar nadat de desbetreffende betrokkene voor het laatst in het veiligheidshuis is besproken. Met deze termijn van vijf jaar wordt aangesloten bij de termijn die genoemd is in het 'Modelprivacyconvenant Veiligheidshuizen'⁹⁰. Deze termijn komt ook overeen met bewaartermijnen uit andere wettelijke regelingen, bijvoorbeeld de bewaartermijn van vijf jaar voor in de Wet Politiegegevens. De verantwoordelijke bepaalt zelf aan de hand van de doelen hoe lang de gegevens worden bewaard. De WBP schrijft geen specifieke bewaartermijn voor. Ook heeft de zoektocht naar eventuele jurisprudentie geen resultaten opgeleverd.
Artikel 11	De eis dat persoonsgegevens, gelet op de doeleinden, ter zake dienend moeten zijn is in het privacyconvenant opgenomen. Met betrekking tot de eis dat de persoonsgegevens toereikend en niet bovenmatig mogen zijn, zijn geen specifieke bepalingen opgenomen in het privacyconvenant. Elke situatie die wordt besproken in het PCO is verschillend. Er is dan per casus ook veel variatie in de persoonsgegevens. Vanwege het karakter van de doelstelling⁹¹ van het PCO kunnen veel categorieën persoonsgegevens als ter zake dienend en niet bovenmatig worden aangemerkt. In het privacyconvenant is een limitatieve opsomming opgenomen van de categorieën persoonsgegevens die mogen worden geregistreerd. Deze lijst geldt voor alle informatie-uitwisselingen in het Veiligheidshuis Breda. De persoonsgegevens die in de notulen zijn opgenomen kunnen allemaal onder één van de in het privacyconvenant genoemde categorieën worden geplaatst. In de notulen van de vijf bijgewoonde PCO's zijn geen gegevens omtrent spreektaal, verblijfstatus, uitkering(en) en motorvoertuig(en) gevonden. De huidige werkwijze is dat de deelnemers aan het PCO tijdens het overleg zelf nagaan of de ingebrachte informatie ter zake dienend, niet bovenmatig en toereikend is. De deelnemers aan het PCO zijn allen professionele organisaties. Van hen mag daarom ook verwacht worden dat de bij hen bekende persoonsgegevens juist en nauwkeurig zijn en dat daartoe de nodige voorzieningen zijn getroffen⁹².

⁹⁰ Dit convenant is gebaseerd op ervaringen binnen de verschillende veiligheidshuizen. Het convenant is te verkrijgen bij de Helpdesk Privacy van het Ministerie van Justitie via privacyhelpdesk@minjus.nl

⁹¹ 'Het signaleren van een bedreiging van de ontwikkeling van het kind en het inzetten van hulpverlening, alsook het voorkomen van het plegen van een delict. Daarnaast worden specifieke projecten ter bestrijding van overlast ondersteund. De doelgroep bestaat uit jongeren tot 23 jaar'.

⁹² Een voorbeeld van een dergelijke voorziening is het toetsen van de persoonsgegevens aan de gemeentelijke basisadministratie.

	In het privacyconvenant is met betrekking tot de juistheid en volledigheid van de persoonsgegevens de volgende bepaling opgenomen: <i>‘De ketenbeheerder⁹³ treft de nodige voorzieningen ter bevordering van de juistheid en volledigheid van de persoonsgegevens in de registratie’</i>. Deze bepaling is een uitwerking van lid 2 van artikel 11 WBP. Een belangrijk verschil is echter dat artikel 11 WBP zich tot de verantwoordelijke richt. In het Modelprivacyconvenant Veiligheidshuizen is hierover de volgende bepaling opgenomen: <i>‘De beheerder treft onder verantwoordelijkheid en rechtstreeks gezag van de Verantwoordelijke de nodige voorzieningen ter bevordering van de juistheid en volledigheid van de persoonsgegevens in het Bestand’</i>. Deze omschrijving brengt de verantwoordelijkheid van de verantwoordelijke tot uitdrukking en sluit daarom beter aan bij lid 2 van artikel 11 WBP. De zoektocht naar jurisprudentie omtrent de praktische invulling van artikel 11 WBP heeft geen relevante resultaten opgeleverd. Ook heeft de CBP (nog) geen uitspraken gedaan over artikel 11 WBP.
Artikel 12	Alle medewerkers van het OM hebben een geheimhoudingsverklaring getekend. Hierin is opgenomen dat de persoonsgegevens waarvan kennis wordt genomen niet aan niet gerechtigden zullen worden onthuld. De vernietiging van het vertrouwelijke papierafval van het OM is uitbesteed aan het bedrijf Destra Data. Tussen het OM en Destra Data geldt een overeenkomst waarin de geldende afspraken zijn neergelegd. Voor de medewerkers van Destra Data geldt een expliciete geheimhoudingsplicht.
Artikel 13	Binnen het OM worden verschillende technische, organisatorische en fysieke maatregelen gehanteerd om de beveiliging van de informatie (waaronder de persoonsgegevens) te garanderen. Het Veiligheidshuis Breda maakt gebruik van de faciliteiten van het OM en daarmee ook van het informatiesysteem. Het beveiligingsbeleid van het OM is daarom ook van toepassing op het Veiligheidshuis Breda en haar werknemers. Hieronder volgt een opsomming van de verschillende maatregelen die binnen het OM en het Veiligheidshuis Breda worden gehanteerd: • Een continuïteitsplan, waarin is opgenomen hoe men in geval van calamiteiten dient op te treden, maakt onderdeel uit van het beveiligingsbeleid. • Bij het OM in Breda zijn twee informatiebeveiligingsfunctionarissen werkzaam. Zij adviseren het management, evalueren en houden toezicht. Daarnaast helpen zij bij het opstellen van beleid en adviseren zij bij implementatie van maatregelen en procedures. • Door middel van onder andere het <i>‘Bewustwordingsprogramma informatiebeveiliging OM’</i> voor nieuwe medewerkers wordt aan het beveiligingsbewustzijn van de medewerkers bij het OM gewerkt. De medewerkers die in het Veiligheidshuis Breda werken en niet in dienst zijn

⁹³ De ketenbeheerder is volgens het privacyconvenant: *‘degene die belast is met de dagelijkse zorg voor de verwerking van persoonsgegevens in de registratie van de persoonsgegevens en voor het bewaren, verwijderen en verstrekken van de persoonsgegevens’*. In het Veiligheidshuis Breda is dit dhr. R. Kartodirdjo.

	bij het OM, hebben dit bewustwordingsprogramma niet gevolgd. • Op het intranet van het OM is veel informatie te vinden omtrent het onderwerp informatiebeveiliging. Medewerkers worden geacht deze informatie te kennen. • Nieuwe medewerkers dienen een Verklaring omtrent het Gedrag te overleggen. Bij indiensttreding dient ook een geheimhoudingsverklaring te worden getekend. Medewerkers van het Veiligheidshuis Breda dienen daarnaast ook het privacyconvenant van het veiligheidshuis te tekenen. Toegang tot persoonsgegevens wordt enkel aan de medewerker verschaft indien dit noodzakelijk is. • In de inrichting van de werkplek wordt op verschillende manieren rekening gehouden met het beveiligingsbeleid: kasten zijn van sleutels voorzien, het clean desk beleid, beveiliging van toegang tot de computers door middel van een login-procedure, automatische vergrendeling van de computers, frequente wijziging van het wachtwoord voor toegang tot de computer, onmogelijk gebruik van de USB-poorten bij inloggen met OM-account. • OM-medewerkers kunnen enkel beveiligd printen. De medewerkers binnen het Veiligheidshuis Breda die voor een andere organisatie werkzaam zijn, zoals medewerkers van de politie, printen onbeveiligd. In elke kopieer/ printruimte is een grijze afgesloten container aanwezig. Documenten met vertrouwelijke informatie dienen hierin te worden gegooid zodat deze op een veilige manier vernietigd kunnen worden. • De fysieke aspecten van de informatiebeveiliging binnen het OM bestaan onder andere uit cameratoezicht en het gebruik van een toegangspas. Bezoekers dienen begeleid te worden. Voor de toegang vanuit het Veiligheidshuis Breda naar de rest van het OM-gebouw is geen toegangspas vereist. De ramen van het Veiligheidshuis Breda zijn voorzien van een speciale folie die inkijk vanuit buiten voorkomt. Indien het echter buiten donker begint te worden kunnen voorbijgangers wel naar binnen kijken. • E-mail vanuit het intern OM-mailadres naar een andere intern mailadres is beveiligd. Indien mail naar een ander mailadres wordt verzonden, is dit niet beveiligd. Mailen binnen het OM is alleen toegestaan indien dit gebeurt vanuit het interne mailadres. • Het technisch beheer van de computers binnen het OM is in handen van het ICTRO. De ingevoerde gegevens op de computers van het OM worden opgeslagen op de server van het ICTRO en niet op de computers van de medewerker van het OM. Het maken van een back-up wordt ook door ICTRO gedaan. • In het privacyconvenant zijn verschillende afspraken neergelegd. Dit convenant kan gezien worden als een maatregel die mede gericht is op onnodige verzameling en verdere verwerking van persoonsgegevens.
Artikel 14	De persoonsgegevens die in het kader van het Veiligheidshuis Breda zijn opgeleverd zijn sinds de oprichting van het veiligheidshuis niet verwerkt door een bewerker. Artikel 14 WBP is dus tot nog toe niet van toepassing geweest.

H 11 Conclusie

In de Wet bescherming persoonsgegevens zijn verschillende zorgvuldigheidseisen te vinden. Deze zijn neergelegd in de artikelen 7 tot en met 14 van deze wet.

Tijdens dit onderzoek is per artikel nagegaan of en hoe hieraan in de praktijk van het Veiligheidshuis Breda invulling wordt gegeven. Hieruit zijn verschillende conclusies naar voren gekomen. Bepaalde artikelen uit de artikelenreeks 7 tot en met 14 van de WBP worden goed nageleefd. De naleving van enkele artikelen behoeft echter op een aantal punten nog wat verbetering en/ of aanpassing. Hieronder wordt per artikel aangegeven wat de daarbij behorende conclusies zijn.

Artikel 7 WBP

De doelstelling van het PCO⁹⁴ is niet welbepaald, omdat deze niet voorafgaand aan de gegevensverwerking is omschreven maar gaandeweg. Wel is de doelstelling uitdrukkelijk omschreven in de notulen van het veiligheidshuis. De doelstelling is gerechtvaardigd, omdat deze met inachtneming van artikel 8 WBP kan worden bereikt.

Het PCO kan wat betreft doelstelling geplaatst worden onder één van de hoofddoelstellingen⁹⁵ van het Veiligheidshuis Breda, namelijk *'het voorkomen van eerste delicten'*. Deze hoofddoelstelling dekt echter niet de gehele lading van het PCO. Het gedeelte *'het signaleren van een bedreiging van de ontwikkeling'* uit de specifieke doelstelling van het PCO is immers niet opgenomen in de huidige omschrijving van de genoemde hoofddoelstelling.

Artikel 8 WBP

De doelstellingen van het Veiligheidshuis Breda en die van het PCO in het bijzonder kunnen met inachtneming van artikel 8 van de WBP worden bereikt. Sub e van artikel 8 WBP⁹⁶ is van toepassing. Dit betekent dat de doeleinden van het Veiligheidshuis Breda en die van het PCO in het bijzonder, gerechtvaardigd zijn.

Artikel 9 WBP

In het kader van dit onderzoek is het onmogelijk gebleken om de praktijk te toetsen aan de eis van verenigbaar gebruik uit artikel 9 WBP. Wel is de eis van verenigbaar gebruik opgenomen in het privacyconvenant van het Veiligheidshuis Breda. De deelnemers aan het PCO zijn hiervan dus op de hoogte en dienen zich hier ook aan te houden.

De persoonsgegevens die in het kader van het PCO worden verwerkt zijn tot nog toe niet verder verwerkt voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden. Lid 3 van artikel 9 WBP is dan ook nog niet van toepassing geweest.

Artikel 10 WBP

In het privacyconvenant van het Veiligheidshuis Breda is een bewaartermijn van maximaal 5 jaar opgenomen. Op dit moment zijn, naast artikel 10 WBP, niet meer handvaten beschikbaar om juridisch te kunnen toetsen of de gestelde termijn al dan niet

⁹⁴ *'Het signaleren van een bedreiging van de ontwikkeling van het kind en het inzetten van hulpverlening, alsook het voorkomen van het plegen van een delict. Daarnaast worden specifieke projecten ter bestrijding van overlast ondersteund. De doelgroep bestaat uit jongeren tot 23 jaar.'*

⁹⁵ De algemene doelstellingen van het Veiligheidshuis Breda: *'Het vroegtijdig, snel, consequent, persoonsgericht, samenhangend en gelijktijdig reageren met als resultaatgebieden: Het voorkomen van eerste delicten en terugdringen van recidive, Het verlenen van passende zorg aan het slachtoffer, Het zijn van een betrouwbaar informatieknoppunt voor partners in veiligheid en Het verlenen van nazorg.'*

⁹⁶ In sub e van artikel 8 WBP is als één van de voorwaarden waaronder persoonsgegevens mogen worden verwerkt de volgende bepaling opgenomen: *'de gegevensverwerking noodzakelijk is voor de goede vervulling van een publiekrechtelijke taak door het desbetreffende bestuursorgaan dan wel het bestuursorgaan waaraan de gegevens worden verstrekt.'*

gerechtvaardigd is. Eventuele toekomstige ontwikkelingen zullen hier een duidelijker kader voor kunnen schetsen.

Artikel 11 WBP

De persoonsgegevens die in de notulen zijn opgenomen kunnen allemaal onder één van de in het privacyconvenant genoemde categorieën worden geplaatst. De uitgewisselde informatie in het kader van het PCO wordt dus wel gedekt door het privacyconvenant. Er is nog geen relevante jurisprudentie over de praktische invulling van artikel 11 WBP. Ook het CBP heeft (nog) geen relevante uitspraken hieromtrent gedaan.

De huidige werkwijze is dat men er per casus zelf voor zorgt dat de persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en niet bovenmatig zijn. Hierbij houdt men de doelstelling van het PCO telkens voor ogen en gebruikt men het gezonde verstand. In de vijf bekeken notulen zijn geen persoonsgegevens tegengekomen die duidelijk niet ter zake dienend en/ of overmatig zijn.

De bepaling *‘De ketenbeheerder treft de nodige voorzieningen ter bevordering van de juistheid en volledigheid van de persoonsgegevens in de registratie’* in het privacyconvenant komt niet helemaal overeen met lid 2 van artikel 11 WBP.

Artikel 12 WBP

Beide aspecten van artikel 12 van de WBP, vertrouwelijkheid en geheimhouding, zijn uitgewerkt in de geheimhoudingsverklaring die door de administratief medewerkers van het Veiligheidshuis Breda is ondertekend. De afspraken tussen het OM en de ‘bewerker’ Destra Data zijn neergelegd in een overeenkomst. Daarnaast geldt voor alle medewerkers van Destra Data een expliciete geheimhoudingsplicht.

Artikel 13 WBP

Het OM hanteert verschillende technische, organisatorische en fysieke maatregelen om de informatiebeveiliging te garanderen. Of deze ‘passend’ en dus in overeenstemming met de stand van de techniek zijn, is een vraag van technische aard.

Het OM heeft echter een zeer groot bedrijfsbelang bij informatiebeveiliging. Uit het gesprek met dhr. Kartodirdjo en dhr. Sadza⁹⁷ is ook gebleken dat het pakket aan maatregelen zeer uitgebreid is en dat er continu aandacht is voor eventuele nieuwe (technologische) ontwikkelingen op het gebied van informatiebeveiliging. Wel zijn enkele zaken te noemen die verbeterd kunnen worden. Hierop wordt in de aanbevelingen in hoofdstuk 12 ingegaan.

Artikel 14 WBP

De persoonsgegevens die in het kader van het Veiligheidshuis Breda zijn opgeleverd zijn sinds de oprichting van het veiligheidshuis niet verwerkt door een bewerker. Artikel 14 WBP is daarom nu (nog) niet van toepassing.

⁹⁷ Dit gesprek heeft plaatsgevonden op 20 november 2008. De heer Sadza is informatiebeveiligingsfunctionaris bij het OM in Breda.

H 12 Aanbevelingen

In hoofdstuk 11 is naar voren gekomen dat bepaalde zorgvuldigheidseisen uit de WBP (de artikelen 7 tot en met 14 van deze wet) in de praktijk van het Veiligheidshuis Breda goed worden nageleefd. De naleving van enkele zorgvuldigheidseisen behoeft in de praktijk echter op een aantal punten nog wat verbetering. In dit hoofdstuk wordt in paragraaf 12.1 per artikel aangegeven of en welke aanbevelingen worden gedaan. Vervolgens worden in paragraaf 12.2 aanbevelingen gedaan naar aanleiding van de ingevulde vragenlijsten door de deelnemers aan het PCO.

§ 12.1 Aanbevelingen per artikel

Artikel 7 WBP

In artikel 28 van de WBP is opgenomen dat de melding van de gegevensverwerking bij de CBP onder andere een opgave van de doeleinden van de verwerking inhoudt. Indien in strijd hiermee wordt gehandeld, kan de CBP een boete van ten hoogste 4500 euro opleggen. Dit is bepaald in artikel 66 WBP.

Momenteel is het gedeelte *'het signaleren van een bedreiging van de ontwikkeling'* uit de specifieke doelstelling van het PCO⁹⁸ niet opgenomen in de huidige omschrijving van de hoofddoelstellingen⁹⁹. Gezien het voorgaande wordt ten strengste aanbevolen om de hoofddoelstellingen uit te breiden, op te nemen in het convenant en als update aan alle deelnemende organisaties van het Veiligheidshuis Breda bekend te maken. Daarnaast dient deze uitbreiding van de hoofddoelstellingen te worden gemeld bij de CBP.

Artikel 8 WBP

Geen aanbevelingen.

Artikel 9 WBP

Mochten de persoonsgegevens die in het kader van het PCO worden verwerkt in de toekomst verder worden verwerkt voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden dan wordt geadviseerd een contract op te stellen. Op deze manier zal voldaan worden aan de eis van het treffen van de nodige voorzieningen om ervoor te zorgen dat de verdere verwerking enkel gebeurt ten behoeve van de gestelde doeleinden.

Artikel 10 WBP

Geen aanbevelingen.

Artikel 11 WBP

De huidige werkwijze is dat men er per casus zelf voor zorgt dat de persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en niet bovenmatig zijn. Aanbevolen wordt deze werkwijze aan te houden en eventuele jurisprudentie en/ of uitspraken van de CBP in de gaten te houden. Verder wordt aanbevolen de bepaling *'De ketenbeheerder treft de nodige voorzieningen ter bevordering van de juistheid en volledigheid van de persoonsgegevens in de registratie'* in het privacyconvenant te veranderen in *'De beheerder treft onder verantwoordelijkheid en rechtstreeks gezag van de verantwoordelijke de nodige voorzieningen ter bevordering van de juistheid en volledigheid van de persoonsgegevens in het bestand'*. Door deze

⁹⁸ *'Het signaleren van een bedreiging van de ontwikkeling van het kind en het inzetten van hulpverlening, alsook het voorkomen van het plegen van een delict. Daarnaast worden specifieke projecten ter bestrijding van overlast ondersteund. De doelgroep bestaat uit jongeren tot 23 jaar.'*

⁹⁹ De algemene doelstellingen van het Veiligheidshuis Breda: *'Het vroegtijdig, snel, consequent, persoonsgericht, samenhangend en gelijktijdig reageren met als resultaatgebieden: Het voorkomen van eerste delicten en terugdringen van recidive, Het verlenen van passende zorg aan het slachtoffer, Het zijn van een betrouwbaar informatieknoppunt voor partners in veiligheid en Het verlenen van nazorg.'*

verandering wordt de bepaling in overeenstemming gebracht met hetgeen in lid 2 van artikel 11 WBP is bepaald.

Artikel 12 WBP

Geen aanbevelingen.

Artikel 13 WBP

Aanbevolen wordt om het '*Bewustwordingsprogramma informatiebeveiliging OM*' aan te bieden aan alle medewerkers in het Veiligheidshuis Breda. Zij werken immers in het gebouw van het OM en dienen zich daarom net als alle andere medewerkers bewust te zijn van het belang van informatiebeveiliging. Met het aanbieden van het bewustwordingsprogramma kan getracht worden de onderstaande huidige 'gaten' in de informatiebeveiliging te dichten:

- Momenteel kunnen alleen de medewerkers die in dienst zijn van het OM (manager en administratieve medewerkers van het Veiligheidshuis Breda) beveiligd printen. Een optie zou zijn om het beveiligd printen voor alle medewerkers van het Veiligheidshuis Breda mogelijk te maken. Dit zou echter technisch zeer complex zijn en ook zullen er hoge kosten mee gepaard gaan. Een meer realistische optie zou zijn het aanbieden van het bewustwordingsprogramma aan alle medewerkers van het veiligheidshuis. In het bewustwordingsprogramma komen ook de gedragsregels omtrent het printen aan bod.
- Om toegang te hebben tot het gebouw van het OM is een toegangspas vereist. Indien iemand niet in het bezit is van een dergelijke pas, dient deze begeleid te worden. Dit geldt bijvoorbeeld voor personeel van de deelnemers aan het PCO die enkel voor deelname aan het overleg het gebouw betreden. Deze zouden begeleid moeten worden. In de praktijk blijkt dit niet altijd te gebeuren hetgeen betekent dat deze bezoekers in principe vrij door het gehele gebouw kunnen lopen. In het bewustwordingsprogramma wordt aandacht besteed aan het belang van het begeleiden van bezoekers.

Met betrekking tot de informatiebeveiliging wordt tevens aanbevolen om de zonwering op de begane grond te gebruiken om inktijk te voorkomen zodra het buiten donker begint te worden. Momenteel is het zo dat men vanuit buiten naar binnen kan kijken als het donker begint te worden en zijn eventuele persoonsgegevens en/ of andere gegevens zichtbaar.

Artikel 14 WBP

Indien in de toekomst een bewerker wordt ingeschakeld, dienen juridisch bindende afspraken te worden gemaakt. Deze afspraken moeten schriftelijk worden vastgelegd en dienen in ieder geval duidelijk te maken hoe de bewerker met de persoonsgegevens dient om te gaan. Voor de verantwoordelijke geldt dat deze dient toe te zien op de naleving van de gemaakte afspraken.

§ 12.2 Aanbevelingen naar aanleiding van de vragenlijst

In hoofdstuk 9 is de vragenlijst die via e-mail naar de deelnemers aan het PCO is verstuurd besproken. De ingevulde vragenlijsten hebben twee relevante signalen opgeleverd:

- 1 De wens naar een digitaal systeem waarin voorafgaand aan het overleg de casus bij de namen op de agenda wordt vermeld.
- 2 De wens naar registratie van de informatie omtrent de te bespreken/ besproken jongere in een digitaal systeem waarbij de deelnemende organisaties inzage hebben en info aan kunnen vullen.

Uit hoofdstuk 9 is tevens gebleken dat de uitvoering van signaal 1 in het licht van de WBP niet is toegestaan. De uitvoering van signaal 2 is daarentegen juridisch wel haalbaar.

Hieronder wordt per signaal aangegeven wat de aanbevelingen zijn.

Signaal 1: De politie laat soms ook namen op de agenda van het PCO zetten die enkel 'ter kennisname' zijn. Aanbevolen wordt dit door middel van een afkorting duidelijk te maken op

de agenda. Voor de andere deelnemers kan dit overbodig werk schelen. Bovendien schaadt het de privacy van de te bespreken jongere niet en is het een kleine moeite voor de politie.

Signaal 2: Omtrent signaal 2 wordt aan de stuurgroep aanbevolen om te overwegen ook in het kader van het PCO gebruik te maken van een digitaal registratiesysteem. Het gebruik van een dergelijk registratiesysteem is immers juridisch haalbaar en brengt voor de deelnemers aan het PCO vele voordelen met zich mee.

H 13 Evaluatie/ vervolgonderzoek

De uitvoering van dit onderzoek is ondanks een aantal moeilijkheden goed verlopen. Een moeilijkheid was het feit dat niet altijd de meest actuele informatie voorhanden was. Zo bleek de informatie uit de folder *'Het preventief Casus Overleg'* van het Veiligheidshuis Breda verouderd te zijn, terwijl deze wel aan mij als onderzoeker is uitgereikt. Dit heeft voor wat vertraging en overbodig werk gezorgd.

Literatuur omtrent de bescherming van persoonsgegevens in het algemeen was makkelijk te vinden. Literatuur omtrent de omgang hiermee in samenwerkingsverbanden zoals het veiligheidshuis was echter niet te vinden. Ook jurisprudentie hieromtrent bleek zeer schaars te zijn, waardoor er soms weinig juridische 'handvaten' voorhanden waren om tot een juridisch goed gemotiveerde toetsing te kunnen komen.

Ik ben erg tevreden met het eindproduct van mijn onderzoek, dit onderzoeksrapport. Het rapport geeft een duidelijk antwoord op de centrale vraagstelling¹⁰⁰ en bevat praktische aanbevelingen die goed uitvoerbaar zijn.

De doelstelling van dit onderzoek was: *Het aanbieden van een onderzoeksrapport op 5 januari 2009 aan dhr. R. Kartodirdjo waarin wordt beschreven in hoeverre de informatie-uitwisseling en –verwerking van informatie omtrent de betrokkene door de instanties die deelnemen aan het PCO in het Veiligheidshuis Breda voldoet aan de juridische zorgvuldigheidseisen betreffende privacy en bescherming van persoonsgegevens. Daarnaast wordt het onderzoeksrapport op 8 januari 2009 in het Veiligheidshuis Breda mondeling gepresenteerd aan dhr. R. Kartodirdjo en aan de instanties die deelnemen aan het PCO.*

Deze doelstelling is met de afronding van het onderzoek en dit onderzoeksrapport behaald. Enkel de mondelinge presentatie dient nog plaats te vinden na overhandiging van dit rapport.

Tijdens de gesprekken met de heer Kartodirdjo¹⁰¹ is ook een binnen het Veiligheidshuis Breda bestaand moreel dilemma besproken. In paragraaf 2.2 is hieromtrent het voorbeeld gegeven van de jongerenwerker die een vertrouwensrelatie heeft opgebouwd met betrokkene en zich daarom voor het morele dilemma ziet van de keuze tussen het wel of niet inbrengen van bepaalde informatie. Een afweging tussen het belang van de vertrouwensrelatie en het belang van één van de doelstellingen van het Veiligheidshuis Breda, namelijk het voorkomen van een eerste delict, dient dan te worden gemaakt. Een eventueel volgend onderzoek zou zich kunnen richten op de invloed die dit soort morele dilemma's hebben op de effectiviteit van de samenwerking binnen het Veiligheidshuis Breda. Alhoewel een dergelijk onderzoek niet als een vervolgonderzoek op dit onderzoek gezien kan worden, -immers, met dit onderzoek is de beoogde doelstelling geheel bereikt-, kan daarmee wel worden ingespeeld op dit bestaande dilemma.

¹⁰⁰ In hoeverre voldoet de informatie-uitwisseling en –verwerking van informatie omtrent de betrokkene door de instanties die deelnemen aan het PCO in het Veiligheidshuis Breda, aan de juridische zorgvuldigheidseisen betreffende privacy en bescherming van persoonsgegevens?

¹⁰¹ Manager Veiligheidshuis Breda.

Bronvermelding

Literatuur

- **De Vries & Rutgers 2001**
H.H. de Vries & D.J. Rutgers, *Wet Bescherming Persoonsgegevens. Toepassing in arbeidsverhoudingen*, Deventer: Kluwer 2001.
- **Holvast 2004**
J.Holvast, *Awb en bescherming van persoonsgegevens*, Deventer: Kluwer 2004.
- **Hooghiemstra e.a. 2007**
T.F.M. Hooghiemstra e.a., *Tekst en toelichting Wet bescherming persoonsgegevens*, SDU Uitgevers 2007.
- **Terstegge e.a. 2001**
J.H.J. Terstegge e.a., *Wet bescherming persoonsgegevens*, Deventer: Kluwer 2001.
- **Van Ballegooij e.a. 2004**
G.A.C.M. van Ballegooij e.a., *Bestuursrecht in het Awb-tijdperk*, Deventer: Kluwer 2004.

Interne documenten van het Veiligheidshuis Breda

- Document: *Sturingsconcept Veiligheidshuis*
- Document: *Verantwoording 2007 Jaarplan 2008*, februari 2008.
- Document: *Visie strategie en doelstellingen*.
- Folder: *Het Preventief Casus Overleg (PCO)*

Interne documenten van het Openbaar Ministerie

- *Bewustwordingsprogramma informatiebeveiliging OM. Wees zorgvuldig, handel veilig*, Openbaar Ministerie, september 2007.

Kamerstukken

- *Kamerstukken II* 2007/08, 28 684, nr. 119.
- *Kamerstukken II* 1997/98, 25 892, nr.3.

Overige documenten

- Commissie Bescherming Persoonsgegevens, '*Bewaartermijnen van persoonsgegevens in uw bestanden*' (informatieblad 11A), Den Haag: oktober 2007.
- Gemeente Breda, Afdeling Onderzoek en Informatie, *Veiligheidsmonitor 2004* (publicatienummer 1280), Breda: september 2004.
- Gemeente Breda, *Integraal veiligheidsprogramma 2005*, Breda: december 2004.
- G.W. van Blarckom & J.J. Borking, *Beveiliging van persoonsgegevens* (uit de serie Achtergrondstudies en Verkenningen), Registratiekamer (CBP), Den Haag, april 2001.
- Ministerie van Justitie & Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, *Veiligheidshuizen. Naar een landelijke dekkend netwerk van Veiligheidshuizen*, Den Haag, juni 2008.
- Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, *Wet op de Jeugdzorg* (informatiebrochure), Den Haag: januari 2005.
- Openbaar Ministerie, '*Het Openbaar Ministerie*' (informatiebrochure) <www.om.nl>

Jurisprudentie

- ABRvS 4 juli 2007, *LJN*: BA8742, *NJ* 2007, 652.
- Hof Amsterdam 7 november 2002, *NJ* 2003, 54.

- Rb. Amsterdam (vzr.) 26 augustus 2004, *NJ* 2004, 578.

Elektronische bronnen

(onderstaande bronnen zijn allen geraadpleegd in de periode van 1 september 2009 tot en met 4 januari 2009.)

- www.breda.nl
- www.bureaujeugdzorg.info
- www.cbpweb.nl
- www.destradata.nl
- www.haltmwb.nl
- www.ictro.nl
- www.imwbreda.nl
- www.jeugdzorg-nb.nl
- www.justitie.nl
- www.minvws.nl
- www.nos.nl
- www.om.nl
- www.politie.nl
- www.raadvanstate.nl
- www.setbreda.nl
- www.surpluszorg.nl
- www.vangansewinkel.eu
- www.verwijsindex.nl
- www.viadesk.com
- www.zorgvoorjeugd.nu

Bijlagen

- A Privacyconvenant Veiligheidshuis Breda**
- B Convenant Veiligheidshuis Breda**
- C ABRvS 4 juli 2007, *LJN*: BA8742, *NJ* 2007, 652.**
- D Rb. Amsterdam (vzr.) 26 augustus 2004, *NJ* 2004, 578.**
- E Hof Amsterdam 7 november 2002, *NJ* 2003, 54.**
- F Vragenlijst voor deelnemers PCO**

Bijlage A
Privacyconvenant Veiligheidshuis Breda

PRIVACYCONVENANT VEILIGHEIDSHUIS BREDA

Ketenpartners:

Gemeente Breda

Openbaar Ministerie, Arrondissementsparket Breda

Politie Midden-West Brabant

Bureau Halt

Bureau Jeugdzorg

Novadic-Kentron

Raad voor de Kinderbescherming

Slachtofferhulp Nederland

Stichting Reclassering Nederland

Stichting Verticaal,

verder te noemen het Veiligheidshuis,

Verklaren het volgende te zijn overeengekomen:

- Binnen het Veiligheidshuis vindt structureel en incidenteel overleg plaats en wordt een registratie of lijst van persoonsgegevens van de betrokkenen bijgehouden. De ketenpartners handelen daarbij conform dit convenant.
- Partijen zijn zich bewust dat zij bij het uitwisselen van gegevens gehouden zijn aan wet- en regelgeving met betrekking tot onder meer privacy en het beroepsgeheim en aan verplichtingen die voortvloeien uit beroepscodes.
- Zij realiseren zich dat gezocht moet worden naar een evenwicht tussen het belang bij gegevensuitwisseling en het belang van de betrokkene bij zijn of haar persoonlijke levenssfeer. Bij het invullen van de samenwerking en de gegevensuitwisseling in het kader van het criminaliteitspreventiebeleid hebben partijen met al deze belangen rekening gehouden.
- De Ketenpartners verwerken de persoonsgegevens uitsluitend voor zover dat noodzakelijk is voor de doelstelling van het Veiligheidshuis en in overeenstemming met de toepasselijke wettelijke regelingen, waaronder in ieder geval begrepen de geheimhoudingsplichten die voor de Ketenpartners gelden.
- De Ketenpartners kunnen de uitgewisselde persoonsgegevens verder verwerken, uitsluitend voor zover de verdere verwerking verenigbaar is met het doel van het Veiligheidshuis en voor zover noodzakelijk voor de goede uitoefening van de taak van de desbetreffende Ketenpartner.
- Voor zover de Ketenpartners daartoe al niet verplicht zijn, leggen zij aan de medewerkers die inzage hebben of op andere wijze persoonsgegevens verkrijgen een plicht tot geheimhouding op. Deze plicht strekt tot geheimhouding van de persoonsgegevens waarvan de medewerkers kennis nemen, met uitzondering van de situatie waarin de noodzaak tot mededeling voortvloeit vanuit enig wettelijk voorschrift of een goede taakuitoefening.
- De registratie van persoonsgegevens kan uitsluitend de volgende categorieën van persoonsgegevens betreffende de betrokkene bevatten:
 - a) NAW-gegevens
 - b) Aliassen
 - c) Geboortegegevens
 - d) Nationaliteit
 - e) Spreektaal
 - f) Burgerlijke staat
 - g) Foto van met name genoemde doelgroep (Harde kern Jongeren/Veelplegers)
 - h) GBA-nummer en andere administratieve gegevens
 - i) Strafvorderlijke gegevens
 - j) Gegevens omtrent de verblijfstatus
 - k) Gegevens omtrent uitkering(en)
 - l) Gegevens omtrent woonsituatie en gezinssituatie
 - m) Gegevens omtrent schoolsituatie
 - n) Gegevens omtrent motorvoertuig(en)
 - o) Detentiegegevens
 - p) Door de betrokkene zelf verstrekte gegevens die in relatie tot de doelstellingen van het Veiligheidshuis van belang zijn
 - q) Gegevens omtrent door de Ketenpartners genomen maatregelen ter uitvoering van de doelstellingen van het Veiligheidshuis
 - r) Gegevens uit relevante politieregisters

- De ketenbeheerder is belast met de dagelijkse zorg voor de verwerking van persoonsgegevens in de registratie van de persoonsgegevens en voor het bewaren, verwijderen en verstrekken van de persoonsgegevens.
- De ketenbeheerder treft de nodige voorzieningen ter bevordering van de juistheid en volledigheid van de persoonsgegevens in de registratie.
- De gegevens die zijn geregistreerd worden uitsluitend aan de Ketenpartners verstrekt. Iedere andere verstrekking vindt uitsluitend plaats.
 - a) wanneer dit verenigbaar is met het oorspronkelijk doel of de doeleinden; of
 - b) wanneer de verstrekking aan een derde noodzakelijk is om aan een wettelijke verplichting te voldoen die rust op de desbetreffende Ketenpartner.

Beveiliging persoonsgegevens

- De Ketenpartner beveiligt de persoonsgegevens tegen verlies of enige vorm van onrechtmatige verwerking. Deze treft daarvoor de nodige passende technische en organisatorische maatregelen.
- Rechtstreekse toegang hebben het Openbaar Ministerie Breda, degene die verantwoordelijk is voor de registratie en zijn secretariaat. Hiertoe worden zij door de Hoofdofficier van Justitie in het arrondissement Breda schriftelijk geautoriseerd. De schriftelijke autorisatie strekt zich uit tot de bevoegdheid tot raadplegen, invoeren, wijzigen, verwijderen en vernietigen van gegevens.

Bewaren persoonsgegevens

- De persoonsgegevens worden niet langer bewaard dan noodzakelijk is voor het doel van het Veiligheidshuis. De persoonsgegevens worden in ieder geval uit de registratie verwijderd en vernietigd vijf jaar nadat de desbetreffende betrokkene voor het laatst in het Veiligheidshuis is besproken.

Informatieverstrekking aan betrokkene

- Personen wiens gegevens verwerkt worden in het Veiligheidshuis worden hiervan schriftelijk op de hoogte gesteld, zodra de Hoofdofficier van Justitie in het arrondissement Breda dit passend oordeelt.

Rechten van betrokkene

- Personen wiens gegevens verwerkt worden in het Veiligheidshuis kunnen aan de Hoofdofficier van Justitie in het arrondissement Breda verzoeken
 - a) informatie te verschaffen over de verwerking van zijn of haar persoonsgegevens;
 - b) inzage te geven in zijn of haar persoonsgegevens; en
 - c) zijn of haar persoonsgegevens te corrigeren (verbeteren, aanvullen, verwijderen en/of afschermen).
- Personen wiens gegevens verwerkt worden in het Veiligheidshuis hebben het recht zich te verzetten (het recht van verzet) tegen verwerking van hem of haar betreffende persoonsgegevens, in verband met zijn of haar bijzondere persoonlijke omstandigheden.
- Aan het uitoefenen van deze rechten zijn voor de personen wiens gegevens verwerkt worden in het Veiligheidshuis geen kosten verbonden.

Recht op inzage

- Personen wiens gegevens verwerkt worden in het Veiligheidshuis of - indien deze de leeftijd van zestien jaren nog niet heeft bereikt, dan wel onder curatele is gesteld – diens wettelijk vertegenwoordiger, kan de Hoofdofficier van Justitie in het arrondissement Breda, vrijelijk en met redelijke tussenpozen verzoeken hem mede te delen of en zo ja, welke op de betrokkene betrekking hebbende persoonsgegevens zijn opgenomen.

- Een dergelijk verzoek kan, onder overlegging van een daartoe strekkende schriftelijke machtiging, namens personen wiens gegevens verwerkt worden in het Veiligheidshuis ook gedaan worden door diens raadsman of procureur.
- Een dergelijk verzoek kan, onder overlegging van een daartoe strekkende schriftelijke machtiging, namens personen wiens gegevens verwerkt worden in het Veiligheidshuis ook gedaan worden door een ander. Mededelingen aan een dergelijke gemachtigde vinden niet plaats indien aangenomen kan worden dat deze mede een zelfstandig belang heeft bij de mede te delen gegevens of indien tegen die ander ernstige bezwaren bestaan.
- Het verzoek dient schriftelijk te geschieden.
- Voordat aan het verzoek voldaan kan worden, dient verzoeker zich ter vaststelling van zijn identiteit te legitimeren. Als legitimatiebewijs worden uitsluitend geaccepteerd de in artikel 1 van de Wet op de Identificatieplicht genoemde documenten.
- Binnen vier weken na binnenkomst van het verzoek deelt de Hoofdofficier van Justitie in het arrondissement Breda de betrokkene schriftelijk mee of hem betreffende persoonsgegevens worden verwerkt.
- Bij een positieve mededeling bevat die een volledig overzicht daarvan in begrijpelijke vorm, een omschrijving van het doel of de doeleinden van de verwerking, de categorieën van gegevens waarop de verwerking betrekking heeft en de ontvangers of categorieën van ontvangers, alsmede de beschikbare informatie over de herkomst van de gegevens.
- De Hoofdofficier van Justitie in het arrondissement Breda kan weigeren aan een verzoek om inzage te voldoen, indien en voor zover dit noodzakelijk is in verband met:
 - a) de veiligheid van de staat
 - b) de voorkoming, opsporing en vervolging van strafbare feiten
 - c) gewichtige economische en financiële belangen van de staat en andere openbare lichamen
 - d) het toezicht op de naleving van wettelijke voorschriften die zijn gesteld ten behoeve van de belangen, bedoeld onder b en c, of
 - e) de bescherming van betrokkene of van de rechten en vrijheden van anderen
- Een weigering op het verzoek wordt met redenen omkleed en schriftelijk aan verzoeker medegedeeld. Tevens wordt aangegeven op welke wijze tegen de beslissing kan worden opgekomen.

Recht op correctie

- De persoon wiens gegevens verwerkt wordt in het Veiligheidshuis richt zijn of haar verzoek om correctie aan de Hoofdofficier van Justitie in het arrondissement Breda. Daarbij geeft hij of zij in het verzoek aan welke correcties hij of zij uitgevoerd wil zien.
- De Hoofdofficier van Justitie in het arrondissement Breda voldoet zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk binnen vier weken na ontvangst van het verzoek, aan het verzoek indien en voor zover de persoonsgegevens betreffende de persoon wiens gegevens verwerkt wordt in het Veiligheidshuis:
 - a) feitelijk onjuist zijn
 - b) voor het doel van de verwerking onvolledig of niet ter zake dienend zijn, of
 - c) anderszins in strijd met een wettelijk voorschrift worden verwerkt.
- De Hoofdofficier van Justitie in het arrondissement Breda draagt er zorg voor dat een beslissing tot verbetering, aanvulling, verwijdering en/of afscherming in ieder geval uiterlijk binnen vier weken na deze beslissing wordt uitgevoerd.
- De Hoofdofficier van Justitie in het arrondissement Breda motiveert zijn beslissing om niet of niet geheel aan het verzoek te voldoen en bericht dit zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk binnen vier weken na ontvangst van het verzoek, aan de persoon wiens gegevens verwerkt wordt in het Veiligheidshuis. Dit bericht is schriftelijk.

Recht van verzet

- De persoon wiens gegevens verwerkt wordt in het Veiligheidshuis kan bij de Hoofdofficier van Justitie in het arrondissement Breda te allen tijde verzet aantekenen tegen de verwerking van zijn of haar persoonsgegevens in verband met zijn bijzondere persoonlijke omstandigheden.
- Binnen vier weken na ontvangst van het verzet beoordeelt de Hoofdofficier van Justitie in het arrondissement Breda of dit verzet gerechtvaardigd is.

Wijzigingen, aanvullingen en slotbepalingen

Wijzigingen en aanvullingen

- Wijzigingen in de doeleinden van de verwerkingen als bedoeld in dit convenant en wijzigingen in het gebruik en de wijze van verkrijging van de persoonsgegevens, dienen te leiden tot wijziging dan wel tot aanvulling van dit convenant.
- Wijzigingen en aanvullingen van dit convenant behoeven de instemming van de stuurgroep. De wijziging treedt één maand na vaststelling van de wijziging in werking.

Slotbepalingen

- De Hoofdofficier van Justitie in het arrondissement Breda draagt zorg voor de wettelijk verplichte aanmelding van de gegevensverwerking bij het College Bescherming Persoonsgegevens.
- Dit convenant treedt in werking met ingang van 1 januari 2006.
 - Dit convenant ligt voor een ieder ter inzage bij het Veiligheidshuis te Breda.

Convenant
Veiligheidshuis Breda

De ondertekenende partijen, de ketenpartners,

Gemeente Breda

Openbaar Ministerie, Arrondissementsparket Breda

Politie Midden-West Brabant

Bureau Halt

Bureau Jeugdzorg

Novadic-Kentron

Raad voor de Kinderbescherming

Slachtofferhulp Nederland

Stichting Reclassering Nederland

Stichting Verticaal

Verder te noemen het Veiligheidshuis,

Verklaren het volgende te zijn overeengekomen:

Doelstelling Veiligheidshuis

Het vroegtijdig, snel, consequent, persoonsgericht, samenhangend en gelijktijdig reageren met als resultaatgebieden:

Het voorkomen van eerste delicten en terugdringen van recidive

Het verlenen van passende zorg aan het slachtoffer

Het zijn van een betrouwbaar informatieknoppunt voor partners in veiligheid

Het verlenen van nazorg

Bovendien heeft het Veiligheidshuis een aantal doelstellingen gericht op de ketensamenwerking. De eerste doelstelling is het versterken van de ketenregie, de samenhang van ketens, efficiëntie en ondersteuning van werkprocessen. De tweede doelstelling is de coördinatie van informatie, waardoor het Veiligheidshuis fungeert als informatieknoppunt. Tenslotte is adequate communicatie een doelstelling.

Ieder jaar worden aanvullende doelstellingen geformuleerd gericht op doelgroepen en probleemgebieden, welke concreet vertaald zijn in de bijdrage van iedere partner.

Aanvullende doelstellingen

Doelgroep Jeugd

Verbetering ketenaanpak (risico)jeugd

Het uitgangspunt is een persoonsgerichte aanpak in de projectperiode voor alle jongeren die risicovol gedrag vertonen en gemeld worden in het veiligheidshuis met bijzondere aandacht voor de (potentiële) jeugdige veelplegers, Antilliaanse jongeren en harde kernsupporters NAC in de leeftijdscategorie van 12 tot en met 18 jaar.

- Ten aanzien van (potentiële) veelplegers, Antilliaanse jongeren en harde kernsupporters NAC wordt tevoren een scenario vastgesteld. In het overleg in het Veiligheidshuis wordt op basis van gezamenlijk gedeelde kennis en expertise een scenario ontwikkeld waarin hulp, begeleiding en afdoening zijn opgenomen. Bij de hardekernjongeren NAC wordt de supporterscoördinator in het overleg betrokken. Indien de jongere een strafbaar feit pleegt is het persoonlijk scenario leidend voor welke ketenpartner welke rol op zich neemt.
- De gemeente zal in de projectperiode aan 100 % van de jeugdige veelplegers een nazorg- en/of resocialisatietraject aanbieden, waarvan er 40 % succesvol worden afgerond.
- Ontwikkelen van een zodanige werkwijze dat de doorlooptijden jeugd verbeteren, zodat de Kalsbeeknorm in de projectperiode gehaald wordt.
- Op 1/1/2009 is er een zichtbare daling van de geregistreerde criminaliteit op de speerpunten die zijn vastgelegd door de driehoek gepleegd door jeugdige veelplegers met 10 % (mede door de realisatie van preventieve maatregelen en een sluitend systeem van nazorg ten behoeve van jeugdigen). Dit moet terug te zien zijn in de politiecijfers.
- In 2009 is het aantal criminele Antilliaanse jongeren afgenomen ten opzichte van de totale leeftijdsgroep met 30 %. Daarnaast is in 2009 de oververtegenwoordiging van het aantal Antilliaanse voortijdige schoolverlaters ten opzichte van de totale leeftijdsgroep gedaald met 50 %. (in 2007: - 20 %/in 2008: - 35 %). Januari 2006 zal een representatieve steekproef worden genomen van de Antilliaanse voortijdige schoolverlaters.
- Terugdringen overlast veroorzaakt door harde kernsupporters NAC middels een persoonsgerichte aanpak of groepsinterventie.

- In 2006 zal een representatieve steekproef worden genomen van de jongeren die voorkomen in de verschillende categorieën (risicogedrag (geen strafbaar feit), first-offenders, meerplegers, veelplegers en harde kernjongeren). In de projectperiode worden deze jongeren “intensief gevolgd” met als reden om de mate van recidive te meten in relatie tot de gepleegde interventies.

Doelgroep recidivisten

Verbetering aanpak veelplegers

Hierbij is het uitgangspunt een realisatie van een persoonsgebonden aanpak voor alle meerplegers, veelplegers en zeer actieve veelplegers.

- Per jaar wordt 50 % van de vastgestelde lijst zeer actieve veelplegers opgespoord, aangehouden en afgedaan en 25 % van de vastgestelde lijst veelplegers en meerplegers.
- Voor 100 % van de vastgestelde lijsten van de meerplegers, veelplegers en zeer actieve veelplegers wordt het standaard interventieprotocol uitgevoerd. Dit betekent dat deze personen na aanhouding voor een voorlopige hechtenisfeit in verzekering worden gesteld en vervolgens, mits er gronden en ernstige bezwaren zijn, worden voorgeleid aan de rechter-commissaris.
- Voor alle meerplegers, veelplegers en zeer actieve veelplegers wordt een persoonsgebonden aanpak gerealiseerd. Dit betekent dat de afdoening en nazorgtrajecten persoonsgebonden scenario's zijn ontwikkeld. Bij het plegen van een strafbaar feit is het voor partners duidelijk wie welke rol te vervullen heeft. Reclassering en Novadic-Kentron zullen in de projectperiode per jaar 30 personen intensief begeleiden eventueel in combinatie met een toeleiding naar de verslavingszorg.
- In 2008 wordt door de gemeente aan 100 % van de volwassen veelplegers een nazorg-en/of resocialisatietraject aangeboden, waarvan er 50 % succesvol afgerond worden. In de aanloop daarnaar toe zal in 2006 60% en in 2007 80 % van de volwassen veelplegers een resocialisatietraject aangeboden worden.
- Op 01/01/2009 is een zichtbare daling van de geregistreerde criminaliteit op de vastgestelde speerpunten van de driehoek zichtbaar gepleegd door volwassen veelplegers met 25 %. (mede door de realisatie van een sluitend systeem van nazorg ten behoeve van meerjarige veelplegers). Dit moet terug te zien zijn in de politiecijfers.
- In 2006 zal een representatieve steekproef worden genomen van de verschillende categorieën van recidivisten (meerplegers, veelplegers, zeer actieve veelplegers en ISD-ers). In de projectperiode worden deze veelplegers “intensief gevolgd” met als reden om de mate van recidive te meten in relatie tot de gepleegde interventies.

Slachtoffers

Adequate zorg aan slachtoffers

Zorg en aandacht voor de belangen van slachtoffers zijn een belangrijk onderdeel van een goede rechtspleging. Hierbij gelden drie uitgangspunten:

- Correcte bejegening van het slachtoffer
- Verstrekking van tijdige, duidelijke en relevante informatie aan het slachtoffer
- Het zoveel mogelijk benutten van de mogelijkheid tot schaderegeling in het kader van de afhandeling van een strafzaak.

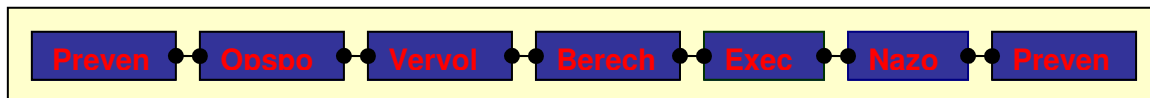
In het veiligheidshuis staat het versterken van de positie van het slachtoffer centraal door invulling te geven aan de drie hierboven genoemde uitgangspunten. Dit doet zij onder meer door:

- Het blijvend verbeteren van de informatievoorziening aan slachtoffers
- Verhoging van de verwijzingen van de politie naar Slachtofferhulp met betrekking tot die delicten die hiervoor in aanmerkingen komen. (2006 = 30 %/2007 = 40 %)
- Juridische controle van voegingsformulieren
- Voorlichtings- en preventieactiviteiten
- 50% geslaagde schadebemiddelingen ten opzichte van het aanbod en verhogen van het bedrag tot minimaal 30.000 euro per jaar (inclusief schadebemiddelingen door HALT).
- Ondersteuning van slachtoffers bij slachtoffergesprekken met de officier van justitie
- Herstellend recht procedure
- Ondersteuning in het opmaken van een schriftelijke slachtofferverklaring en ondersteuning bij de uitvoering van het spreekrecht van slachtoffers tijdens de zitting.

Werkwijze

Kenmerkend voor de werkwijze van het Veiligheidshuis is dat zij zorg zullen dragen voor een snelle, consequente en efficiënte behandeling van zaken door meer samenhang te bieden in de aanpak.

De werkwijze van het Veiligheidshuis is gebieds- en persoonsgericht en integraal volgens onderstaand model:

Belangrijk is dat de verbindingen tussen de verschillende onderdelen van de keten sluitend zijn. De ketenpartners in het Veiligheidshuis zijn op hetzelfde moment bezig met de aanpak. Per doelgroep zijn scenario's opgesteld die uitgangspunten bevatten voor een interventiemenu met de daarbij te hanteren werkwijzen. De scenario's zijn vastgelegd in ketensluitende werkprocessen. Om de samenhang in de processen te waarborgen en een heldere aanpak naar daders en slachtoffers te waarborgen, worden scenario's pas uitgevoerd nadat in gezamenlijk overleg (casusoverleg) een scenario is vastgesteld en vastgelegd. Er vindt structureel overleg plaats met betrekking tot de doelgroepen jeugd en recidivisten. De werkaafspraken in het scenario worden gemonitord op voortgang, de vastgestelde prestatie-indicatoren en inhoudelijke afspraken door de ketenbeheerder.

Structuur en verantwoordelijkheden

Stuurgroep

Het aan de hand van de strategische doelstellingen van de Driehoek richten van de organisatie (het vaststellen van het (meerjaren)beleidsplan, resultaatgebieden en operationele doelstellingen) wordt beschouwd als een verantwoordelijkheid van de stuurgroep. Het op basis hiervan inrichten van het Veiligheidshuis is een verantwoordelijkheid van de afzonderlijke leden van de stuurgroep. De stuurgroep bestaat uit de direct leidinggevenden van de verschillende medewerkers in het Veiligheidshuis. In de opstartfase zullen tevens de verantwoordelijke wethouders participeren in de stuurgroep.

Namens de stuurgroep zorgt de ketenbeheerder er voor dat de bedrijfsprocessen kunnen worden verricht.

Over de voortgang en resultaten van de verrichtingen, vastgesteld aan de hand van de prestatienormen, rapporteert de ketenbeheerder de stuurgroep. In de rapportages worden ook analyses en adviezen opgenomen. Op basis van deze rapportages kunnen eventuele verbeterpunten worden uitgewerkt die leiden tot het bijstellen van bedrijfsprocessen of inzet van mensen en middelen in het Veiligheidshuis.

Ketenbeheerder

- De werkzaamheden in het Veiligheidshuis vinden plaats onder aansturing en coördinatie van de ketenbeheerder.
- Door middel van het creëren van randvoorwaarden, zoals een adequate communicatie, informatievoorziening en faciliteiten, draagt hij er zorg voor dat de verantwoordelijke partners binnen het Veiligheidshuis hun werk kunnen doen. De ketenbeheerder stuurt niet op de uitvoerende processen van de partners zelf, maar hij is wel de spil in het waarborgen van de gezamenlijke verantwoordelijkheid. Daarom speelt hij een belangrijke rol in het vaststellen van het gewenste scenario door het faciliteren van het zogenaamde casusoverleg.
- Aanvullend op de functiebeschrijving en procesbeschrijving beschikt de ketenbeheerder over de bevoegdheid tot het verstrekken van opdrachten aan binnen het Veiligheidshuis werkzame medewerkers van de ketenpartners in het kader van de gemaakte afspraken in de stuurgroep.
- De ketenbeheerder staat onder gezag van het Unithoofd Lokale zorg op het arrondissementsparket

Verantwoording en rapportage

- Naast de informatie die normaal gesproken wordt geleverd, melden de ketenpartners het resultaat van de afzonderlijke werkprocessen door middel van een ‘rapportage’ aan de ketenbeheerder.
- Indien uit de rapportage blijkt dat het uitvoerende proces succesvol is verlopen kan het dossier voor het Veiligheidshuis worden afgesloten. Wanneer er zich gedurende de uitvoering aandachtspunten hebben voorgedaan, kan via de rapportage het proces ‘intake van cliënten’ (casusoverleg) opnieuw in gang worden gezet. Op basis van de nieuwe informatie kan een ander scenario in gang worden gezet.
- De rapportages worden verzameld door de ketenbeheerder en worden vergeleken met de prestatienormen zoals opgenomen in de werkplannen van het Veiligheidshuis. Op die manier wordt voldoende informatie verzameld voor een ‘managementrapportage’ aan de stuurgroep.
- Via de managementrapportage legt de ketenbeheerder periodiek aan de stuurgroep verantwoording af over de behaalde resultaten tot dusverre en geeft hij daarin eventueel adviezen of analyses. Mocht de indruk ontstaan dat de beoogde resultaten niet worden gehaald, dan zal de ketenbeheerder in overleg met de betrokken partner(s) tijdig met voorstellen komen om dit wel te behalen.
- Eens in de 4 maanden zal de ketenbeheerder verantwoording in financiële en inhoudelijke zin afleggen aan de driehoek door middel van een MARAP. Daarnaast zal jaarlijks een jaarrapportage plaatsvinden, die uiterlijk 1 maart door de stuurgroep wordt ontvangen. Hiervoor dienen de ketenpartners uiterlijk 1 december in financiële en inhoudelijke zin verantwoording af te leggen aan het Veiligheidshuis.

Taken en verantwoordelijkheden ketenpartners

Personeel

- De ketenpartners leveren gekwalificeerde personele inzet aan het Veiligheidshuis. Het uitgangspunt is dat de deelnemende ketenpartners verantwoordelijk blijven voor de uitvoering van een bepaald bedrijfsproces en de inrichting daarvan. Tegelijkertijd maken de ketenpartners deel uit van de organisatie Veiligheidshuis en committeren zich aan de gezamenlijke doelstellingen van het Veiligheidshuis.
- Ten behoeve van de realisatie van de doelstellingen vindt binnen het Veiligheidshuis structureel en incidenteel overleg plaats. De personele inzet is mede bedoeld voor het voorbereiden en voeren van dit overleg, afstemming, coördinatie en de uitvoering van taken ten behoeve van de realisatie van de doelstellingen.
- Het functieniveau van de door de ketenpartner ingezette functionaris komt overeen met het niveau van een vergelijkbare functie binnen de eigen organisatie van de ketenpartner.
De ingezette medewerker voldoet aan de eisen van opleiding, vaardigheden en ervaring om de werkzaamheden met een voldoende kwaliteit uit te kunnen voeren. De medewerkers in het Veiligheidshuis beschikken over de kernvaardigheden flexibiliteit, voortgangscntrole, creativiteit, omgevingsbewustzijn, en samenwerken. De ketenpartners hebben de eerste verantwoordelijkheid ten aanzien van het screenen van de kwaliteiten voor het functioneren in het Veiligheidshuis.
- De ketenpartner garandeert een ongestoorde inzet van de medewerkers. Ook gedurende de vakantieperiodes dienen de werkzaamheden voortgang te vinden. Bij ziekte of afwezigheid, langer dan vier weken zorgt de Ketenpartner voor vervanging van de medewerker.
- Bij meningsverschillen of conflicten die de werkrelatie(s) in het Veiligheidshuis (kunnen) verstoren of bemoeilijken zal de ketenbeheerder in overleg met de ketenpartner zoeken naar een oplossing.

Informatievoorziening

- De ketenpartners nemen de verantwoordelijkheid voor het verzamelen en aanleveren van relevante en actuele informatie ten behoeve van de activiteiten binnen het Veiligheidshuis.
- Iedere ketenpartner is verantwoordelijk voor een goede overdracht van informatie van 18- naar 18+.
- De ketenpartners hebben de verantwoordelijkheid om, naast de samenwerking binnen het Veiligheidshuis, samen te werken met die instanties, die een rol (kunnen, moeten) spelen bij de aanpak van de gesignaleerde problemen en die niet vertegenwoordigd zijn in het Veiligheidshuis.
- De ketenpartners streven naar het opzetten van één informatiesysteem en één administratie.
- De ketenpartners zijn bij het uitwisselen van gegevens gehouden aan het Privacyconvenant, dat is bijgevoegd bij het Convenant Veiligheidshuis.

Financiering

- De ketenpartners worden geacht zelf voor de financiering van de inzet van de medewerkers zorg te dragen. De kosten voor de verbinding van de automatisering blijven ook voor de individuele organisaties.
- Het Veiligheidshuis is gevestigd in het gebouw van het Arrondissementsparket Breda. Kosten voor huisvesting (met uitzondering van de huur) in het Veiligheidshuis worden naar rato door het openbaar ministerie aan de deelnemende partners in rekening gebracht. Daarbij valt te denken aan kantoorbehoeften, telefoon en faxkosten, kopieerkosten, vrachtkosten, representatiekosten, drukwerk, vakliteratuur, boeken en

tijdschriften, catering, portikosten, schoonmaakkosten en onderhoud automatiseringsapparatuur.

- Gedurende 2006, 2007 en 2008 zullen de kosten voor personeel ter ondersteuning van de bedrijfsvoering, de regie en de analyse (de ketenbeheerder, de informatie-analist en de administratieve ondersteuning) worden betaald door de gemeente(n) en het OM (50/50-constructie. Het is de bedoeling dat na deze periode alle ketenpartners in principe de kosten voor deelname naar verantwoordelijkheid structureel op zich nemen.
- Jaarlijks wordt door de stuurgroep een begroting vastgesteld.
- Er is subsidie beschikbaar gesteld door het Ministerie bestaande uit maximaal 200.000 euro voor 2006, 200.000 euro voor 2007 en 200.000 euro voor 2008.
- De gemeente heeft de provinciale middelen "sociale veiligheid" ter beschikking gesteld, bestaande uit 200.000 euro voor 2006, 200.000 euro voor 2007 en 200.000 euro voor 2008.

Aansprakelijkheid

- De medewerkers onthouden zich van gedragingen die het Veiligheidshuis schade kunnen toebrengen.
- In overeenstemming met wettelijke bepalingen is de ketenpartner aansprakelijk voor gedragingen van en schade veroorzaakt door de door de ketenpartner ter beschikking gestelde medewerkers alsmede voor gedragingen van door de ketenpartner voor de uitvoering van de activiteiten ingeschakelde derden.
- De ketenpartners vrijwaren het Veiligheidshuis tegen elke vordering van derden betreffende schade of inbreuk op enig recht, waaronder onder meer begrepen alle rechten van intellectuele eigendom en rechten voortvloeiend uit de Wet Bescherming Persoonsgegevens, ongeacht wie de door het OM te verrichten werkzaamheden feitelijk heeft uitgevoerd.

Evaluatie

Jaarlijks vindt er evaluatie plaats via het jaarrapport, waarin wordt bekeken of de doelstellingen van het Veiligheidshuis gehaald zijn. In de 2^e helft van 2008 vindt een algehele evaluatie plaats om te bezien of het project wordt voortgezet.

Wijziging en beëindiging

De stuurgroep is gerechtigd de werkprocessen en de functiebeschrijvingen waar nodig aan te passen. Aanpassingen kunnen pas worden doorgevoerd na instemming van de ketenpartners.

Het convenant eindigt van rechtswege per ultimo 2008; indien er redenen zijn de subsidieverlening voordien in te trekken neemt het Veiligheidshuis de daartoe geldende wettelijke bepalingen in acht.

Duur

Het Convenant wordt aangegaan voor de jaren 2006, 2007 en 2008, met nadrukkelijk de intentie om de overeenkomst voor langere tijd te continueren.

Aldus getekend,

Gemeente Breda,
Dhr. A.L.E. Arbouw

Gemeente Breda,
Mw. mr. M.P. Heerkens

Openbaar Ministerie, Arrondissementsparket Breda,
Mr. G. Th. Hofstee

Politie Midden-West Brabant,
Dhr. P.P.J.M. Martens mpa

Bureau Halt,
Mw. J.G.M. Hartmans

Bureau Jeugdzorg,
Dhr. G.J.M. Stoop

Novadic-Kentron,
Drs. L.A.M. Maas

Raad voor de Kinderbescherming,
Dhr. G.C.M. Heijnen

Slachtofferhulp Nederland,
Mw. R.C. Dabekaussen-Spiering

Stichting Reclassering Nederland,
Mr. A.J. de Neef

Stichting Vertizontaal,
Drs. W.C.H. Brandt

BIJLAGE C

ABRvS 4 juli 2007, LJN: BA8742, NJ 2007, 652.

Partijen:

Enkele appellanten vs. de hoofdofficier van justitie van het arrondissementsparket Rotterdam.

Toepasselijke artikelen uit de WBP:

art. 6, 7, 8, aanhef en onder e, 16, 22 lid 1, 31, 32, 36 lid 1

Korte samenvatting van het geding:

Alijda Rotterdam is een samenwerkingsverband van OM, politie, gemeente, Belastingdienst en FIOD. Op 12 september 2003 hebben deze partijen een convenant gesloten. Bij dit convenant hoort een privacyregeling. De doelstellingen van het samenwerkingsverband zijn:

1. Het effectief bestrijden van de overlast en de illegale/onrechtmatige praktijken als gevolg van handelen of nalaten van huiseigenaren te Rotterdam met betrekking tot hun pandenbezit.

2. Het verminderen van de onveiligheidsgevoelens van de bewoners van Rotterdam.

3. Het verbeteren van het woon- en leefklimaat van de bewoners van Rotterdam.

4. Het tegengaan van misbruik van overheidsmiddelen.

Het samenwerkingsverband werkt met zwarte lijsten waarop persoonsgegevens van malafide huiseigenaren worden geplaatst. De appellanten stonden op de zwarte lijst. Op 8 december 2004 verzochten zij de hoofdofficier om van de lijst te worden verwijderd. Dit werd geweigerd.

Oordeel van de Afdeling:

De zwarte lijst van Alijda Rotterdam bevat personen die verdacht worden van het zich bezig houden met malafide praktijken. Deze worden aan verscherpt toezicht blootgesteld. Gezien dit karakter van de lijst, vindt de Afdeling het van belang dat voldoende waarborgen voor een zorgvuldige gegevensverwerking worden geboden. De Afdeling oordeelt dat het criterium om op de Alijda-lijst te worden geplaatst niet duidelijk is omschreven in de Privacyregeling. Het is onvoldoende duidelijk in welke gevallen een gedraging of incident wel of niet tot plaatsing op de lijst leidt, waardoor het risico van willekeur bestaat. Hieruit volgt dat de persoonsgegevens niet op behoorlijke en zorgvuldige wijze worden verwerkt en is er dus strijd met artikel 6 WBP. Ook voegt de Afdeling hieraan toe dat de hoofdofficier van justitie ten onrechte niet gemotiveerd heeft waarom hij geen aanleiding heeft gezien voor verwijdering van de persoonsgegevens van appellanten.

Bijlage D

Rb. Amsterdam (vzr.) 26 augustus 2004, NJ 2004, 578.

Partijen:

Mevrouw A. vs. B., eigenaar Tabaksspeciaalzaak.

Toepasselijke artikelen uit de WBP:

Artikel 8

Korte samenvatting van het geding:

De eigenaar van de tabaksspeciaalzaak maakt in zijn winkel gebruik van cameratoezicht. De eiseres is een 79-jarige mevrouw. Zij is in de winkel geweest en heeft daar enkele tijdschriften meegenomen zonder deze af te rekenen. B. plakt een week later een foto van mevrouw A. in de etalage van zijn winkel. Onder de foto is de volgende tekst opgenomen: 'Deze vrouw heeft hier gestolen.' Mevrouw A. vordert in een kort geding dat de eigenaar van de winkel de foto nog een keer ophangt, maar nu met de tekst: 'Ik heb deze vrouw ten onrechte beschuldigd van diefstal'. De eigenaar van de winkel voert aan dat mevrouw A. impliciet toestemming heeft gegeven voor openbaarmaking van haar portret; zij wist immers dat via cameratoezicht beelden van de klanten worden opgenomen.

Oordeel van de rechtbank:

Het feit dat op een bord bij de deur van de winkel kenbaar wordt gemaakt dat er videobewaking is, betekent niet dat kan worden uitgegaan van impliciete toestemming tot openbaarmaking van een foto. Eiseres heeft een redelijk belang dat zich tegen openbaarmaking van haar portret verzet. Het belang van eiseres weegt zwaarder dan het belang van de winkelier. De actie van de winkelier moet als onrechtmatig worden aangemerkt. Ook is het ophangen van de foto met de tekst in strijd met artikel 8 van de WBP.

Bijlage E
Hof Amsterdam 7 november 2002, NJ 2003, 54.

Partijen:

XS4ALL Internet BV te Amsterdam vs. De vennootschap Deutsche Bahn AG, te Berlijn, Duitsland.

Toepasselijke artikelen uit de WBP:

Artikel 8 sub f

Korte samenvatting van het geding:

XS4ALL is een internet service provider die toegang biedt tot een aantal websites waarop een gedetailleerde handleiding voorkomt van hoe het spoorwegnetwerk van Deutsche Bahn kan worden gesaboteerd. Deutsche Bahn heeft XS4ALL verzocht om de desbetreffende websites te blokkeren en haar verzocht om de namen en de adressen van de gebruikers van de website bekend te maken.

De voorzieningenrechter heeft op 15 april 2002 de vordering van Deutsche Bahn tot bevel dat XS4ALL de websites met onmiddellijke ingang blokkeert direct toegewezen. Op 25 april 2002 heeft de voorzieningenrechter een andere vordering van Deutsche Bahn toegewezen, namelijk die van opgave van de namen en adressen van de gebruikers van de websites door XS4ALL. XS4ALL gaat in hoger beroep tegen de uitspraken van 15 en 25 april 2002.

Oordeel van het Hof:

Een Internet Service Provider handelt niet onrechtmatig en is niet aansprakelijke vanwege de enkele omstandigheid dat op een van haar websites informatie voorkomt die jegens een derde onrechtmatig is. In dit geval wist of behoorde XS4ALL echter redelijkerwijs te weten dat de informatie op de bewuste websites onrechtmatig was jegens Deutsche Bahn. XS4ALL had de informatie onmiddellijk van de websites moeten verwijderen. Door dit na te laten heeft XS4ALL onzorgvuldig en onrechtmatig gehandeld ten opzichte van Deutsche Bahn. Ook de vraag of XS4ALL gehouden was de namen en adressen van de gebruiker(s) van de website aan Deutsche Bahn te geven is door de voorzieningenrechter terecht positief beantwoord. De EG-richtlijn inzake elektronische handel noch de Wet bescherming persoonsgegevens noch de Telecommunicatiewet staan in de weg aan de verplichting de hier bedoelde gegevens te verstrekken. Artikel 8 sub f Wet Bescherming Persoonsgegevens zou aan XS4ALL juist de bevoegdheid hebben gegeven de hier bedoelde gegevens vrijwillig aan Deutsche Bahn te verstrekken, nu voldaan is aan de daarin gestelde criteria. Ook staat het bepaalde in artikel 9 van de Wet Bescherming Persoonsgegevens in dit geval niet in de weg aan verwerking van de persoonsgegevens voor een ander doel dan waarvoor ze zijn verkregen, nu het hier gaat om de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen (Deutsche Bahn) en om de voorkoming van strafbare feiten, zoals bedoeld in artikel 43 van de WBP.

Bijlage F

Vragenlijst voor deelnemers PCO

Beste collega's,

In het kader van mijn opleiding HBO-Rechten doe ik onderzoek naar de zorgvuldigheidseisen in de Wet Bescherming Persoonsgegevens. Mijn onderzoek zal resulteren in een onderzoeksrapport waarin ik tevens aanbevelingen doe omtrent de omgang met deze zorgvuldigheidseisen in de praktijk.

De Wet Bescherming Persoonsgegevens is van toepassing op de werkwijze binnen het Veiligheidshuis Breda en daarmee ook op de informatie-uitwisseling in het kader van het PCO. Persoonsgegevens dienen volgens deze wet op een zorgvuldige wijze te worden verwerkt. Deze zorgvuldigheid uit zich in verschillende aspecten zoals onder andere de bewaartermijn en de beveiliging van persoonsgegevens.

Omdat mijn onderzoek zich specifiek richt op het PCO zou ik u graag om uw mening willen vragen over de huidige werkwijze met betrekking tot dit overleg. Het gaat hierbij vooral om de manier waarop informatie wordt ingebracht en hoe met de informatie wordt omgegaan. U kunt hierbij denken aan het feit dat de agenda voorafgaand aan het overleg via e-mail wordt verzonden.

Met behulp van uw antwoorden kan ik nagaan of de beschikbare ruimte binnen de juridische grenzen al dan niet optimaal benut wordt en kan ik op de praktijk gerichte aanbevelingen doen.

Graag zou ik uw reactie zo spoedig mogelijk, maar wel uiterlijk op 26 november aanstaande, willen ontvangen. Indien u dit wenst, wordt uw reactie vertrouwelijk behandeld. U kunt dat in uw reactie vermelden. Uw naam wordt in mijn scriptie niet opgenomen.

Met vriendelijke groet en alvast bedankt voor uw deelname,

Touria Akhloufi

Afstudeerstagiaire HBO-Rechten
Veiligheidshuis Breda

- 1 Welke wensen heeft u ten aanzien van de manier van werken in het kader van het PCO? (U kunt hierbij bijvoorbeeld denken aan de inhoud van de agenda, het niet mee mogen nemen van de uitgebreide actiepuntenlijst die tijdens het overleg worden uitgedeeld etc.)

- 2 Op welke wijze hebben de huidige wet- en regelgeving, het privacyconvenant en/ of andere zaken invloed op uw manier van werken in het kader van het PCO? (U kunt hierbij denken aan eventuele belemmeringen die u ondervindt in de praktijk)

- 3 Indien u belemmeringen ten gevolge van de huidige wet- en regelgeving, het privacyconvenant en/ of andere zaken ondervindt, waarom ervaart u deze zaken als belemmering? En welke (verruiming) van mogelijkheden zou u dan graag willen zien?

- 4 Indien u zelf nog vragen en/ of opmerkingen heeft, dan kunt u die hieronder opnemen.